

Opomba: Izdaja ob 4. zjutraj, na
Stane mesečno Din 25.—; za in-
samostvo Din 40.— neobvezno.
Oglas po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 3074 in 3064; ponoči tudi
št. 3034.
Recepti se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3036.
Ispravitelj: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3038.
Podružnica: Maribor, Aleksandrova
ulica št. 23. — Celje, Aleksandrova ulica
št. 23.
Račun pri poštnem čeku, zvrsta: Ljub-
ljana št. 11.848 - Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 305.241.

Ponižujoč odgovor Beograda fašistični Italiji

V Beogradu si odgovora niso upali objaviti, zato pa so ga s trumfom objavili v Rimu

Ljubljana, 25. avgusta.

Fašistična vlada v Rimu je včeraj objavila odgovor dr. Korošca in njegovih ministrov na obe protestni pismi italijanskega poslanika v Beogradu zaradi protifašističnih demonstracij v Splitu in Šibeniku. Beograjska vlada ni smatrala jugoslovanske javnosti za toliko vredne, da bi ji sporočila, kaj in kako vredno, da bi objavila, kaj je gospodo fašistom odgovorila. Morali smo to izvedeti šele iz Rima.

Rimska objava beograjskega odgovora pa seveda pojasnjuje, zakaj so dr. Korošec in njegovi tovariši tako skrbno molčali. Iz objave uradne »Agencije Stefani« namreč izhaja, da so pomisleke zahteve italijanskega poslanika direktno poseganje v našo notranje zadeve in celo naravnost v suvereniteto države, ker je Italija očitno zahtevala, da se ne glede na rezultat preiskave kaznujejo gotovi, od italijanskih konzulov v Dalmaciji označeni višji upravni uradniki. Iz note same pa se vidi, da beograjska vlada proti temu poseganju v našo suvereniteto ne le ni protestirala, ampak vse drzne fašistovske zahteve ponižno izpolnila. Kakor italijanski prefekt bi najbrž ne mogel odgovoriti Mussoliniju bolj uslužno, kakor so mu odgovorili v Beogradu.

Ponižni odgovor beograjske vlade mora zaboleti in v dno srca užaliti vsakega poštenega Jugoslovana, ki ni še popolnoma izgubil smisla za narodni ponos in za čast države. Take ponižnosti menda na vsem božjem svetu še nikoli nikjer ni pokazala nobena vlada. Isti Korošec, ki je pokazal toliko energije, ko je šlo za brutalne nastope in krvoпрелitja proti lastnim državljanom, je pokazal polno odsotnost energije in odločnosti, ko gre za brambo ugleda in časti naše države.

Odkar so v Beogradu neomejeno zavladali jadni epigoni tistih radikalov, ki so nekoč z ljubosumno občutljivostjo čuvali prestiž male predvojne Srbije, in zlasti odkar pomaga tem korupcionistom naš dični Korošec, pa se čujejo iz Beograda, ki je vedno ponosno in svest si svojega dostojanstva odgovarjal na podobne note drugačne vesile kakor je Italija, pohlevni, samobitožujoči in ponižujoči odgovori.

Človek se mora zgroziti nad takim padcem in razupljivostjo je radost Mussolinija, ki je naš sramotno ponižni odgovor objavil v vseh italijanskih časopisih. »Veliki duce« si je z našim odgovorom vplel v svoj nekoliko uveljorjen venec novo vejico in se pokazal svojemu narodu: »Beograd, ki je tako omalovaljeval velesilo Avstrijo, tisti Beograd, ki je danes štirikrat močnejši nego je bil prej, leži pred menoj na kolenih. Jugoslavijo, ki ste se vedno tresli pred njo, sem pokoril z eno samo noto!«

Ponižni odgovor Koroščeve vlade, ki v strahu našteva, kakne kazni je odmerila in jih bo še odmerjala našim upravnim uradnikom na željo in zahtevo Italije, je nevaren precedenčni primer, ki je za vroča dalmatinska tla vse drugačnega pomena, kakor bi bil za kako pokrajino v notranjosti države. Koroščeva vlada priznava Italiji pravico, da se v tika v naše upravne posle, in to pravico, ki se je bo Italija posluževala odslej vedno, ji je s svojim odgovorom odstopila vlada, ki ji je na čelu »največji Slovenec«, dr. Anton Korošec.

Vse to ponižanje nam je nakopala vlada s svojim odgovorom, v katerem tudi izjavlja, da bo sporočila italijanskemu poslaniku tudi splošni rezultat preiskave v Splitu in Šibeniku. Že vnaprej ustreza vlada vsem željam Italije, obeta pa, da ji bo kot nekaki nadzorni oblasti javila še podrobnejši rezultat preiskave!

Mussolini krona svojega vazala v Tirani za kralja. Pri tej priliki je Italiji dobrodošlo naše jokavo opravičevanje, kajti kralj Ahmed ali Skenderbeg ali kakor se bo že imenoval, bo videl, da si je dobro izbral, ko se je obrnil od nas in se zatekel pred protektorat Italije. V taki državi, kjer vlada pada na kolena pred noto tujega poslanika, pač ni dobro iskati varstva; treba se je ozreti za močnejšim pokroviteljstvom.

Katastrofa angleškega petrolejskega parnika

Atene, 25. avgusta. (be.) V bližini otoka Samos se je vnel angleški petrolejski parnik »Port Napier«.

Rim, 25. avgusta. I. Službena »Agencija Stefani« je sinoči objavila odgovor jugoslovanske vlade na proteste italijanskega poslanika zaradi dogodkov v Splitu in Šibeniku. Odgovor se glasi: »Sklicujoč se na verbalni notri kr. italijanskega poslanikstva z dne 16. in 18. tega meseca glede obžalovanja vrednih dogodkov, ki so se odigrali nedavno v Splitu in Šibeniku, čast je ministrstvu zunanjih zadev naznaniti kr. poslanikstvu sledeče:

S posredovanjem notranjega ministra je dala kr. vlada dvakrat, to je 13. in 14. t. m. formalna navodila o potrebnih ukrepih za primer demonstracij za varnost in zaščito kr. italijanskih uradov, kakor tudi italijanskih podanikov in njih imetja; naročilo se je lokalnim oblastem, da poskrbe za vsako ceno, da ne bo ogrožena nedotakljivost bodisi konzularnih predstavitev, bodisi italijanskih podanikov in njih imetja. Po informacijah, ki jih je ministrstvo zunanjih del ravnokar dobilo glede teh dogodkov, so se navodila lokalnim oblastem izvršila tako, da so bili kr. italijanski konzulat, šola in bivališča italijanskih podanikov obkroženi in zaščiteni od agentov javne varnosti. Neposredno po koraku kr. poslanikstva je minister notranjih zadev v soglasju s preiskavo zastopnika ministrstva zunanjih zadev naročil takojšnje in strogo preiskavo.

V soglasju s trdno voljo kr. vlade, onemogočiti za vsako ceno podobne incidente ter vzpostaviti in obdržati s kraljevino Italijo odnosa najboljše prijateljstva, se minister zunanjih zadev podvzima — čeprav se ni moglo ugotoviti, da je stol, ki je bil vržen v toku neredov, zadeli in lahko ranil na roki g. konzula Castagnettija —, vpošteva-joč, da so se kljub vsem naporom lo-

kalnih oblasti dogodili nekateri obžalovanja vredni incidenti, z odgovorom na vprašanja rečenih not:

1.) Naročilo se je svetniku dr. Rodomiru, da v svoji lastnosti kot predstavnik lokalnih oblasti za Split in splitsko oblast podnese formalne opravičbe konzulom in vicekonzulom kraljevine Italije v Splitu in Šibeniku, kar se bo zgodilo še danes.

2.) Odrejeno je, da bodo vsi krivci eksplamirno kaznovani, kar se je tudi deloma že zgodilo. Ministru zunanjih zadev je čast opozoriti kr. italijansko poslanikstvo na število že aretiranih in kaznovanih krivcev, ki znaša 21. Vsi krivci incidentov v Šibeniku bodo kaznovani na isti način.

3.) Kr. vlada izjavlja svojo pripravljenost za povrnitev povzročene škode tako parnikom, kakor oškodovanim italijanskim podnikom, bržko bo ugotovljena višina škode.

4.) Lokalni predstavitelji, ki so odgovorni za red in javno varnost, bodo predani kompetentnemu sodišču. V ta namen je poslan inspektor ministrstva notranjih zadev g. Svetek v Split, da vodi preiskavo proti zgoraj omenjenim funkcionarjem. Vrhutega je notranje ministrstvo razrešilo dolžnosti svetnika dr. Iviča, ki je v trenutku demonstracij opravljal službo velikega župana za Split in za Šibenik in je bil kot tak predstavitelj lokalnih oblasti.

V nadi, da bodo ukrepane mere zadovoljile vprašanja, ki jih je stavilo kr. italijansko poslanikstvo in v želji, vzdrževati vedno prijateljske odnose s kraljevino Italijo, bo minister zunanjih zadev poskrbel za nadaljnji odgovor v najkrajšem času, bržko bodo preiskave, ki so v teku, dovršene in porablja priliko, da izraža ponovno kr. poslanikstvu zagotovilo svojega velespoštovanja.

Nova fašistična akcija za udušitev slovanskih listov v Italiji

Tržaški fašisti so otvorili akcijo za ustavitev »Edinosti« in vseh drugih slovanskih listov

Trst, 25. avgusta. I. Vodja kraških fašističnih organizacij poročnik Grazioli je sklical včeraj na sestanke in Sežano več bivših županov, trgovcev in krmarjev iz sežanskega okraja, da bi razpravljali o suši, o brezposelnosti, pomikanju vode in o drugih gospodarskih vprašanjih, ki zadevajo tamokšnje kraje.

Razprave so se res vršile in so navzoči odobrili sponenico, ki je bila danes izročena talmiku tržaške fašistične zveze inž. Coboliju. Poročnik Grazioli pa je navzočim predložil še neko resolucijo, ki izraža udanost kraškega prebivalstva fašističnemu

režimu in ducuju, obsoja odločno umorilniška Cerkmenska ter napada slovanski tisk v Jul. krajini, češ, da ni dovolj ožigosal tega umora. Resolucija pravi nadalje, da slovanski tiska ne tolmači več čustev mirnega in delovnega kraškega prebivalstva. Podpisali so resolucijo vsi, ki so bili navzoči na sestanku. »Piccolo« in »Popolo« objavljata tudi vsa njihova imena.

Resolucijo, ki je v zvezi z znano gonjo tržaškega fašističnega glasila za ustavitev »Edinosti« in sploh vseh slovanskih listov v Italiji, je razširila »Agencija Stefani« in jo objavljajo vsi italijanski listi.

Zopet dve novi železniški nesreči

Pri Novski je skočil s tira osebni vlak, pri Sušaku pa se je ponesrečil tovorni vlak. — Dve človeški žrtvi in ogromna materialna škoda

Zagreb, 25. avgusta. r. Sinoči okrog 8. se je pripetila na postaji Rač pri Novski zopet nova železniška nesreča. Zaradi dela na novem drugem tiru je bil zgrajen v bližini postaje provizorično nov tir, po katerem so vozili vsi vlaki. Ko je privozil snočni beograjski osebni vlak, so na tem provizoričnem tiru popustili železniški pragovali, zaradi česar je lokomotiva skočila s tira. Strojvodja je vlak takoj ustavil, tako da je iztržilo samo par vagonov, ne da bi bila nesreča zahtevala kakšne žrtve. Ker pa stari tir še ni popravljen, je bil ves promet do 4. zjutraj ustavljen, dokler niso popravili provizoričnega tira in odstranili zaprek. Zato so imeli vsi današnji vlaki ogromne zamude.

Značilno je, da se škiri v Beogradu alarmantne vesti o sabotaži na Hrvatskem. Vse zadnje železniške nesreče pripisujejo pasivnemu odporu prečanov, predvsem Hrvatov in nekateri večerni listi celo zahtevajo od vlade, da proti temu najodločnejše nastopi Beograjski hegemonisti so tako zagriženi, da v svojem fanatičnem iskanju vzrokov za akcijo proti KDK ne vidijo ali pa nočejo videti pravega vzroka vseh teh nesreč, t. j. slabega državnega gospodarstva. Če bi vlada pravočasno skrbela za kredite za vzdrževanje prog, bi te ne bile v tako desolantnem stanju.

Sušak, 25. avgusta. n. Ko je zjutraj ob 4.15 krenil s sušake postaje tovorni vlak s 30 vagoni proti Bakru, je strojvodja opazil pred predorom, da zaradi močnega vzpona in zavoja ne bo mogel prevoziti skozi predor in je zato krenil z vlakom nazaj. Pri tem pa je pred predorom zadnji vagon skočil s tira. Ker strojvodja tega ni opazil, je vlak potiskal še dalje nazaj, zaradi česar se je pet vagonov prevrnilo. Vsi vagoni so

popolnoma razbiti. V predzadnjem vagonu je bil zavirač Gjuro Ribar, ki je padel med vagoni. Vagoni so ga popolnoma zmečkali in bil je na mestu mrtve. Drugi zavirač Ilija Marović je opazil, da se vagoni po vrsti prevračajo, in je skočil s svojega vagona. Pri tem pa se mu je zatiknila noga, tako da je padel na tračnice pod kolesa, ki so mu obe nogi odrezala. Le malo je upanja, da bi ostal pri življenju. Ker je zaradi zrube krvi silno oslabil. Zaradi te nesreče so morali osebni vlaki obavljati promet le s prestopanjem.

Koroščevo policija kaznovala — kanonika

Sarajevo, 25. avgusta. n. Policijska direkcija je kaznovala urednika »Katoliškega tednika« kanonika Dragutina Kamberja na 14 dni zapor, češ, da je po zadušnici za Stj. Radićem pred zgradbo »Napredka« nagovoril množico, čeprav svojega govora ni bil prijavil policiji.

Potres v Sloveniji in na Hrvatskem

Zagreb, 25. avgusta. n. Nocoj ob 10.10 je bilo v Zagrebu in zagrebski okolici čutili precej močan potresni sunek, ki je precej razburil prebivalstvo. (Potres se je rahlo občutil tudi v Ljubljani, bolj močno pa v Celju in celjski okolici.)

Shod KDK v Šibeniku

Šibenik, 25. avgusta. n. Poslanec KDK Sava Kosanović pride za par dni v Šibenik, kjer bo v nedeljo, 2. septembra govoril na velikem shodu KDK v mestnem gledališču. Za shod vlada že sedaj veliko zanimanje in pripravljajo Kosanoviču svečan sprejem.

Danes bo vlada sklepala o ukrepih proti KDK

Napeto pričakovanje današnje seje ministrskega sveta. Z izrednimi ukrepi najbrž ne bo nič

Beograd, 25. avgusta, p. Od 6. do pol 8. zvečer je bila seja ministrskega sveta. Po seji so ministri izjavljali novinarjem, da so sklepali le o resornih zadevah. Službeno je bil o seji izdan naslednji komunikat:

»Ministrski svet je sklenil, da zastopa pri polaganju temeljnega kamna Narodnemu domu v Črljancu kraljevsko vlado minister dr. Kujundžić, pri odkritju spomenika kralju Petru ob obletnici hercegovinske vstaje pa minister za kmetijstvo in vode dr. Vlada Andrić. Nato so se reševale resorne zadeve posrednih ministrstev. Jutri ob 9. dopoldne se bo seja ministrskega sveta nadaljevala.»

Za jutrišnjo sejo vlada v vrstah vladne večine veliko zanimanje, ker se zatrjuje, da bo vlada jutri razpravljala predvsem o političnih zadevah, kar se pravi: o ukrepih, ki se naj podvzamejo proti KDK. Vladni tisk je zadnje dni neprestano zatrjeval, da bo vlada sprejela odločne ukrepe in obtožila člane vodstva KDK zaradi veleizdaje. V tem zatrevanju se je posebno odlikovala Marinkovičeva »Pravda«, ki je neprestano zahtevala odločen nastop proti KDK.

Kakor pa vse kaže, se je razpoloženje od včeraj na danes precej spremenilo. Režimski tisk danes ne zahteva več represalij proti KDK in mnogi vlad-

ni politiki sami priznavajo, da ni so- dišča, ki bi moglo obsoditi člane KDK zaradi veleizdaje, ker nikakor ni mo- goče izkonstruirati kakšnega kaznivega dejanja, pa naj bi paragrafe še tako za- sukavali. Nocoj je imel vaš dopisnik priliko razgovarjati se po seji mini- strskega sveta z nekim aktivnim mini- strom. Na vprašanje vašega dopisnika, ali bodo na jutrišnji seji ministrskega sveta res sprejeti kakšni sklepi o ukrepih proti KDK, je minister izjavil, da to ni točno in da ne bo sprejet noben sklep izrecno proti KDK. Edino, kar se mo- re storiti, je to, da se bodo uporabljali zakoni proti vseni osebam, ki se bo- do kaj pregrešile. Zaradi tega je mi- nister pravde že poslal vsem državnim pravdnikom v državi okrožnico, v ka- teri jim naroča, naj postopajo proti vsem posameznikom, v kolikor bi jih smatrali za krive. Tako je bil na pri- mer že aretirani glavni urednik osije- škega hrvatskega lista Josip Hartl, ki je tudi tajnik organizacije hrvatske fe- deralistične stranke v Osijeku. Hartl je bil aretirani zaradi govora, ki ga je imel ob priliki komemoracije za Stjepanom Radićem. O kakih posebnih ukrepih pa ne more biti govora.

Beograd, 25. avgusta, r. Jutri se vr- neta v Beograd ministra dr. Marinko- vić in dr. Spaho, da se udeležita seje ministrskega sveta.

Pribičević o novi ureditvi države

Avtonomne pokrajine naj samostojno rešujejo svoje zadeve. — Preureditev države je tudi v interesu Srbije same. — Razmerje med prečanskimi in srbijanskimi Srbi

Bled, 25. avgusta. n. Davi je Svetozar Pri- bičević na verandi kavarne Toplice sprejel novinarje in jim dal ponovno daljše izjave na razna vprašanja. Novinarji so Pribiče- vića najprej opozorili na komunikat Wolfo- vega biroja, kjer se ugotavlja, da je bil beo- grajski delegaciji dovoljen pristop na kon- ferenco Interparlamentarne unije zgolj v svojstvu predstavnikov klubov, ki so jih poslali v Berlin in da je na podlagi istega načela bilo tudi poslanec dr. Krnjević ugo- voljeno sodelovanje v vseh razpravah in sekcijah berlinske konference. Pribičević je odvrnil:

»Ako to odgovarja resnici, potem je to tak korak, da bi beograjska delegacija sto- rilja najboljše, ako takoj pospravi svoje kovčke.«

»Kaj pravite na vest, da bo minister Orga Angelićev službenim putem obšel Hrvat- sko in Dalmacijo?«

»No temu se bo imenito godilo!« Na opozorilo novinarjev, da je ministrski svet ponovno razpravljal o kazenskih sank- cijah proti vodstvu HSS, je Pribičević iz- javil: »Jaz živim na te grožnje. To je edini odgovor, ki ga te grožnje zaslužijo.«

Nato so novinarji prečitali Pribičeviću iz- javo, ki jo je dal dr. Laza Marković nem- škim listom v Berlinu in v kateri trdi, da Pribičević ne more biti za avtonomistično preustrojevstvo države, ker bi bili v tem slu- čaju prečanski Srbi majorizirani. O tem je Pribičević izjavil:

»Izjava dr. Laze Markovića nima smisla. Danes srbijanske stranke majorizirajo vse nas ostale v državi, čeprav predstavlja Sr- bija samo 20% prebivalstva vse države. Te majorizacije dr. Laza Marković se ne vidi, ker smatra, da je to povsem naravno in prirodno stanje, kakor smatra tudi za povsem normalno in prirodno dejstvo, ako se vrše v Hercegovini nasilne volitve, ki mu prinesejo mandat. Dosedanja izkušnja je dokazala, da je sedanje notranje ustro- jstvo naše države povzročilo skoro državno katastrofo in upropastilo načelo narodnega edinstva. Zato je treba poiskati drug držav- ni preustroj, ki bo narodno in državno edin- stvo bolje ščitil, kar pomeni, da je treba na- ti tako preureditev, ki bo poedinim krajem, pokrajinam in enotam — lahko jih imenu- jete, kakor hočete — prepuščal vse one posle, ki niso neobhodno potrebni državni zajednici. Kako bomo ta nov sistem imeno- vali, ni važno, pač pa je važno dejstvo, da je to edini način, ki lahko reši našo državo katastrofe, v katero jo goni politika četvor- ne koalicije. V praksi jo bomo tako preure- dili, da bo lahko na pr. Vojvodina reševa- la vsa kraljeva oziroma pokrajinska vpra- šanja sama zase, postavljala na uradniška mesta samo domače ljudi, a uredbe in zakoni, ki se bodo nanašali na njihovo življenje, bodo odgovarjali njihovim potrebam in bo- do resnično ter veran proizvod njenega du- ha. Dr. Laza Marković je v veliki zmoti, ako računa, da se bodo Srbi iz pokrajine biv- še Avstro-Ogrske, katere imenujejo preča- ne, borili za srbijansko hegemonijo. Tega ne bodo storili iz dveh razlogov. 1.) zato, ker tudi oni žele postati faktor v državi, ki bo enak in ravnopraven s Srbijanci in 2.) zato, ker ljubijo Srbijo in dobro vedo, da pome- ni

hegemonija Srbije koncem koncev propast Srbije z državo vred. V interesu Srbije je, da se najde takšna državna ureditev, ki bo varovala ravnotežje sil in vplivov v državi tako, da ne bosta ves odli in vsa odgo- vornost padala na Beograd in Srbijo in da Srbijanci ne bodo izgledali kot osvajačji, ki nasilnim potom odzvajajo Srbom preča- nom, Hrvatom in Slovincem svobodščino in jih hočejo spraviti pod svojo peto.«

»Zakaj ni prišel dr. Korošec na Bled?« »To me prav malo zanima. Včeraj sem bi- tal v listih, da je dr. Korošec po seji mi- nistrskega sveta odšel v dvor. Ker Ni- veličanstva ni v Beogradu, je odšel po vsej priliki na referat k ministru dvora. Menim, da ta referat ne bo zadostoval in da bo mo- ral vsekakor na Bled.«

Borba med radikali

Beograd, 25. avgusta. p. Za sejo glavnega odbora radikalne stranke, ki je napoveda- na za ponedeljek ob 9. dopoldne, vlada ve- liko zanimanje v vseh političnih krogih. Ju- tri prispe v Beograd podpredsednik glavnega odbora Aca Stanojević. Član glavnega odbora so danes v razgovorih s novinarji bolj kakor kdaj prej povdarjali, da bodo na ponedeljkovi seji zavzeli odločno stališče proti Vukičeviću in da ne bodo izkazovali nikomur več nobene milosti. Neki bivši mi- nister je izjavil, da je Velja Vukičević do- igral s svojim radikalnim delom in da ga bodo izključili iz radikalne stranke.

Toda tudi Velja Vukičević in njegovi pri- jatelji niso pasivni. Velja Vukičević se ener- gično pripravlja, da sprejme borbo z glav- nim odborom. Njegov namen je predvsem sklicati v početku septembra v Beograd sejo poslanskega kluba, v katerem računa, da ima še vedno večino. Vukičević priča- kuje, da bo klub obsodil delo glavnega od- bora in sklical strankni kongres.

Zakaj se Italija ni pridružila sofijski intervenciji

Sofija, 25. avgusta. g. Listi objavljajo za- nimive podrobnosti o dejstvu, da se Italija ni udeležila zadnje demarše Francije in Anglije zaradi razpusta in razorožitve ma- kedonskih tolp. Italijanski poslanik je ute- meljil ministrskemu predsedniku Ljapčevu stališče Italije nastopno: Italija ne smatra makedonske organizacije za nevarno in pri- poroča bolgarski vladi, naj ne izkove spora z Makedonci, ker bi s tem koristila jugoslo- venskim interesom. Vse ukrepe proti makedonskim organizacijam smatra Italija za no- tranje zadeve Bolgarije, v katere se neče vmešavati.

Velik požar v Kamniku

Gospod urednik! Prosim Vas, da priobčite sledeči popravek z ozirom na notico v Vašem cenj. listu »Ju- tro«, št. 188 z dne 24. avgusta 1928, stran 1, stolpec 5. pod naslovom »Velik požar v Kamniku«. »Ni res, da je izbruhnil požar ponoči 23. t. m. na veliki Kršmančevi žagi, res pa je, da je žaga popolnoma nedotaknjena in nemo- teno dalje obratuje. Požar, na katerega se nanaša Vaše poročilo, je izbruhnil v državni smodnišnici v Kamniku.« — Z odličnim spo- štovanjem: Josip Kršman.

Številke obsojajo dr. Korošca in klerikalce

Klerikalci bi radi utajili, da smo morali pod njihovo vladno plačati Slovenci mnogo milijonov več davkov kakor prej in da se godi pod njihovo vladno Slovincem še večja krivica

Ko so bili klerikalci v opoziciji, so neprestano kričali, da plačuje Slovenija mnogo preveč davkov. Zahtevali niso ničesar manj kakor finančno samostojnost Slovenije, da bi se odpravile davčne neenakosti. Bilo je zato mnogo ljudi tudi iz neklerikalnega tabora, ki so mislili ob vstopu SLS v vladno, da bodo storili klerikalci vsaj nekaj za omiljenje davčnih bremen in da bodo izvršili vsaj skromen del svojih mnogoštevilnih obljub.

Klerikalci so razočarali tako svoje pristaje kakor nasprotnike. Davčni vijak pod kleroradikalno vladno, ne le ni odjenjal, temveč se je njegov pritisk še povečal. Lani smo pod kleroradikalno vladno plačali dejansko skoro 18 milijonov tekočih davkov več kakor prejšnje leto, ko klerikalcev še ni bilo v vladi. V vsej državi so se zmanjšali lanske leto neposredni davki za 135 milijonov dinarjev ali za 7,3 odst., v Sloveniji pa so se v istem času za 18 milijonov zvišali. V enakem razmerju z ostalimi pokrajinami bi morala Slovenija lani plačati samo 182 milijonov državnih neposrednih davkov, dejansko jih je plačala pa 214 milijonov, torej 32 milijonov dinarjev preveč.

To so številke, ki dovolj jasno govorijo, koliko so vredne klerikalne volilne obljube. Ugotovitev teh številke je seveda zelo poročno vplivala na naše klerikalce, ki skušajo sedaj z zavijanjem zatajiti ta bridka dejstva. Govore, da so izposlovali razne olajšave, kar pa ne izpremeni prav nič na dejstvu, da smo plačali lani več davkov, kakor predlanskim, ko klerikalcev ni bilo v vladi. Sicer pa tudi vemo, kako je prišlo do raznih olajšav. Nikdar bi ne prišlo v naši državi do tako napetih razmer, v kakršnih živimo, ako bi kleroradikalna vladna večina vsaj deloma upoštevala upravičene zahteve opozicije po olajšanju in izenačenju davčnih bremen. Klerikalci se sedaj posebno ponašajo, da bo s prihodnjim letom odpravljena dohodnina. Dejstvo pa je, da za to ne gre njim prav nobena hvala. Vladna večina je v finančnem odboru in v Narodni skupščini šele po dolgem boju naših poslancev pristala na odpravo dohodnine. Klerikalci so skupno z radikalno ponovno glasovali proti temu, da bi se dohodnina odpravila. Prav dobro se še spominjamo dolgotrajnih debat v finančnem odboru, kjer je posl. dr. Žerjav dokazoval s številkami v rokah krivico, ki se godi prečankim krajem in zlasti Sloveniji z dohodnino, katere v Srbiji ni treba plačevati. Ako ne bi posl. dr. Žerjav nastopil tako vztrajno in s tako temeljitimi dokazi, bi plačevala Slovenija dohodnino tudi v naprej. Odklonila pa je vladna večina zahtevo, naj se odpravi dohodnina že za l. 1928, čeprav je upravičenost te svoje zahteve dokazovala opozicija z vsemi možnimi tehničnimi dokazi. Pa tudi odprava dohodnine ne bo prinesla Sloveniji znatne olajšave, ker je vladna večina uvedla na drugi strani nove davke in tako popolnoma uničila učinek, ki bi ga lahko imela odprava dohodnine. O vsem tem se je že mnogo pisalo.

Sicer pa je popolnoma odveč prerokati se o tem, kaj šele bo, ker nam

zadostuje že ugotovitev sama, da se je davčni pritisk pod klerikalno vladno povečal. «Slovenec» je sedaj kar utihnil, da je finančno ministrstvo poslalo podrejenim davčnim oblastem brzojavno okrožnico, naj se nemudoma iztirjajo davčni zaostanki brez vsakih ozirov. Bil je ponovno pozvan, naj objavi to okrožnico, o kateri je trdil, da je povsem «nedolžna», doslej pa tega ni storil in bržkone tudi ne bo, ker bi le potrdil, da se iztirjevanje davkov pod dr. Korošcem še poostruje.

Sploh hodi «Slovenec» okoli stvari kakor mačka okoli vrele kaše. To njegovo postopanje je sicer umerno, toda tako poceni ne bo upravičil dr. Koroščevega davčnega vijaka. Številke se izogiba, kako vrag križa. Te dni je sicer objavil nekaj številke o donosu in predpisu dohodnine in prometnega davka, njegovi podatki pa so deloma netočni, deloma pa naravnost izmišljeni. Tako trdi, da je Slovenija lani plačala le 33,094.376 Din davka na poslovni promet, v resnici pa ga je plačala 42,767.750 Din, kakor je to razvidno iz statistike oficijelnega glasila organizacije davčnih uradnikov «Poreska služba», na katero se «Slovenec» sam opira, kakor tudi iz južijske številke glasila zagrebške Trgovske zbornice «Privreda». Ni torej resnična trditev Koroščevega glasila, da so se plačila tega davka v Sloveniji zmanjšala, pač pa so se za več kot 3 milijone dinarjev povečala. In vendar ne more nihče trditi, da so se razmere naše trgovine in obrti lani zboljšale!

Kar se tiče ukinitvenja vojne doklade, ki pomeni 50 odst. znižanje dohodnine in na katero opira «Slovenec» svoje račune, pa moramo povdariti, da ima za to ukinitvenje edino zaslugi posl. doktor Žerjav, ki se je zanj zavzel proti vladni večini.

«Slovenec» je v škrpicih sicer prikrito priznal, da je Slovenija plačala lani več davka kakor l. 1926, pristavlja pa, da to ne pomeni večje obremenitve, ker so ti milijoni bili plačani za obveznosti iz prejšnjih let. Toda prav tedaj, če odštejemo vplačila na davčne zaostanke, se nam izkaže, da je Slovenija plačala lani na tekočih davkih skoro do 18 milijonov več kakor l. 1926. To smo mi dokazali in tega «Slovenec» v svojem opravičevanju povečanega davčnega pritiska ni mogel ovreči.

Najbolj smešen je seveda «Slovenec» izgovor, da mu druge številke niso znane, češ da so — uradna tajnost. Kako lahko bi bilo «Slovenec» dobiti točne številke! Samo zahtevati bi jih moral na primernem mestu. Če bi jih drugod ne dobil, bi lahko naprosil zanje dr. Korošca, ki nosi odgovornost za delo celotne vlade, torej tudi davčne uprave, in ki je «Slovenec» duševni oče.

Resnice, da se je davčni pritisk pod klerikalnim režimom povečal, da je Slovenija v času sodelovanja klerikalcev v vladi plačala več davkov, kakor pa prej, klerikalci ne morejo ovreči. Mogoče je sicer nestvarno zavijanje, toda številke ni mogoče zavijati. Številka je številka in ne žurnalistična klobasa, ki se da spraviti v «Slovenec» papir.

Kako so duhovniki spravili duhovnika v zapor

Zavrtnjena pomilostitvena prošnja Januša Golca. — Odsedeti bo moral deset dni, ker njegovi nestrpni tovariši niso hoteli odpušiti kazni političnemu nasprotniku

Maribor, 25. avgusta. Poročali smo že, da je bil urednik «Slovenskega gospodarja», duhovnik Januš Golec, nekak duševni vodja mariborske SLS in najizrazitejši pristaja bojevitega krila mariborskih klerikalcev, pri okrožnem sodišču že meseca aprila l. l. po tiskovnem zakonu obsojen zaradi klevete na 10 dni zapore, 5.000 Din denarne kazni, 5.000 Din odškodnine in v plačilo stroškov, ker je v «Straži» žalil odvetnika dr. Avg. Reismana. Gospod Januš Golec se je sicer proti tej obsodbi pritožil, toda Stal sedmice v Zagrebu je pritožbo zavrnil in potrdil prvo sodbo, ki je postala meseca junija pravomočna, tako da bi moral g. Golec že tedaj nastopiti zaporno kazen in plačati tudi denarno kazen ter odškodnino.

Ker pa je istočasno postala pravomočna tudi sodba v tožbi mariborskih duhovnikov proti uredniku Viktorju Erzenju, kateremu je Stal sedmice znižal zaporno kazen od 3 mesecev na 1 mesec in denarno kazen na 2.000 Din, je ponudil odvetnik dr. Reisman zastopniku mariborskih duhovnikov poravnavo v tem smislu, da bi duhovniki odpušili uredniku Erzenju zaporno kazen, dr. Reisman pa duhovniku Janušu Golecu ter bi na ta način vložili skupen predlog na višje deželno sodišče za spremembo zapornih kazni v obeh primerih v primerno nizko denarno globo. Zastopnik mariborskih duhovnikov je bil s tem predlogom takoj zadovoljen in še posebno uvleč umestnost, ko mu je dr. Reisman predložil, da ima sicer g. Golec manjšo zaporno kazen, toda za nje go nedvomno tudi ta manjša kazen kot duhovnika mnogo mučnejša, kakor pa za urednika Erzenja, ki mu je sodišče itak priznalo ugodnost tako zvanega čistega zapora za politične prestopke. Oba zastopnika sta bila mnenja, da bo to poravnavo tem lažje skleniti, ker je sedaj sodišče že v obeh zadevah končno objavljeno izreklo svoje mnenje in so za-

stl mariborski duhovniki itak dobili popolno zadoščenje.

Ko pa je bilo čez nekaj časa treba vložiti zadevno vlogo, je zastopnik mariborskih duhovnikov naenkrat izjavil, da baje njegovi klienti duhovniki neboje sprejeti ponudene sprave ampak vztrajajo na tem, da mora urednik Eržen kazni odsedeti. Dr. Reisman se je temu preokretu tudi in je takoj pripomnil, da klerikalci očitno računajo s tem, da bo njihov urednik Januš Golec pomilostjen, ker so na vladi. In res je dr. Reisman še isti dan našel pri okrožnem sodišču lastnoročno podpisano prošnjo Januša Golca na ministrstvo pravde v Beogradu za pomilostitev.

Značilno za moralno klerikalce je pri tem sledeče:

Prošnja za amnestijo je bila vložena direktno pri ministrstvu pravde v Beogradu dne 12. junija. Še isti dan je minister pravde Vujičić dobil vlogo v roke in jo podpisal, toda ne kakor so želeli klerikalci, že s priporočilom za pomilostitev na Najvišje mesto, ampak le odredbo referenta, da naj se izjavi o pomilostitvi obtožitelja dr. Reisman ter mariborsko sodišče, ki naj tudi sklepa o predlagani odložitvi kazni do rešitve milostne prošnje. Še isti dan je bila prošnja odposlana tudi v Maribor, kamor je prispela 14. VI. t. l. — dokaz, da zna tudi Beograd ekspresno poslovati, če je treba.

Ravno ta milostna prošnja pa je g. Golecu zlonila vrat. V lastnoročno podpisani prošnji na ministrstvo pravde, ki bi se morala predložiti Nj. Vel. kralju s priporočilom, je namreč duhovnik Januš Golec tudi trdil, da se je nahajala med spisi njegovega odgovora na tožbo dr. Reismana tudi njegova lastnoročno spisana in podpisana izjava, da je bil pisec inkriminirane članka «Prav» Zebot. Tekom preiskave pa se je baje izkazalo, da je ta Goleva izjava izmišljena, oziroma se je nekam zalo-

žila. Ta trditev pa je bila popolnoma izmišljena in neresnična, posebno pa se to ni izkazalo tekmo preiskave, ampak je baje nasprotno ravno sodba Stala sedmice, katere je dospel 8. junija v Maribor, izrecno ugotovila, da »o kakšni založitvi spisov ne more biti govora, ker je preiskovalni sodnik natanko zabeležil spise, ki jih je prejel od sluga Cirilove tiskarne, Matjaža Munde«. Nadalje je ravno ta sodba najvišjega sodišča ugotovila, »da je obtoženelec Januš Golec na poziv preiskovalnega sodnika, da v 8 dneh vložil odgovor na tožbo, sodniku enostavno poslal spise in dostavljeno ter priložil rokopis inkriminirane članka, ne torej lastnoročno spise in podpisane izjave.

Duhovnik Januš Golec je torej hotel v času klerikalnega režima na Najvišjem mestu doseči amnestijo svoje kazni s neresničnimi trditvami, dobesedno in izrecno ovrženi s pismeno sodbo najvišjega kassacijskega sodišča.

Vse to je dr. Reisman navedel v svoji izjavi glede Goleve milostne prošnje in tudi ponudbo poravnave in tako si režim vendarle ni upal predložiti Goleve amnestije na Najvišjem mestu, ampak je ministrstvo pravde v Beogradu včeraj obvestilo dr. Reismana po višjem deželnem sodišču v Ljubljani, »da milostna prošnja Januša Golca ni imela uspeha«. Duhovnik Januš Golec, ki je že plačal 5.000 Din zasebne odškodnine in 2.069 Din stroškov, bo torej moral plačati tudi 5.000 Din kazni in še osedeti 10dnevno kazen v jetnišnici okrožnega sodišča. Vse to zaradi zagrizenosti svojih stanovskih tovarišev, ki niso hoteli dovoliti, da bi se njihovemu političnemu nasprotniku spremeni zaporna kazen v denarno.

Končano žalovanje za Stjepanom Radićem

Zagreb, 25. avgusta n. Danes je predsedništvo HSS izdalo nalog, naj se snemajo črne zastave s Seljaškega doma, ki so visle v počastitev in spomin pokojnega Stjepana Radića. Z današnjim dnem je s tem prenehalo žalovanje za pokojnim voditeljem HSS. Primeru Seljaškega doma so sledile tudi privatne hiše in trgovine.

Bolgarski in turški poslanik v Zagrebu

Zagreb, 25. avgusta. n. Sinoči sta prispela v Zagreb bolgarski in turški poslanik v Beogradu Konstantin Vakarovski in Džemal beg. Bolgarski poslanik je svoj čas študiral v Zagrebu in tu dovršil svoje študije. Oba poslanika sta prispela v Zagreb po privatnih poslih in se nastanila v hotelu Esplanade.

Alois Jirásek 77letnik

Praga, 25. avgusta. h. Jutri slavi največji živi češki pisatelj Alois Jirásek 77letnico rojstva.

Začetna smola novih prekoceanskih letalcev

Pariz, 25. avgusta. g. Oba francoska letalca Coudouret in Nesles sta skušala dati startati s svojim letalom za polet preko Oceana z letališča Le Bourget. Ker je bilo letalo preobteženo, ga nista mogla spraviti v potrebno višino. Po dolgem prizadevanju se je letalo dvignilo 5 m visoko ter je v tej višini letelo kako 2 km daleč. Pri tem pa se je zapletlo v električno napeljavno ter padlo na zemljo, pri čemer se je nekoliko poškodovalo. Oba letalca sta k sreči le neznatno poškodovana. Kakor zagotavljata, so poškodbe na letalu tako malenkostne, da bosta lahko v 14 dneh start ponovila.

Drugi dan plavalnega prvenstva

Lept uspehi ljubljanskih plavalcev

Beograd, 25. avgusta. n. Danes popoldne so se nadaljevala plavalna tekmovanja za državno prvenstvo, katerim je z velikim zanimanjem prisostvovalo nad tisoč gledalcev, ki so vsakakor prišli na svoj račun, ker so se kakor lani (Senjanovci) odkrili lepi plavalni talenti.

V predtekovanjih na 100 m hrbtno za juniorko sta se odlikovali Marčeta (1.23) in Matković (1.23.3), obe od sušiske Viktorije.

V tekovanju juniorko na 50 m proti stil, ki se je plavalo v treh skupinah, so zmagali Zupan (Viktorija) 38 sek., Lenert (Sombor) 38.2 in Godina (Jadranski) 40.

Predtekovanje seniorske stafete 4 krat 200 m: 1. skupina Viktorija 11.08 pred Jugom II., 2. skupina Jadran I. 11.14 pred Jugom I.

Rušenje nekordov se je pričelo v prsnem plavanju juniorko na 100 m, pri katerem je v I. skupini postavila Primorjanka Majda Treova z 1.40.6 nov rekord. Druga je bila Neva Bulat (Bob) z 1.45. V II. skupini sta prišli Maričeva (Jug) in Lenertova (Sombor) z 1.46 skupno na cilj. V III. skupini je Ilirijanka Wohlfartova izboljšala ravno postavljeno novi rekord Treove na 1.38.2. Druga je bila Radoničeva (Viktorija) 1.46. Izpod dosedanjega rekorda, ki je znašal 1.47, je plavalo šest plavalk.

V predtekovanju na 100 m hrbtno je Zlatka Mirković (Jadranski) popravila svoj rekord na 1.21.

Tej točki je zopet sledila senzacija. V prsnem plavanju juniorko na 200 m je Majda Treova (Primorje) izven konkurence postavila nov rekord z 3:38.4. V I. skupini je zmagala Zl. Bulatova (Jadranski) s 3.41. V III. skupini pa je Ilirijanka Wohlfartova zopet izboljšala rekord Treove na 3.33, kar je za juniorko naravnost fenomenalen rezultat.

Skoki z deske: 1. Wohlfartova (Ilirija) 28.74 točk. 2. Bakarić (Viktorija) 25.62. 3. Bulat (Bob) 25.

Waterpolo: Bob : Somborski Sportklub 3 : 3 (2 : 1), Viktorija : Primorje 4 : 1 (3 : 0).

Senzacija v tenisu

Praga, 25. avgusta. g. Svetovni teniški mojster Karel Kržehul je zmagal Janes pred nabiti tribunami enega izmed najboljših ameriških igralcev Cicharda s 6 : 3, 8 : 6, 6 : 1.

Jutri bo podpisan protivojni pakt

Prve izjave ameriškega zunanjega ministra v Parizu. — Poseti pri Briandu. — Svečanosti in varnostne odredbe. Dr. Stresemann v Parizu. — Prvič po vojni izobešena v Parizu nemška zastava

Pariz, 25. avgusta s. Državni tajnik Kellogg je sprejel popoldne novinarje, katerim je izjavil: Srečen sem, da se lahko spoznam s francoskimi in v Parizu naseljenimi inozemskimi novinarji. Svoji prvi izjavi o pogodbi nimam ničesar dodati. Kljub temu sem vas povabil, da vam izrazim veselje, ki sem ga čutil pri prihodu v Francijo in vas obvestim, kako velik vtis je napravila nam prisrčna gostoljubnost, ki sem je bil deležen. Za Brianda čutim največje prijateljstvo in prepričan sem, da bom pogodbo privedel do ugodnega zaključka. Kellogg je sporočil na vprašanje nekakega novinarja, da bo imel v nedeljo popoldne razgovor s Poincaréjem. Ob pol eni je odšel Kellogg v spremstvu ameriškega poslanika Herrnicka na grob neznanega vojaka, kjer je položil venec iz vrtnic in lilij ter opravil kratko molitev.

Pariz, 25. avgusta (ri.) Povodom prihoda ameriškega državnega tajnika Kellogga je odredila vlada, naj se okrašijo in razsvetlijo javna poslopja, raz katerih visijo zastave 15 držav, ki bodo podpisale protivojni pakt. Sinoči so dospeli v Pariz zastopniki kanadske vlade, Japonske, Južne Afrike, Belgije, Češkoslovaške, Avstralije in Nove Zelande. Med drugimi prispe danes an-

gleški zastopnik lord Cushtendun. Takoj po podpisu protivojnega pakta bodo pozvale Zedinjene države 47 narodov, med temi Rusijo, naj se pridruži jo podpisu pakta.

Pariz, 25. avgusta (be.) V osebno varnost državnega tajnika Kellogga so bile ukrenjene obširne varnostne odredbe. Na kolodvoru je bilo vse polno preoblečenih tajnih policijskih agentov in veliko številno policije. Železniško progo so preiskali policisti na kolesih. Pri svojem prihodu v Le Havre in v Pariz je izrazil Kellogg svoje začudenje nad obširnostjo policijskih varnostnih odredb.

Berlin, 25. avgusta (be.) Nocoj odpotuje zunanji minister dr. Stresemann v Pariz. Po podpisu protivojnega pakta se vrne v Baden-Baden, kjer se bo zdravil.

Berlin, 25. avgusta (be.) Zunanji minister dr. Stresemann bo stanoval v Parizu v nemškem poslanstvu in ne bo prisostvoval javnim ceremonijam, ker mu njegovo zdravstveno stanje ne dovoljuje večjih naporov. Politični razgovori z Briandom so določeni za nedeljo in ponedeljek.

London, 25. avgusta (lo.) V vseh angleških cerkvah se bodo vršile jutri zahvalne molitve za protivojni pakt.

Ahmed beg Zogu je včeraj res postal kralj

Med streljanjem italijanskih topov in prepevanjem religioznih pesmi. — Princ Wied čaka samo ugodnega trenutka

Tirana, 25. avgusta p. Danes se je sestala nova ustavotvorna skupščina. Seji je v prisotnosti prisostvoval Ahmed beg Zogu v čigar imenu je prečital poslanico zunanji minister Elijas beg Vrioni. Za tem je predsednik republike oziroma novi kralj zapustil parlament, med klicanjem poslancev in občinstva na galeriji ter se je odpeljal v svojo palačo.

Med tem časom je ustavotvorna skupščina izglasovala zakonski predlog o proglasitvi Albanije za kraljevino. Takoj nato je skupščina odločila, da se kraljevska krona ponudi Ahmedu begu Zogu. Posebna delegacija parlamenta je odšla k Ahmedu begu Zogu, da mu ponudi kraljevsko krono in ga vpraša, ali jo sprejme. V istem času je bila na predsednikov palači izobešena kraljevska zastava, topovski strel pa so naznanili, da je Ahmed beg Zogu postal kralj. Zapre so bile vse trgovine in hiše okrašene z zastavami. Ljudstvo je prepevalo državno himno in religiozne pesmi.

Skupščina je naslovila na Ahmeda bega Zogu addresso, ki se glasi: «Olas, ki te poziva, da sprejmeš krono, je glas celokupnega naroda, ki je zbran okoli tebe, kakor okoli svoje duše in svojega telesa. Albanski narod ti polaga na glavo krono slavnege Skenderberga.»

Berlin, 25. avgusta. d. Berlinsko nastopstvo «Associated Press» je proslilo kneza Wieda za izjavo glede vesti, da ponovno zahteva albanski prestol. Knezov kabinet je poslal na to vprašanje naslednji odgovor: Knez Viljem je leta 1914. zapustil Albanijo, pri čemer je obdržal vsa svoja prava. Ta prava vzdržuje knez zase in za svoje potomce tudi še sedaj, kljub osebnim željam Ahmeda bega Zogu, da bi postal kralj. Večina albanskega naroda še tudi sedaj priznava kneza, vendar pa je glasovanje glede njegovega povratka zaradi popolnoma zatrtih svobode za enkrat nemogoče. V interesu albanskega naroda se hoče knez sedaj umakniti zunanjim in notranjim političnim težavam ter bo počakal ugodnega trenutka.

Strahovita železniška nesreča v podzemnem Newyorku

V petek se je zgodila na newyorški podzemni železnici strašna katastrofa, ki je zahtevala po uradnem poročilu 15 mrtvih in 151 ranjenih. — Podrobnosti o vzrokih nesreče

Newyork, 25. avgusta (be.) Na podzemski železnici je skočil s tira osebni vlak. Do sedaj so potegnili izpod ruševin 21 mrtvih. Nad sto ranjenec je bilo prijetih in bolnic.

Newyork, 25. avgusta (lo.) Pri nesreči podzemne železnice v Times Square, je nastal kratek svet električne napeljave, tako da je bil ustavljen v zapadnem delu mesta ves podzemski železniški promet. Vsa policija je bila takoj mobilizirana in poklicane na pomoč vse rešilne postaje.

Newyork, 25. avgusta (be.) Včerajšnja nesreča je ena najstrašnejših, kar jih beže iz zgodovine podzemskih železnic v Newyorku. Vlak je bil natrpan z uslužbenci, ki so se vračali domov. Ceni se, da je bilo na vlaku nad 1000 oseb. Ko je vlak zapustil postajo, je bilo pet železniških vozov že na drugem tiru, ko je nenadoma okretica sprememila svoj položaj, tako da sta bila šest in sedmi voz, vržena ob predor, kjer sta se popolnoma razbila. Zadnja dva vozova vlaka sta bila tudi težko poškodovana.

Reševalna akcija na severu

Rim, 25. avgusta. o. Tukaj še niso izgubili vseh nad za rešitve pogrešanih članov Nobilove polarne ekspedicije. Ladja «Braganza», ki jo je najela italijanska vlada, je odplula proti severni obali Severovzhodne zemlje. Vihar in snežni meteži pa jo držijo že par dni priklenjeno v bližini Graciovoga otoka. Zaradi slabega vremena je tudi obema italijanskima hidroplanoma, ki sta na krovu «Braganze», onemogočeno preiskovati bližnje otoke. Ruski ledolomilec «Krasin» je baje že popravljen in bo odplul iz Stavangerja proti Spitzbergom.

Spiritistična hijena

London, 25. avgusta d. Včeraj jutraj so ugotovili, da so neznanci odprli grobnico državnika lorda Haldaneja. Sum je padel na nekoga mladčnika, ki je pri zaslišanju priznal, da je vdrl v grobnico, da bi se prepričal, ali je lord Haldane res mrtev. Storilec je spiritist in je zaradi svojih odnosaev z «onostranskim svetom» dvomil, da bi bil lord Haldane umrl, ter se je hotel osebno prepričati o tem. Kakor je pokazala preiskava, je aretirani mladček že na dan pokopa skušal ustaviti mrtvaški sprevod z utemeljitvijo, da je lord Haldane še živ. Z druge strani zatrjujejo, da je mladček izjavil, da se je hotel z lordom pogovarjati, ker je imel že davno dogovorjen sestanek z njim. Mož je bil aretiran.

Spor za prevoz žrtev „L 55“

Moskva, 25. avgusta. g. Glede rusko - angleškega spora zaradi prevoza 43 krstnih mornarjev, ki so jih dvignili s potopljenega angleškega podmornice «L 55», izjavljajo s strani: Sovjetska vlada ni nikdar odklonila angleške prošnje za prevoz teh krst, odrekla pa je angleškimi vojnimi ladjam dostop v ruske teritorijalne vode, ker med obema državama ne obstaja diplomatski odnosaji in zasleduje Anglija namram sovjetski uniji tako politiko, da ni upravičena računati na vpludnost. Sovjetska vlada pa je pripravljena dovoliti — in to je angleški vladi tudi sporočila — da prepelje 43 krst mornarjev iz Kraljevca kaka angleška trgovinska ali nevtralna vojna ladja.

Katastrofalna epidemija v Grčiji

Atene, 25. avgusta. g. Današnji ministrski svet, ki se je vršil pod predsedstvom Venizelosa, se je bavil z radikalnimi ukrepi, ki jih je treba uvesti za pobjanje mrtvične epidemije. V ta namen je bilo ustanovljeno posebno državno podtajništvo za higijeno, čigar vodstvo bo prevzel bivši minister za narodno zdravje Dofiatis. Novi urad bo provel vse potrebno, da čim prej uspešno nastopi proti epidemiji.

Naši kraji in ljudje

Poslednji Tavčar na prvotnem domu Tavčarjev

Par beležk ob smrti Jurja Tavčarja, gospodarja pri Vrbanacu

Poljane, 25. avgusta.

V noči od četrta na petek je umrl v Poljanah g. Jurij Tavčar, po domače imenovan Vrbanac. Dosegel je starost 75 let. Bil je poslednji gospodar tega imena v Vrbanacu hiši na griču za cerkvijo, odkoder je izvirala rod

poljanski Tavčarjev. Po vsej Poljanski dolini je bil spoštovan kot soliden zidarski mojster in posestnik. Imel je mnogobrojno družino, ki ji je bil ljubeč in skrben oče. Izmed živčih otrok jih je pet v Ameriki, štiri snovi in starejša bč. Najmlajša hči, ki je na domu, pa mu je za vedno zatisnila trudne oči.

Pri Vrbanacu.

Pred kakšnih 160 leti je prišel Jurjev ded Vrban Tavčar iz Kopačnice pod Leskovo za hlapca v poljansko župnijo. To največ z namenom, da je bil oproščen vsake vojaške službe. Oženil se je s kuharico v župnišču in kupil pogorišče hiše, kjer se je reko pri Saccarju (Shazar). Bilo je to v letu 1778., kakor je vdoobeno v stropni tram v hiši. Tisti čas so Poljane v kratkem presledku drugi pogorele, — se pravi: drugi je pogorel le levi del vasi, kjer stoji cerkev. Tega je torej letos ravno 150 let, ko se je rod Tavčarjev naselil v Poljanah v novo restavrirani hiši, ki je po imenu gospodarja Vrban dobila novo ime: »Pri Vrbanacu«.

Oče in sin — svaka.

Vrban Tavčar je bil čvrsta korenina. Nad 60 let star je postal vdovec in zahteval se mu je nove življenske družice. Pa se je mož šel drugi ženit v Gorenjo vas in je vzel nevesto, ki je bila v primeri z njegovimi krizi prav mlada. Imel je odrasle otroke iz prvega zakona. Da bi predvsem potolažil najstarejšega sina Jožeta, mu je kupil sosednjo hišo, Kosmov dom, ter ga prepovedal, da je vzel za ženo mlajšo sestro njegove druge žene. Tako sta bila oče in sin drug drugemu — svaka.

Rod poljanskih Tavčarjev.

Jože Tavčar, Vrbanov sin, je bil torej prvi gospodar na Kosmovi, kamor se je vseh okrog leta 1800. Če hočemo zdaj razložiti nadaljnje pokolenje Tavčarjev, se štena precej zameša. Jože Tavčar je bil ded dr. Ivana Tavčarja, njegove oče Vrban pa pravi praded, a sedaj umrlemu Juriju le ded, ker je bil Jurjev oče France iz drugega Vrbanovega zakona. Staremu očetu dr. Ivana Tavčarja, Jožetu, je bil Jurjev oče France po očetu polbrat, a po materi nečak. Z dr. Ivanom Tavčarjem je bil torej sedaj umrl Jurij v dvojnem sorodstvu: kot mali stric po očetu in mali bratranec po stari materi.

Jur in dr. Ivan Tavčar.

Kakor je najslavnejši iz rodu poljanskih Tavčarjev, dr. Ivan Tavčar, visoko cenil vse svoje bližnje in daljne sorodnike, tako je še posebno rad imel pokojnega Jurija. Bil je od njega za par let starejši, a vendar sta bila že od rane mladosti najboljša prijatelja. Kadar se je dr. Ivan Tavčar spominjal otročje dobe, ni nikoli pozabil omeniti Jurija, s katerim sta se skupaj igrala in ga je Ivan večkrat nabunkal, če se mu ni kaj prav obračal. Pa kakor sta bila dobra kot otroka, sta ostala prijatelja tudi vse življenje. Pokojni Jur je bil dr. Tavčarju v vsaki pogledu zvest in se je čvrsto ravnal po njem v narodni zavednosti in naprednem političnem prepričanju. In kadar sta se srečala, je dr. Ivan Tavčar takoj pričel z Jurjem prijateljski razgovor po svoji šalji navadi:

— No, Jurca, kok je še kej in tok naprej!

O prostožidarjih in drugem.

Pokojni Jurij zares ni bil kak mestni stavbenik s patenti in diplomami. Končal je le poljansko osnovno šolo pod tedanjim učiteljem blagopokojnim Francem Breznikom — Stefan Deska v Tavčarjevi povesti »Ivan Slavej«. — A odlikovale so ga mnoge lastnosti kakor vse poljanske Tavčarje. Bil je prav bister in dovopen v družbi. Tega bo menda kakih 20 let, ko je župnik neko nedeljo v cerkvi grmeče pridigoval o prostožidarjih. Po maši domov grede vpraša Jurija sosed Stefan, ki je bil njegov zidarski pomočnik:

— Jur, kdo so pa ti prostožidarji?

In Jur Vrbanac, ki se je v takih stvarih prav dobro spoznal, je hitro šega vo odvrnil:

— O, to so pa že taki zidarji, ki brez patenta zidajo!...

Če treba, je znal Jur biti tudi pikor in sarkastičen, a v sil in potrebi je bil vedno mehkega, sočutnega, dobrega srca. Imel je izredno dober spomin. Natanko je pomnil vse dogodke iz mladostne dobe, spominjal se je vseh lepih pripovedovanj starih ljudi. In kako je znal on sam vse to dobro povedati! Ravno zaradi svoje duševne čistosti, telesne čvrstosti in neomajne poštenosti je užival tako lep ugled. Bil je do zadnjega zvest naš pristaš. Pred par leti je praznoval zlato poroko.

S pokojnim Jurjem je prenehal moški rod Tavčarjev na prvotni hiši v Poljanah, ki se je bil razširil na pet, šest hiš. Na Vrbanacu se bo odslej reklo pri Varlu. Le pri Kosmovih se še vzdržuje ime Tavčarjev. Zopet se je ločil od nas eden izmed jako redkih, pristnih, starih

Poljancev. Rojaku, prijatelju bodi ohranjen blag spomin in lahka mu bodi domača gruda! L. P.

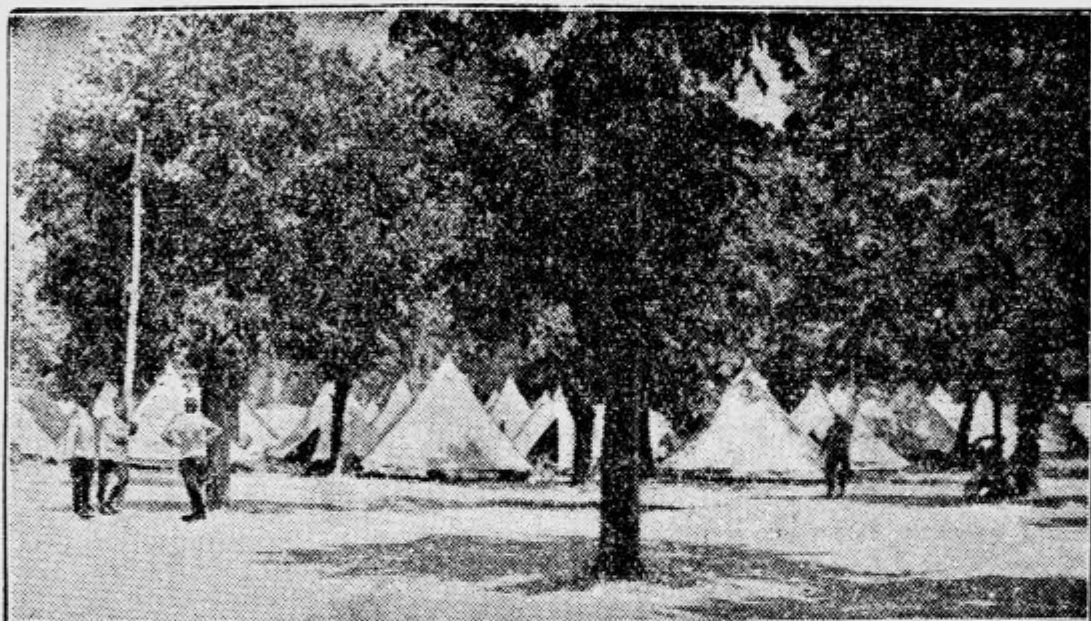
Slovenec in Bolivijanka

Rojak, prijatelj »Jutra«, nam je poslal prikolico trenutni posnetek iz Antologast v Boliviji. Tipična Bolivijanka z detotom pri nakupovanju v »pulperiji« (trgovni) jugoslovanske oficine (tovarne solitra). Prodajalec je Slovenec M. iz Slike pri Ljubljani.

Slovenski fantje v taborišču vojne akademije

Prokuplje, konec avgusta.

V tesni dolini Topliške reke, v najznamenitejšem predelu Sumadije, tam živimo. Pod samim mestom Prokupljem, v senci košatih lip je naše taborišče. Blizu teče široka državna cesta. Onkraj nje železnica, ki ima svojo končno postajo baš v Prokuplju. To je del jadranske proge, s katero je Prokuplje mnogo pridobilo, a bo pridobilo še več, ko bo proga končno vezala Niš s Kosovom poljem.

Okolica Prokuplja je lepa in bogata. Zito je odlično obrodilo. Vinogradom ne vidiš kraja. Če vprašaš seljaka, po kakem ceni bo prodajal grozdje, ti odvrne: »More, brate, dva Din za šajkaču ču ti dam...«. In pravi, če bi se vse ono grozdje, ki ga vsako leto izvozijo v Niš, spremenilo v vino, bi preplavilo mesto. Tu bi marsikateri Ljubljčan naravnost utonil v vino. Tam konec septembra ga bodo prodajali oko po 3 Din! A kar pogrešamo Slovenci tu doli, je gozd in ona sveža jutra, ki so nam življala razpoloženje. Tu solnce nima usmiljenja z nami. Ko se po petih prebudimo, nam že izzeja pot na čelo. A ob 10. dopoldne nam zastaja sapa, ko s krampi in lopatami gradimo štreiske zaklone po brdih. Dežja ni bilo že 40

nas je, pravim, ali smo fantje od fare. Sleherni večer se po okusni in izdatni večerji zberemo na svojem stalnem mestu in s pesmijo počastimo slovenska dekleta in sivi Triglav. Naše najlepše urice na letovanju. Beseda da besedo in pripovedovanje ni kraja. Tedaj pa: ta-tatata... in kakor bi trenil, so Janezi izginili pod šotore, ko da jih je pojedla srebrna mesečina. Janezi smo in Janezi ostanemo, dasi po krstnem listu ni nobenega med nami. Stajanje je več, zato Kranjci v važnih odločitvah popuščamo, ali da se izrazim parlamentarno: v opoziciji smo. Z ostalimi tovariši, Hrvati, Srbi in Rusi živimo bratski. Vsi smo enaki pri hlebu i kazu (kotlu).

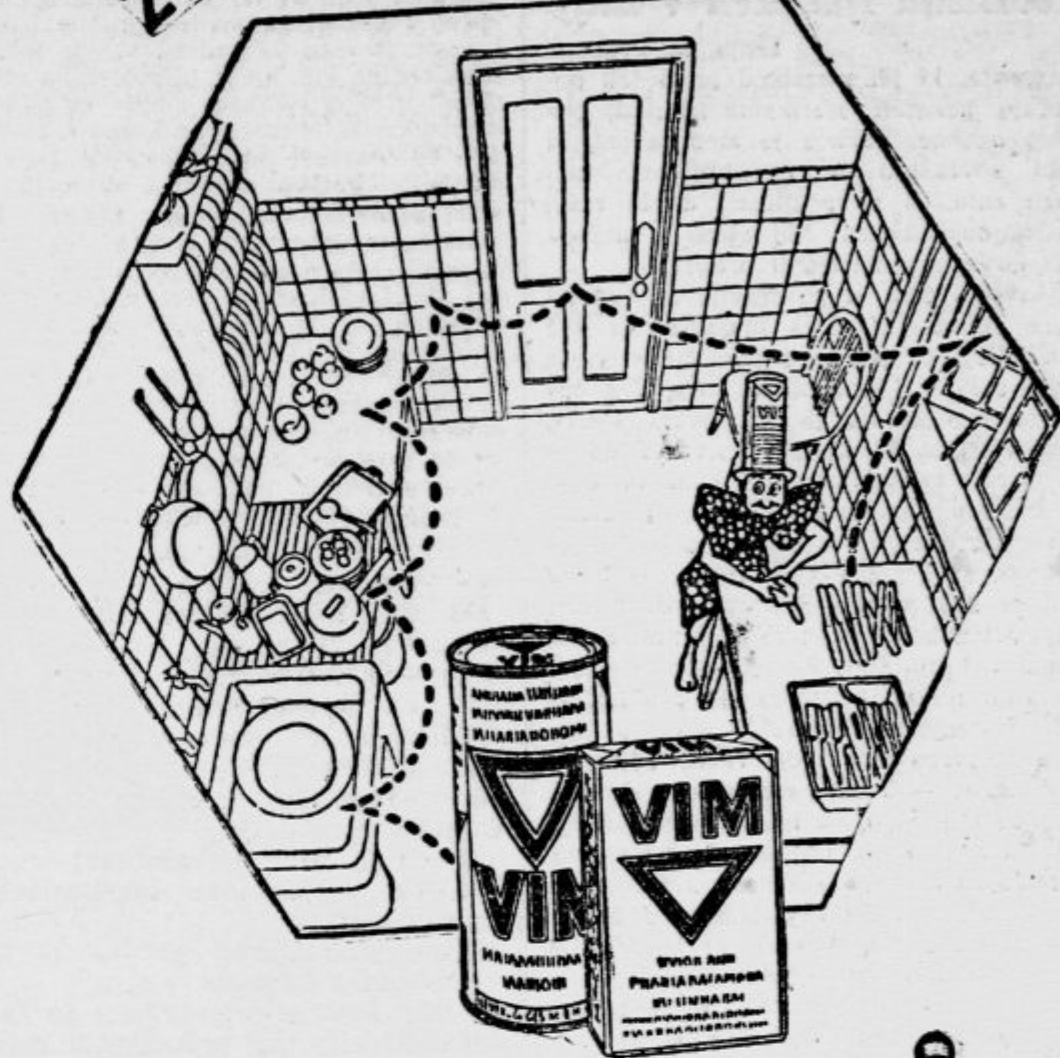
Tri mesece traja naš tečaj in v tem

Raport na ljubljanskem kolodvoru o seji KDK

Direktor policije: »Ekselenc, melde gehorzam, storili smo, kar smo mogli, pa je vsa Ljubljana klicala: Dol s Korošcem!...«
Minister policije: »Krščena mast! Mar nisem ukazal: Pritisnite s pendreki, da bodo kar »živio« vpili?!«

ZA VSE V KUHINJI

Vedno je v svojem elementu, snail in čisti vse in ne samo v kuhinji temveč po celi hiši: Lesene stene, pečnice, tla, posodo, jedilni pribor, okna, vse kovine itd. Sicer Vam ne prihrani vso čiščenje v stanovanju, vendar pa Vam neprimerno olajšuje delo. Malo Vima na vlažni krpi zadostuje — in Vaša kuhinja se blešči čistota.

VIM
SNAŽI VSE!

Proizvod tovarne Lem

Času v glavnem praktično izvajamo ono, kar smo v zavodu teoretično že absolvirali: premerjavanje zemljišča v vseh fazah, reševanje taktičnih in utrjevalnih nalog, pa še razna pionirska dela. Ko bomo izčrpali ta program, se

v kratkem opečeni od neusmiljenega solca, a zdravi in čvrsti povrnemo v prestolnico, kjer nas bodo razporedili po rodovih vojske in nas razposlali v Sarajevo, Niš ali Zemun, dasi po 6 mesecih priborimo bridko sabljico.

Mednarodni kongres stavbenikov v Brnu

Jugoslov. delegati na mednar. kongresu stavbenikov v Brnu (od leve na desno): stavbeniki Hugo Schell (Ljubljana), Vladimir Strmac in Rudo Kavčič (Zagreb), Rudolf Ročak (Trbovlje) in Janez Jeglič (Zirovnica).

Ob udeležbi skoro 700 stavbenikov se je vršil v dnevih od 11. do 15. t. m. v Brnu mednarodni kongres stavbenikov. Kongresa so se udeležili poleg češkoslovaških stavbenikov delegati iz Jugoslavije, Poljske, Švice, Avstrije, Nemčije in Madžarske. Namen kongresa, ki se je tudi dosegel, je bil, ustanoviti mednarodno stalno delegacijo stavbenikov, ki bi ščitila stanovske in

terese stavbenikov v vseh nasledstvenih državah in ki naj bi sestavila osnutek enotnega modernega zakona za reorganizacijo stavbno-tehnične obrti in strogo določila upravičenost, odnosno interesni delokrog stavbenikov, civilnih inženjerjev ter zidarskih mojstrov, kar je po dosedaj veljavnih naredbah precej nejasno ter se pogosto napaka razlaga in to ravno v škodo stavbenikov samih.

Pred glavno razpravo, ki je potekla vseskozi stvarno, strokovno in temeljito, so bili podani naslednji referati podanih v to določenih stavbenikov-delegatov:

1.) Določitev režijskih stroškov stavbenika, ki znaša, če vzamemo za podlago obrat od enega milijona Din letno in oddajo zgradbe »na ključ«, 24.68 odstotkov od izplačanih delavskih mezd, pri oddaji dela samega, brez dobav materiala in obrtniških del pa 32.08 odst. V teh odstotkih pa dobiček še ni zapaden, tako da se pokaže pri režijski dokladi na izplačane mezde pod 33 odstotkov faktična izguba. 2.) O vodstvu in ekonomiji stavbnih podjetij. 3.) Zgradba in vzdrževanje cest, zgrajenih po najnovejših izkustvih. 4.) O konstruktivnih novostih v stavbarstvu. 5.) O stremiljenju za zboljšanje stavbarstva v gospodarstvu (kmečki domovi). Kot vzorni kmečki dom je razstavljen na razstavi sodobne kulture v Brnu »Elektrostatek« (Elektroposed), v katerem se omeji ročno delo na najnižji minimum in se pokaže stroj kot najboljši prija-

Vsled izredne napetosti mladini predpovedano!

HARRY PIEL

v senzacionalnem pustolovskem filmu

Pozor Harry

Med spasi — Borba s trgovcem belega blaga — Rešitelj v javne hiše prodanih deklet. Volsnapet!

Predstave ob 2., 5., 7. in 9. uri.

Dvournice predstavljajo nepovršene ljudske cene!

Telof. 2124. LJUDSKI KINO (Matika)

leži in sotrudi gospodarske. 6.) O modernizaciji stremeljnih in arhitekturni, ki zahteva enostavnost, praktičnost in trajnost. 7.) Stavbno gibanje v prvem desetletju obstoja češkoslovaške republike.

Krščanska ljubezen v Litiji

Litija, 25. avgusta.

Razpore, ki jih marsikdo po deželi pozna, so nekateri klerikalni fanti, ki stojajo ogahne. Zato je med takimi, ki sejejo sovražstvo in nevedljivost, tudi mnogo onih, ki so poklicani, da bi rešili medsebojno ljubezen. Naj samo iz našega kraja navedemo naslednji primer:

Našo šolo čisti in pospravlja že več let pridna vdova, ki mora preskrbovati več otrok. Mladjega pošilja s pomočjo starejše hčerke celo v Ljubljano v šolo. Ves čas svojega nameščenja je izvrševala službo v zadovoljstvo šolskega vodstva. Toda — njo — vroči telovadilo pri Sokolu. In to je dalo našemu župniku povod, da jo je danes mimogrede pozval k sebi in ji dejal:

— Šišite vi, jaz vas opozorim, da boste v šoli izgubili službo. Saj vaši otroci telovadijo pri Sokolu! Vzemite jih stran! Sedaj bo tudi v Litiji orlovska telovadnica v šoli, a vam jih ne bo treba iti pošiljati in službo boste imeli dalje.

Vsa ogorčena joče sedaj revna vdova in pripoveduje: — Toliko sem trpela, da sem vse izčistila šolo so letos popravljali in shikali, a zdaj, ko bi imela malo lažje delo, me bodo pa brenili. Sam gospod župnik me je prišel prositi, naj prevzamem to delo, ker znam dobro čistiti. A zdaj me hoče gospod župnik spraviti ob ta košček kruha!

Javnost naj sama presodi, ali je takšno ravnanje krščansko. Vsekakor si naš gospod župnik na tak način ne bo pridobil ugleda. Ni dolgo od tega, ko je okregal fančiča, ki pri nas prodaja »Jutro«:

— Te ni sram, da si z grehom služiš denar?

— Mi pa vi čevlje kupite! Je prostodušno odvrnil fantič.

Zelo umestno bi bilo tedaj, da bi se naš gospod župnik brigal za cerkev, bolj kakor za vse drugo, da po raznih veselih prilikah ne bodo zopet oznanjali lepaki na cerkvenih vratah:

— Danes pa ne bo mašel!

Pa se tole vprašanje: Za Litijo je bila imenovana otroška vrtarica, a je morala oditi, ker se je reklo, da ni nikjer učilnice za vrtec. Tako tedaj za Orla je telovadnica v šoli, za krvavo potrebni otroški vrtec pa ni bilo in ni prostora. Davkoplačevalci odločno protestirajo. Namestnik in dajte nam otroški vrtec, da se ne bodo več čulo pritožbe o pokvarjenosti litijskih otrok. Saj ni nič čudnega: starši so večinoma zaposleni ves dan, a otroci so pripuščeni sebi. Še enkrat torej svetujemo gospodu župniku, naj opusti vse nastope, ki mu ne delajo časti, saj še mora pomisliti; da so po Litiji že romale nabirale pole, ki se niso izogibale Sokolov, vendar pa so ravno Sokoli bili tisti, ki so mu bili naklonjeni. Toliko za danes.

Kranj dobi četrto elektrarno

Kranj, 24. avgusta.

Obilica vodne moči in dokaj znatna že razpoložljiva moč električne gonilne sile sta usmerile kolonizacijo industrije v naše mesto; s pomočjo pametne komunale politike naprednega občinskega odbora in podjetnosti nekaterih meščanov doživlja Kranj pravo koncentracijo tekstilne industrije na svojih tleh. Dve veliki industriji že delujeta več let, tretjo so letos zgradili, četrto so pričeli ravno kar graditi.

Vprašanje razpoložljivosti električnega toka, ki igra pri ustanavljanju industrije izredno veliko vlogo, je bilo pri nas s početka ugodno rešeno. Za Maryjevo vodno elektrarno, ki daje tok mestu, in Polakovo, ki daje tok le svoji usnjari, smo dobili lazi tretjo, večjo vodno električno centralo Vinka Majdiča & naslednikov z 2600 konjskimi silami. Ta elektrarna daje danes tok vsem večjim tovarnam v Kranju. »Jugočeška« ima tudi električni vod iz Završnice. Sedaj gradi »Jugočeška« poleg svojih tvornic lastno večjo elektrarno. Kapaciteta bo znašala 1100 konjskih sil. V centrali bosta vzidani dve parni turbini najnovejšega sistema. 250 m² kurilne plošče in 32 atmosfer tlaka. Po izjavah inženjerjev je ta elektrarna prva vrste pri nas. Elektrarna bo imela 65 m visok dimnik, torej med najvišjimi v Sloveniji. Stroški so preračunjeni na skoraj 5 milijonov Din. Stavba bo zgrajena do letošnjega decembra. S to električno centralo bo dobil Kranj z Gorenjsko vred mnogo kalorično rezervo napram ostalim hidroelektrarnam.

Kako zna oblastni odbor graditi mostove

Vič, 25. avgusta.

Že ob pričetku gradnje novega mostu na Tržaški cesti ob Sokolskem domu na Viču smo opozorili v »Jutro«, da most po zamišljenem načrtu nikakor ne bo primeren. Bili smo mnenja, da se bodo merodajni čimtelji zgnatili in načrt revidirali. Sedaj, ko se gradnja bliža koncu, pa vidimo, da je naš nasvet naletel na gluha ušesa. Most, kakršnega so dograjeni, bo naravnost škandalozen; ozek bo tako, kakor je bil prejšnji, plošče za vozovni promet pa bo še znatno ožja, ker bo napravljene ob vsaki strani hodnik za pešce. Hodnika bosta široka menda po 1 m. Tak hodnik je toliko kot nič v tem primeru pa bo celo v očitno škodo, ker more pešcem služiti kvečjemu za »Gänsemark«, vozovnemu prometu pa vzame mnogo nujno potrebnega prostora. Če pa se napravi preko mostu celo še cestna železnica, ne bo za vozove preostalo sploh nič več.

Most bo ožji od ceste točno za oba tročarja ob Tržaški cesti. Treba bo tedaj od mostove ograje pa do roba ceste napraviti kake pločve, sicer bo pomoči nevarnost, da bo telebnih pešec s tročarja naravnost po bregu navzdol v Gluščico. Ker je to državni most na državni cesti, zadane krivda na gradnji tega monstuma v prvi vrsti naš slavni oblastni odbor, ki se kaj rad široko-

ustri o svojem delu za blago očetjave. Računati je, da bo ta most stal svojih 80 do 100 let. Zato bi bilo vendar pričakovati, da bo oblastni odbor ukrenil tako, da se zgradi most, ki bo tej dobi, obstoječemu prometu in predvidenim širšim potrebam popolnoma ustrežal. Mosto tega pa oblastni odbor preganja »Jutro« in uporablja menda vse naše milijone, ki jih plačujemo na oblastni davčnici, za svoje upravne izdatke.

V drugi vrsti pa zadene krivda tudi župana občine Vič. Ko je ta uvidel, da oblastni odbor nima nikakega smisla za potrebno komunikacijo, bi moral na lastno roko ukretniti, da prepreči tak nedostatek. Načrt, ki mu je bil gotovo znan, bi bil moral najmanj predložiti občinskemu zastopu, ki bi moral eventualno najti lastnih sredstev, da omogoči razširjenje mosta. Sedaj pa imamo tik Ljubljane, na eni najpomembnejših državnih cest in obenem na državni glavni cesti proti Italiji tak mostič, kakršnega bi se strmovala najzakovnejša vas. Preostalo ne bo drugega, da zgradi občina poleg tega mostu še poseben mostič za pešce. Če pa ostane vse pri starem, pa vsaj odstranite oba hodnika, da ne bosta delala še večje sramote in ovirala vozovnega prometa. Napredni pa tako! —

Kmečki praznik na Bledu

8. septembra 1928.

Spored prireditve:

- 1.) ob 9. dopoldne sv. maša;
- 2.) ob 1. popoldne zbirališče okrašenih vozov pred blejskim domom in sprevod do Zake;
- 3.) ogled sirsarske razstave;
- 4.) ob 3. popoldne manifestacijsko zborovanje;
- 5.) konjske dirke;
- 6.) ljudska veselica.

Zavedni kmetje, pripravljajte se že sedaj, agitirajte tudi pri znancih za udeležbo, tako da bo manifestacija čim lepša!

Jutrovčki se vrnejo v Ljubljano v torek ob 20.30

Našim fantkom in deklicam so dnevi bivanja pod žgocim jadranskim solncem že šteti. V torek se povrnejo domov. S Sušaka odidejo z jutranjim vlakom, v Ljubljano pa dospo ob 20.30.

Prosimo starše naših »Jutrovčkov«, da jih pričakujejo ob njihovem prihodu na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Dolenjci, oni iz Novega mesta in Ribnice, izstopijo že med potjo in prosimo, da jih domači čakajo na najbližjih postajah.

Kakor nam javljajo iz Martinščice so priredili zadnje nedeljo v domači dvorani slavnostni koncert, ki ga je poselila vsa številna kolonija, udeležila se je pa tudi vsa elita z bližnjega Sušaka, med drugim konzula na Reki g. dr. Ribar in g. dr. Nadič. Prisotni so bili tudi zastopniki vojaških oblasti iz Sušaka ter celotna administrativna šola iz Beograda, ki se mudi tačas na ekskurziji po Jadranu.

Slovenska deca je izvajala 9 točk programa. Odč. Mana Mahkotovala je recitala Župančičevo »V Kvarneru«. Pevske točke je izvajala gđ. Sonja Ivančičeva, pri klavirju je sodelovala gđ. Ksenija Dobričeva. Burno aklimiran je bil balet in pevska točka iz »Grofice Marice«, ki so jo izvajale mlade licejke. Številna publika se je o nastopih naših najmlajših umetnikov zelo laskavo izrazila. Danes se vrše v Martinščici celodnevne sportne in telovadne prireditve. »Jutrovčki« tekmujejo v malih čolnih sandolinih. Razen tega pa bodo izvajali več prostih vaj, katere je z njimi navzežbal naš rojak g. prof. Tomažič iz Niša.

Z našimi Jutrovčki se bodo v torek vrnele tudi ljubljanske licejke, ki so istokotno letovala v Martinščici. Tudi one se udeležijo današnje tekme v veslanju. Nastopijo z belo šestorko, kjer ji »kapetanje« njih profesorica ga Milena Kobetova. Upamo, da se bodo naši mladi rojaki in rojakinje na tekmah kaj častno odrezali!

Drobtinice iz Primorja

Sušak, 25. avgusta

Vpisi v trgovsko akademijo na Sušaku se bodo vršili od 1. do 3. septembra, na kar opozarjamo mladeniče, ki se žele posvetiti pomorstvu.

Pred dnevi se je vršila na sušaški občini licitacija mizarskih del za novo mestno hišo. Zaradi premajhne udeležbe pa je bila licitacija (za znesek 544.670 Din) preložena. Značilno je, da se tudi ni mogla vršiti za ponedeljek napovedana licitacija za kanalizacijo spodnjega dela Sušaka (za znesek 343.000 Din) iz razloga, ker sta prišla samo 2 reflektanta. Naj se morda zanimajo za delo slovenski podjetniki, ki uživajo v Primorju lep sloves. Saj je prevzel napeljavo elektrike v Aleksandrovo na otoku Krku Ljubljance, ki vrši delo v splošno zadovoljstvo.

Zaradi dvakratnega požara v sušaški tovarni papirja, o kolih je »Jutro« že poročalo, se vrše še vedno preiskave, a vzroka do sedaj še ne morejo pojasniti. Čudno je, da se je pojavil ogenj obkraj v nedeljo, ko ni nikogar v dotičnem prostoru, kjer je vskladiščeno za 4 milijone dinarjev monopskega papirja. Redar Ivan Matjaž, ki je prvi signaliziral požar, bo dobil od uprave papirnice lepo nagrado za vestnost v službi.

V bližini otočja Košutina pri Aleksandrovi na otoku Krku se je dogodil pred dnevi tragičen pripetljak. Najbrže navedena zaradi sprejema netumskih konvencij je odšla večja italijanska družba na izlet ob naši obali. Gospodje, ki jim je nakleoval sam šef konzularne agencije v Krku, so morali biti pač prav razigrane volje, ker so prekasno opazili, da jim je motorka udarila na peščino. Ekspanzivni gostje so morali ostati vso noč zadržani v neprosto voljnem zaporu. Iz mučne situacije so jih rešili šele drugega dne 4 mornarji.

Strahovita stanovanjska beda v Ljubljani

Stanovanjski odsek mestnega magistrata v Ljubljani sporoča: V kratkem bo izgotovljen nekaj stanovanj v Nušakovi vojašnici, ki se bodo nakazala strankam takoj, čim bodo sposobna za naselitev. Za ta stanovanja je vložnih skupaj 626 prošenj.

Pri dodelitvi teh stanovanj, katerih bo vsega skupaj okrog 40, bo mogoče upoštevati le najnujnejše prošlice, katerih je 359 in sicer:

- 72 deložiranih strank,
- 76 strank s skrajno nehitljivimi stanovanji,
- 10 strank, ki morajo spreminiti stanovanje radi težkih bolezni,
- 10 strank, ki nimajo stanovanja in se prehranjujejo po gostilnah itd.,

- 30 strank, ki stanujejo v barakah,
- 22 strank v kletih,
- 24 strank, ki stanujejo v skladiščih, delavnicah in šupah,
- 15 strank, ki so zaposlene v Ljubljani — rodbine pa stanujejo na deželi,
- 37 rodbin, ki stanujejo v podnajemu,
- 54 strank, ki so sicer nujno potrebne stanovanja.

Ker je torej nujnih prošlicev 359, stanovanj pa bo skupaj le okrog 40, bo mogoče med temi nujnimi upoštevati najnujnejše — vsi drugi pa bodo morali počakati do novembra, ko bodo dograjena nova asilna stanovanja na Vodovodni cesti.

Opozorjamo pa še enkrat, naj si vsak sam skuša preskrbeti stanovanje in naj se nikar ne zanaša na magistrat, ki pri najbolj volji ne bo mogel vsem ustreči.

Sport

Tekme za poškodbeni sklad LNP

Danes igrajo: Primorje, Ilirija, Slavija, Hermes, Jadran, Reka.

V Forist podsaveznega poškodbenega fonda se vrše vsako leto v Ljubljani in Mariboru pokalna tekmovanja, za katere je razpisal LNP dva prehodna pokala — Ljubljanski pokal si je osvojila lani za eno leto Ilirija, mariborski pokal pa SSK Maribor.

I. kolo letošnjega tekmovanja v Ljubljani se odigra danes. Na prostoru SK Ilirije nastopita ob 17. Ilirija in Slavija, na prostoru ASK Primorja ob 15.30 Hermes in Jadran ter ob 17.1. Primorje in Reka. Četrta tekma I. kola Slovan: Svoboda se odigra 2. septembra. Zmagovalci bodo igrali v naslednjem kolu dalje 2. in 8. septembra, finale je predviden za 9. ali 16. septembra.

Sodelujoči klubi bodo postavili v tekmo za poškodbeni sklad svoje najbolje moči, da napravijo tekmovalce, ki v I. kolu čim zanimivejšo. Da pa prinesejo tekme potreben gnetil in moralni uspeh, je odvisno v veliki meri tudi od sportnega občinstva. Z ozirom na humani namen prireditve bi bilo pač želeli, da se tudi občinstvo odzove v čim večjem številu ter tako podpre akcijo LNP za zavarovanje nogometašev proti nezgodam. Preplačila se hvaljevo sprejemajo pri blagajnah na igriščih proti izdaji darila odgovarjajočega števila vstopnic.

Finale za juniorski pokal SK Ilirije

Ilirja: Železnica (Maribor) danes ob 15.30 na igrišču SK Ilirije

Zmagovalca Ljubljane in Maribora v letošnjem juniorskem pokalnem turnirju, SK Ilirija in SK Železnica, se srečata danes na prostoru Ilirije k zaključni tekmi, ki bo odločila, komu pripade za dobo enega leta razpisani prehodni pokal in s tem letošnje juniorsko nogometno prvenstvo Slovenije. V izločilnih tekmah sta dosegla današnja tekma naslednje rezultate: Ilirija proti Marsu 5 : 0, proti Reki 2 : 1 in proti Slaviji 4 : 2; Železnica proti SSK Mariboru 3 : 2 in proti Rapidu 2 : 1.

Dosedaj odigrane juniorske tekme so prinesle v vsakem pogledu lep in koristen sport. Opazovati se je moglo, da igrajo juniorska moštva v marsikaterem klubu boljše nogomet kot I. moštva. Več tekme je že dosedaj kvalitativno nadkrililo povprečne prvorazredne tekme. Današnje sprejanje juniorskih prvakov Ljubljane in Maribora obeta posebno zanimivo in napeto tekmo. Sodi s. a. Ahčan. Igra se ob vsakem vremenu.

Po juniorskem finalu se vrši približno ob 17. pokalna tekma med I. moštvi Ilirije in Slavije za poškodbeni fond LNP. Vstopnina je za obe tekmi skupna.

Ob 9.30 dopoldne se odigra na igrišču Ilirije še zadnji del letošnjih juniorskih tekem in sicer turnir za utešno darilo med četvrtico klubov, ki so izpadli v I. izločilnem kolu. Vsaka tekma traja tukaj dvakrat 20 minut; ako ostane izid neodločen, odloči žreb. Le v finalu se v tem primeru podaljša igra za dvakrat 10 minut. Igra se v naslednjem redu: ob 9.30 Mars : Savica (sodnik Czerny), ob 10.15 Jadran : Svoboda (sodnik Dečman), ob 11. finale (sodnik Lukežič). Utešni turnir odpade, ako nastopi deževno vreme.

SK Sturm : ISSK Maribor. V Mariboru gostuje danes ob 16.30 prvorazredno graško moštvo SK Sturm proti ISSK Mariboru, dočim je včerajšnje srečanje s SD Rapidom izostalo. Prvo mednarodno srečanje v jesenski sezoni med odličnima nasprotnikoma se pričakuje z velikim interesom, kajti forma »Maribora« se je znatno dvignila, tako da je pričakovati vsaj enakovredno igranje, dočim so graški gostje doslej v Mariboru vedno pomenili superiorne nasprotnike. — Tekmo bo sodil g. dr. Planinšek. — Predtekmo bo odigrala druga mladina Maribora z drugo mladino Rapida, dočim gostuje prva mladina Maribora proti SK Muri v Murski Soboti.

Izlet v Juljsko Krajino, ki ga priredi Koles. klub Vrhnika, se vrši 30. in 23. septembra. Po prekoračenju meje se bomo cepili na več oddelkov. Kolesarji si bodo ogledali Postojnsko jamo, Vipavo, Jadransko morje in Gorico. Položili bodo vence na grobove slovenskih vojakov, ki so padli na Goriskem. Poklonili se bodo na pokopališču v Doberdolu, kjer počivajo tudi slovenski kolesarji. Čas za prijave je podaljšan do 27. avgusta svečer. Dne 27. zvečer se vrši sestanek vseh prijavljenih.

Kolesarsko in motokistično društvo »Sava« priredi 2. septembra veliko kolesarsko sportno prireditev, in sicer na sportnem prostoru SK Ilirije pri gor. kolodvoru. Popoldne ob 13.30 zbirališče na Sv. Jakobu trgu in skupni pohod z godbo »Gradec« na prireditveni prostor. Spored dirk: 1. Pozdravni krog vseh sodelovalcev; 2. dirka seniorjev od 35 — 45 let (2 kroga, 3 darila); 3. dirka seniorjev od 45 let naprej (2 kroga, 3 darila); 4. damska dirka (2 kroga, 3 darila, 1 diploma); 5. dirka juniorjev »Sava« (5 krogov, 3 darila, 1 diploma); 6. invalidska dirka (3 krogi, 3 darila); 7. dirka Zveze kol. društev (10 krogov, 3 darila, 1 diploma); 8. dirka naša: s enim kolesom (2 kroga, 3 nagrade); 9. glavna dirka »Sava« (15 krogov, 1. darilo preh. kolo, II., III. darilo); 10. medklubska dirka (pravico startati imajo vsi

verificirani vozači Kot. Saveza SHS (15 krogov, 3 darila, 2 diplomi). Prijavnina dirkačev za vse točke 10 Din. Invalidi prosti prijavnine. Začetek ob 15. uri. Darila za vse letošnje dirke se razdelje ob zaključku sezone o priliki posebne prireditve. — Po zaključku sporeda se vrši zbiranje srečkov za dragocena darila. Vstopnina: stojišče 5 Din, otroci 2 Din, sedeži 10 Din, sedeži na tribuni 15 Din. Blagajna na sportnem prostoru se odpre ob 14. uri.

Otvoritev hazenske sezone v Ljubljani. ASK Primorje je povabil za 1. in 2. septembra simpatično, ambiciozno in vodilno družino LHPA SK Muro iz Murske Sobotice v Ljubljano na prijateljsko tekmovanje. Zenski sport, ki se je začel posebej v zadnjem času razvijati in se razširja med vse plasti naroda, tvori važno funkcijo v zdravstvenem življenju žensstva. Znano je, da so mnoge inozemske šole, upoštevajoč ugoden vpliv sporta, ga uvedle kot obvezen predmet. Ljubljansko občinstvo pa naprošamo, da čim številneje poseti tekmi, ki bosta v soboto, 1. septembra t. l. ob 18. uri in 2. septembra ob 11. uri, in s tem pokaže svoje simpatije našim rojakom ob severovzhodni meji, hkrati pa tudi gmetno podpre akcijo domačega kluba. Predvidoma bosta družini nastopili dne 3. septembra popoldne tudi na Bledu. Vstopnina je v razmerju s stroški minimalna in sicer za stojišča 5 Din in 3 Din, za sedeže pa 10 Din. Tekmi se bosta odigrali najbrže na igrišču Atene v Tivoliju.

Razpis Narodnega lakoatletskega mitinga SD Rapid (Maribor). SD Rapid (Maribor) razpisuje povodom otvoritve svojega novega igrišča, dne 8. septembra t. l. narodni lakoatletski miting, ki se prične ob 10. dopoldne. Razpisane so naslednje discipline: 1. predtek 100 m; 2. met diska; 3. skok v vis z zaletom; 4. tek 400 m; 5. met kroglice; 6. tek 3000 m; 7. finale 100 m; 8. skok v daljavo; 9. štafeta 4 krat 100 m. Tekalščiki meri 450 m, je iz ugakov s dvema nedvigljenima zavojema. Tekmovalci se bo brez handicapa po pravilih JLAS in znaša prijavnina za osebo 5 Din in za disciplino 3 Din, za štafeto 10 Din. Prijavnice roke do 1. septembra ob 18. in sicer na naslov: Feliks Büdefeldt, Maribor, Gospod. ul. 4. Poznejše prijave se sprejemajo do 7. IX. do 12. ure proti dvojni prijavnini. Prijave brez prijavnine se ne sprejemajo. Prvim trem zmagovalcem v vsaki disciplini se bodo podelile kolajne in priznanice.

Službeno iz LNP. Namesto odsotnega g. Hartmana se delegira kot službojuči odbornik na igrišče ASK Primorja (nastop službe ob 15.) g. N. Buljevič. — LNP opozarja, da veljajo za pokalne tekme v korist poškodbenega fonda propozicije tekmovanja za prehodni pokal LNP. Razume se, da mora postaviti vsak klub — kot običajno — za svojo tekmo sposobnega stranskega sodnika in prineseti s seboj propisno žogo. — Tajnik II.

2SK Hermes. V vrhu sestave moštva za današnje tekmo proti Jadranu sklicujem sestanek ob 9.30 v lokal, katerega naj se udeležijo naslednji igralci: Burja, Serne, Pleš, Mihelak, Kopač, Novak F., Kos, Trobešek, Škrinjar, Zalokar, Svetec, Kremen in Jeglič. Obenem prosim, da se sestanek udeležijo tudi g. Dolinar. Načelnik.

SK Jadran. Danes v nedeljo 26. t. m. na igrišču Primorja pokalna tekma za poškodbeni fond LNP z SK Hermesom. Sledeči igralci morajo biti ob 15. na igrišču: Logar, Zor, Bončina, Rogar, Brar, Oven, Znidaršič, Rape, Januš, Kocjan, Banovec, Benedičič, Reditelj: Milač, Macarol, Antosiewicz, Stranski sodnik Verbič. — Dopoldne ob 9 pa naj bodo sledeči igralci mladinskega moštva na igrišču SK Ilirije: Roš, Logar, Januš, Antosiewicz, Šaus, Verbič, Macarol, Gabršek, Valentič, Sušnik, Oven. Udeležba vseh navedenih igralcev strogo obvezna.

SK Svoboda iz Most igra danes ob 8.30 na igrišču Primorja. Iz LLAP. Seja upravnega odbora se vrši v torek, dne 28. t. m. ob 20.50 v restavraciji »Zvezda«. Prosim gđ. odbornike sigurne in polnoštevilne udeležbe. — Tajnik I.

SK Svoboda (juniorsko moštvo). Točno ob 8. jutraj naj se zberejo naslednji igralci v naši garderobi v Šiški: Plahota, Drnovšek I., Jože, Škralnikar, Milko, Makovec, Sever, Lado, Krivacik, Drnovšek II. Pogačnik. Rezerve: Drnovšek III., Kordiš, stranski sodnik Brvar. — Tajnik II.

SK Ilirija (ženska sekcija). Redni treningi se vrše v tekočem tednu v ponedeljek, sredo in petek. V ponedeljek treninge za vse igralke razen Jermolove, Privškove, in sester Schiffer. Za nadaljne treninge bodo določene posebne skupine, kar se bo pravčasno objavilo. Udeležba na treningih strogo obvezna. Pozivam ponovno vse igralke, ki so bile na turneji, da oddajo v ponedeljek vso opremo. Opozorjam na poravnano članarino. Igralke Jermolov, Privšek in obe sestre Schiffer naj se zgleda jutri v ponedeljek ob 19. v posebni sobi kavarne Evropa. Odsotnost se opraviči samo v slučaju bolezni. — Načelnik sekcije.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Za današnje tekmo proti SK Reka morajo biti ob 16.30 uri v naši garderobi naslednji igralci: Jančič, Jež, Vidic, Zemljak, Slamič, Pišek, Jug I., Vrhovnik, Senica, Terček, Uršič, Sočan, Jug II., Čamernik. Načelnik.

Motokistične dirke z ghimkhana igrami, katere priredi Motoklub »Ljubljana«, se vrše na Mali Šmaru dne 8. septembra na zaključni pri Devici Mariji v Polju. —

Članom Motokluba »Ljubljana«, kakor tudi ostalim klubom se v par dneh razpošljejo prozopizije in prijave. Prijave dirkačev se sprejemajo do vključno 5. IX. do 18. ure v klubovem tajništvu. Dirkači se opozarjajo, da se v čim večjem številu prijavijo k dirki, da bo ista čim veličastnejša. Odbor.

Teniški turnir v Zagrebu. V potek je Artens zmagal nad Plazzerianom (Hašk) 6 : 2, 6 : 1. Dörner (Arad) Hitzla (Maribor) 6 : 3, 6 : 1 in Bazalo (TK Zagreb) 6 : 1, 6 : 0. Neppachova (Nemčija) je sigurno zmagala nad Resznagovo (Kaniža) 6 : 2, 6 : 3. V dublu je dunajski par dr. Albrecht-Winterstein zmagal nad Malasem in Farksem 6 : 1, 6 : 2.

Po svetu

Večina — posebno oni, ki niso dobili kofejn — je že itak pozabila na Amsterdam. Te dni prinašajo od tam nekaj zanimivih številk, ki osvetlujejo gospodarske uspehe te grandiozne prireditve. Izračunali so najrazličnejše stvari in že to kaže, da je bila organizacija res prvovrstna. Predvsem: stadion je bil razprodan 10-krat, in sicer enkrat pri hokeju, petkrat pri nogometu, zadnji dan lahke atletike in tri slavnostne dneve. Najslabše obiskana se bila težka atletika in sabljanje. Se celo za jadranje — za gledalce je bil pripravljen poseben parnik za 1000 oseb — se je vedno našla polna hiša publike. Tudi telovadbo je gledalo mnogo več ljudi kot običajno, železnica pa okoli 70.000 potnikov. — Pošta uprava je lepo zaslužila s serijami osmih olimpijskih znamk, ki so bile že zigosane. Prodala jih je dnevno 1000 do 1500 serij, ne da bi bilo treba s pisni splošni imeti opravka. Skupno 20.000 serij! Posebno poglavje zaslužijo novinarska služba, ki je bila urejena prav dobro. Na stadionu samem je uradovalo 55 poštini uradnikov, ki so sote-rim zastopnikom tiska vseh kontinentov radi postregli. Okoli 120 novinarjev je prispevalo iz Evrope, med njimi Američani, Argentinci, Japonci, Egipčani, Kanadijci itd.

Olimpijski tekmovalci se polagoma umikajo v ozadje. Povsod, kjer so se vrnili v domovino, so jih sprejeli z velikimi častmi. Na Finskem so streljali s topovi in dan povratka olimpijskih junakov je bil praznik vse Fince. Predsednik republike je odlikoval Ritola in Vrijla z viteškimi čredi. Nemci tudi silno proslavljajo svoje pravke ozir. one, ki so se spravili vsaj do 6. mesta. O Lahih tukaj ni treba govoriti! — Nekateri zvezdniki ozir. zvezdane pa še sploh niso odšli domov. Plavalci Koljac, Arne Borg, Crabbe in neprimagljiva Norelius — po rodu Švedinca, ki je startala za Ameriko — so na turneji po Evropi. Preko Nemčije v Badmpešto in Gradec; danes startajo na Dunaju. Potem se bodo menda razšli! Borg gre v sprejemstvu Weissmüllera in Charlona na Japonsko, kjer nameravajo že 22. oktobra startati v Tokiju. Japonski plavalci z olimpijske so bili nazadnje v Magdeburgu, kjer je Tsuruta zopet zmagal na 200 m hrbtno v 2:55. Rademacher je tako razočaran nad porazom na olimpijadi, da tudi doma ni hotel nastopiti. Izjavil je, da ima plavalna dovolj. Japonci so šli dalje v Lipsko. — Da Arne Borg ni asket, je splošno znano. Treningov v našem smislu ne pozna, živi po mili volji in ima navado, da vsaj na vsak rojstni dan postavi nov svetovni rekord. Trenutno brani vse od 300 do 1500 ml Nemski zdravnikovi so ga preiskali in ugotovili, da se mu je pri neki operaciji v mladih letih napravil ob jetnih večji zračni mehur, iz katerega črpa svoje silne moči v vodi. Bodisi da je res ali ne, Arne Borg je svetovna znanost na eni strani terribe vseh plavalcev-sportnikov.

Tudi lakoatletični so jo mahali na vse strani. Največ jih je sprejela Nemčija. Med drugimi je za danes angažiran v Berlinu tudi neprimagljivi maratonski zmagovalec El Quasi, ki bo startal na 25 km. Američani so šli na Švedsko, kjer so odskočili na mednarodnem mitingu, ki ga je obiskalo 15.000 gledalcev. Senzacija dneva je bil Lundquistov met kopa 71.01 m, s katerim je doletel prekosil doseženi svetovni rekord. Francoski Ladoumague je na 1500 m postavil nov francoski rekord v času 3:52.3. Olimpijski prvak v skakanju, Američan Ham, je startal na 100 m in v času 10.5(1) porazil svoja rojaka Cummingsa in Russella. — Drugi so šli v Dublin, kjer so se vršile te dni tuzev

Domače vesti

Povratek dr. Žerjave. Predsedniku se je vrnil po srednji prestopni operaciji iz Berlina nar. posl. dr. Gregor Žerjav. Rane so se docela zacelile in tudi drugače je njegovo zdravstveno stanje povoljno. Seveda pa rabi za popolno okrepitev še daljšega odmora in miru. Profesor dr. Sauerbruch, ki je mojstrsko izvršil operacijo, ahleva sedaj, da se dr. Žerjav še najmanj par tednov varuje vsakega razburjenja in napornejšega dela. Napredna javnost gotovo z nami vred pozdravlja poslanca dr. Žerjavo ob njegovem povratku in mu iskreno želi skorajšnjega popolnega okrevanja.

Okrajna zbornica KDK v Ptuj in Središču. V nedeljo 2. septembra se bosta vršila dva velika okrajna zbora KDK, in sicer ob 10. dopoldne v Ptuj in v dvorani Narodnega doma, ob pol 3. uri popoldne v Središču ob Dravi v dvorani Sokolskega doma. Na obeh zbora bodo poročali gg. narodna poslanca dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj ter občestni poslanec Lovro Petovar in zastopniki hrvaškega dela KDK. Vse somišljenike in prijatelje v ptujskem in ormoškem okraju opozarjamo na ta dva okrajna zbora ter jih pozivamo k mnogobrojni udeležbi.

Upokojitve v državni službi. Kakor javljajo »Službene Novice«, so na podlagi člena 13. uredb o prenosu poslov na oblastne samouprave upokojeni: dr. Fran Spiller-Muys, komisar za agrarne operacije v Ljubljani, šef-geometer Feliks Justin in geometer za agrarne operacije Ivo Petročnik.

Pristanišče kraljeviča Petra. Kralj je ugodil prošnji občine Dobrota v Boki Kotorski, da se pristanišče gg. Matija prekrsti v pristanišče prestolonaslednika Petra.

Kongres narodnega delavstva. Priprave za kongres so v najboljšem teku. Izvršni odbor NSZ prejema vsak dan nove prijave iz vseh delov Slovenije. Samo podružničnih delegatov je že prijavljenih nad 600 in že to dokazuje, da bo manifestacija narodnega delavstva res veličastna. Jeseniška podružnica je prijavila udeležbo do sto članov, ki pridejo s praporom in sokolsko godbo na kongres. Jeseniška sokolska godba bo koncertirala tudi pri opoldanskem skupnem obedu v Tivoliju. Narodna strokovna zveza naproša še vse one, ki se mislijo udeležiti kongresa, naj se ji takoj prijavijo, da jim odlopi izkaznico za polovično vožnjo. Generalna direkcija državnih železnic je že odobrila polovično vožnjo na vseh progah in za vse vlake razen SOE. Prijave sprejema tajništvo Nar. strokovne zveze v Ljubljani. Selenburgova ul. 7-II.

Članom bivše NDO v Trstu in Primorju. Z velikim zanimanjem zasledujejo tržaščani in vsi Primorci delo Narodne strokovne zveze v Ljubljani, ker vidimo, da ta organizacija s svojim delom nadaljuje to, kar smo mi pred 20 leti ustanovili v Trstu in kasneje v Pulju, Gorici, Volosko - Opatiji in drugod. Takoj za nami pa je prišla tudi Ljubljana. Se z večjim veseljem pa čitamo objave, da se vrši dne 9. septembra kongres narodnega delavstva, ki bo obenem tudi proslava 20. letnice, od kar smo si ustanovili NDO. Narodni železničarji smo tvorili avantgardo v NDO in kasneje ustanovili močno ZJZ. Roko v roki smo korakali z ostalim delavstvom, zato pa smo dosegli tudi velike uspehe. Kakor smo bili enotne volje in enakih mišlji takrat, ko smo naše organizacije ustanovljali, tako moramo biti enotni v delu tudi danes. Storili bomo to na ta način, da stojimo vsi narodni delavci iz Trsta in ostalega Primorja na plan in da podamo roko vsem tovarišem, ki nadaljujejo to, kar smo mi pred 20 leti započeli. Zato se udeležimo kongresa narodnega delavstva polnoštevilno, da pokazemo še vedno ono ljubezen do našega naroda in do naših delavcev. V slogi je moč. Tržaški tovariši.

Sprejem v našo državljansko zvezo. V našo državljansko zvezo so na teritoriji Slovenije sprejeti: nadnik-glasbenik Vaclav Baloh, trgovec Ferdinand Spilar, trgovski poslovođa Adolf Šimek, slikar Ivan Vencelj, tovarniški delavec Josip Znidaršič in trgovec Ernest Fašnik — vsi iz Maribora ter redovnik Dragotin Jelušič iz Ptuja.

Smrtita kosa. V Trbovljah je preminula po dolgi mučni bolezni v 57 letih starosti ga Ema Florenčinjeva. Pogreb splošno priljubljene in spoštovane pokojnice bo 27. t. m. ob 16. — V Celju je umrl g. Ivan Bračič, prokurist pri celjski tvrdki Franc Zanger. Pokojnik je bil spoštovan, delaven mož. Pogreb bo 26. t. m. ob 16. — Pokojnika na blag spomin, žalostnim naše sožalje!

Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« Ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v 81. številki naredbo ministra za socialno politiko, s katero se izpreminjajo plačilni razredi za pokrajinsko zavarovanje nameščencev za Slovenijo in Dalmacijo, ter naredbo ministra za trgovino in industrijo o legitimiranju trgovcev, industrijcev, obrtnikov in njihovih pomočnikov, kadar zbirajo naročila, in o izdajanju legitimacij za trgovinske potnike.

Nov odvetnik v Krškem. Odvetniška zbornica v Ljubljani razglašja, da je g. dr. Rudolf Dobrovišek vpisan v imenik odvetnikov s sedežem v Krškem.

Korošci! Svoječasno napovedani širši sestanki vseh Korošcev se bo vršil 7. okt. t. l. v Celju. Vabila s podrobnim programom in referati sledijo. Roljaki, rezervirajte si ta dan, da bomo enkrat polnoštevilno zbrani. — Odbor v Ljubljani in Mariboru.

Angleška jahta v Sibeniku. Predčerašnjim je v sibeniško pristanišče priplula angleška jahta »Tuscaurora«, last angleškega bogataša M. R. Billha. Na jahti je 9 potnikov in 30 osebkov. Potniki so si ogledali mesto in divni vodopad reke Krke.

Naši ljudje se vračajo iz Amerike. S parobrodom »Prezident Wilson« je predčerašnjim prispelo v Split iz Severne Amerike 90 naših izseljencev, ki se vračajo v staro domovino. Nekoliko se jih je izkrcalo v Splitu, ostali pa so se peljali z ladjo do Trsta, odkoder se bodo vrnili v domači kraj.

Povratek ameriških izletnikov. Snoči je zopet odpotovalo iz Ljubljane 22 ameriških izletnikov, ki se bodo v sredo dne 29. t. m. vkrcaji v Le Havreu na glasoviti brzoparnik Francoske linije »Ile de France«. S povratniki se je odpeljal tudi g. Fran Sakser, znani newyorški bankir in izdajatelj »Glasa naroda«, največjega slovenskega dnevnika v Ameriki. Odlični ameriški rojak se je mudil s svojim sinom v Sloveniji na poletnem oddihu. Srečno pot in na ponovno svidenje!

Povečanje kolodvora v Plasah. Prometno ministristvo je odobrilo potrebni kredit, da se na tamkajšnji železniški postaji zgradi čakalnica I. in II. razreda glede na množične kopalniške goste, ki prihajajo na to postajo, potujoč v naša primorska kopalnišča. Z delom se bo pričelo že letošnjo jesen. Pri tej priliki se bo tudi postaja primerno uredila.

Med. univ. dr. Logar Francé
specijalist za zobozdravništvo in
ustne bolezni
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14 (I. nadst.)
zopet ordinira

Znanstvena ekspedicija na Jadranu. Zveza za pospeševanje turizma na našem Primorju je prejela obvestilo, da prispe 10. septembra na Sušak sedem profesorjev geografskega inštituta univerze v Freiburgu. S Sušaka bodo nadaljevali potovanje vzdolž naše rivijske do južne Dalmacije. Prihod teh profesorjev ima znanstveno svrhu: proučevati bodo naše morje in njegovo obalo.

Nova ureditev muzeja v Ptuj. Bogate zbirke muzeja v Ptuj so bile v zadnjem času pod vodstvom direktorja dr. Abramčiča v krasnem vzkiženem hodniku nekdanjega dominikanskega samostana (ki je sedaj last mestne občine) na novo urejene. Historični prostori so zanimivi freskami in prenovljenimi stukaturami tvorijo v zvezi z muzejskimi zbirkami eno največjih atrakcij v Sloveniji. Na prostoru pred samostanom se bo uredil prihodnje leto lep park. Sedaj se vrše tam arheološka izkopavanja pod vodstvom ptujkega rojaka vseučiliškega prof. dr. Baldvina Sarlje.

Požar zaradi strele. V Krogu pri Murški Soboti je pretekli terek ob priliki hude nevihte udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Mencingerja. Vse poslopje je bilo mahoma in plamenu. Galisno društvo je prihitelo na pomoč, vendar pa požar ni moglo omejiti. Ogenj se je razširil tudi na Mencingerjevo hišo, ki je pogorela do tal.

Potenja solinarice in peg Vas obvaruje originalni NIGEROL. Kožo Vam naredi gladko in enakomerno o zagorelo. Dobi se v vseh evropskih drogerijah. — Drogerija Gregorič, Ljubljana, Presernova 5.

Nerednosti v fočanskem Dečjem domu. Oblastni odbor sarajevske oblasti je uvedel disciplinarno postopanje proti ravnatelju Dečjega doma v Foči Petru Rakiču in ekonomu Novici Pejnoviču zaradi težkih zlorab. Disciplinarno izdise je oba suspendiral od službe ter Pejnoviču ustavilo plačo tudi za dobo suspenzije.

Podzemna reka pri Sibeniku. Vseučiliški profesor dr. Filipovič iz Zagreba je ob priliki svojega bivanja v Sibeniku povsem slučajno prišel do zanimivega odkritja. Izprehajajoč se v družbi učitelja Drezge iz Knina po bližnjem hribu Šubičevcu, na katerem se nahaja lep park, je dr. Filipovič prišel na idejo, da mora biti tamkaj podzemna voda. Pri tej priliki je njegov aparat znatno reagiral; bilo je takoj jasno, da se pod njim nahaja večja količina vode. Profesor je izrazil svoje prepričanje, da je tamkaj v globlini kakih petdeset metrov velika podzemna reka, za katero se doslej sploh ni vedelo. Reka je po njegovem mnenju široka vsaj 12 metrov; izteka pa se v morje pod omenjenim hribom. To odkritje je tudi z geološkega stališča zelo zanimivo in važno, ker je verjetno, da se nahajajo ob podzemski reki velika brezna, ki brez dvoma upliva na pojav lokalnih potresov.

Pozor! 9997-a Pozor!
Po seziji v Šmarjeških Toplicah pri Novem mestu
počne od 1. septembra do 30. septembra 10dnevna oskrba s poljubno kopejo in vožnjo od Novega mesta tja in nazaj stane 450 Din.

2. septembra
vabimo vse na sokolsko
veselico v Grosuplje.

Namesto zoba izdri jezik. V Našicah v Slavoniji se je prošli četrtek pripetila skoro neverjeten dogodek. Nek kmet iz okolice je prišel k brivcu ter ga prosil, naj bi njegovega petletnemu sinku izdri zob, ki mu povzroča hude bolečine. Brivec se je takoj lotil »operacije«. Namesto zoba pa je brivec zagrabil s kleščami dečkov jezik in mu ga v pravem pomenu besede iztrgal. Hitro poklicani zdravnik je nesrečnemu dečku nudil prvo pomoč. Proti brivcu pa je uvedeno kazensko postopanje.

Vlak povozil delavca. V slavonških Knjevecih se je predčerašnjim na tamkajšnjem kolodvoru smrtno ponesrečil železniški delavec Ivan Holik. Ko je odhajal vlak za Vinkovce, je odskočil preko tira; v istem trenutku pa je privozil vlak iz Beograda. Stroj je zagrabil delavca, ki je strašno raz-

80 let raziskovanja

1848 1928

Schichtova

Ženska hvala

Prasek za pranje

Schichtovo

terpentinovo milo

Je bilo treba, da se odkrije pravi Schichtov način pranja, ki obstoji v tem, da se

ŽENSKA HVALA

vzame za namakanje perila preko noči, zjutraj pa se za izpiranje uporabi

Schichtovo Terpentin milo

Obiščite me in čudili se bode izbornim radio-aparatom, izredno nizkim cenam in ugodnim plačilnim pogojem.

Radio Franc Bar
Ljubljana, Mestni trg št. 5 — Telefon št. 2407

mesarjen oblezal mrtev na kraju nesreče. Ponesrečenec zapušča ženo in petero neposkrbljenih otrok.

Zagoneten samomor maturanca. V Zagrebu se je predčerašnjim v stanovanju svoje matere vdove ustrelil maturant Bogdan Višnič, ki je živel v najlepši harmoniji s svojo priletno materjo. Bogdan Višnič, star 20 let, je bil kričnega dne videti dobre volje. Nenadoma pa je šel v svojo sobico in kmalu nato se je slisal strel. Mati je pohitela v njegovo sobo in našla svojega sina že nezvestnega. Pognal si je v desno senco krogle, ki je izstopila pri levem uesu. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je par minut pozneje izdihnil. Pisma ni zapustil in je vzrok samomora neznan. Domneva pa se, da ga je gnala v smrt nesrečna ljubezen.

Zacherlin

edino uspešno sredstvo soper bolhe, stenice, šurke, mole itd. — Zahtevajte ga le z znamko »Zacherlin« — Dobiva se povsod. 9836

Največji morski pes v Jadranu. V bližini dalmatinskega otoka Biševa so nedavno vili ribiči izredno lep eksemplar morskoga psa, ki je dolg nad tri metre in težak 328 kg. To je največji doslej v Jadranu vlovljen morski pes. Muzejski preparator Mitre Karaman v Splitu bo to morsko pošast balzamiral in si bodo posetniki splitskega Marjana že letošnjo jesen lahko ogledali ta redki eksemplar morskoga psa.

ITO — zobna pasta najboljša!

Poenostavljeno knjigovodstvo. Pod tem naslovom je napisal in založil znani knjigovodstveni strokovnjak g. Drago Lunder v Ljubljani. 20 strani obsežajočo knjižico s praktičnimi in lahko umevnimi navodili, kako je treba čim enostavnije urediti trgovsko in obrtniško knjigovodstvo. Sistem g. Lunderja se je že zelo razširil in so z njim zadovoljni vsi, ki so ga upeljali. Njegova nova metoda je zlasti priprava za naše trgovce in obrtnike, ki nimajo tako velikih obrotov, da bi mogli imeti posebnega knjigovodjo. Po Lunderovi metodi si lahko uredi in vodi knjige vsak sam, kar je tem večja pomena, ker je knjigovodstvo danes nujno potrebno tudi za najmanjše obrate. Knjižico »Poenostavljeno knjigovodstvo — Praktična dopika« dobiš v vsaki knjigarni za ceno 16 Din.

NOGAVICE kupite

v Tovarniški zalogi nogavic in pletenih Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 14 nasproti hotela Union 178-a

Aritmetika za srednje šole. Izšla je v založbi J. Kleinmayr & Fed. Bamberg, družbe z o. z. v Ljubljani, učna knjiga: Karel Kunc »Aritmetika za I. II. in III. razred srednjih šol«. Namenjena je za uporabo pri šolskem pouku v prvih treh razredih srednjih in sorodnih šol, namesto Matek-Peterlinove aritmetike, ki je razprodana. Cena vezani knjižici je 44 dinarjev. Na knjižico se opozirajo ravnateljstva šol in starši srednje šole obiskujočih diakov.

100-letnica rojstva L. N. Tolstega. Ob priliki bližajoče se 100-letnice rojstnega dneva velikega ruskega pisatelja gošta Leva Nikolajeviča Tolstega bo priredila Ruska Matica v Ljubljani v torek 28. t. m. v vseučiliški zbornici predavanje bivšega rednega profesorja in rektorja na univerzi v Kijevu, sedaj honorarnega profesorja na univerzi v Beogradu dr. Evgenija Sektatorskega o predmetu »Tragedija L. N. Tolstega«. Začetek ob 19. uri. Vabljeni so vsi prijatelji ruske kulture.

Il. revija slovenskih narodnih noš pod pokroviteljstvom dvorne dame ge. Franje dr. Tavčarjeve bo 2. septembra na velesejmi. Obhod točno ob 3. uri popoldne. Vabimo na udeležbo vse narodne noše in pravilno izdelane Dečve.

Prekmurski izdelki ženskih domačih obrti bodo letos prvič razstavljeni na pokrajinski razstavi Ljubljanskega velesejma. Odlično domače platno, preproge in lične torbice iz koruznega liča so prvi pozdravi iz Prekmurja beli Ljubljani.

»Cvetje v jeseni«. Pokrajinska razstava bo nudila mnogo lepih stvari. Gotovo ena najlepših pa bo vrtnarska razstava »Cvetje v jeseni«, ki bo obsegala cel paviljon »JČ.

Priredili lo bodo ljubljanski vrtnarji, ki se za njo najzivahejše pripravljajo.

Riziko dela. V petek dopoldne se je ponesreči ključavničarski pomočnik Vinko Žibret z Visokega, nastavljen pri elektrarni Vinko Majdič & nasledniki. Zaposlen je bil pri pripravljanju visokih lesenih drogov, ki jih rabi elektrarna za postavljanje električnega voda v Medvode. Žibret je dvignil hlood in ga naslonil na levo koleno; zaradi prevetle težje se mu je zlomila kost pod kolonom. Z avtomobilom so prepeljali Žibreta k zdravniku dr. Savniku, ki mu je nudil prvo pomoč.

Večerni trgovski tečaj v Mariboru. Na željo reflektantov, se bo vršil pri zadostni udeležbi na zasebnem učnem zavodu Ant. R. d. Legat, Maribor tudi večerni trgovski tečaj, v katerem se bo poučevalo: knjigovodstvo, trgovsko računstvo, trgovinsko in mešično pravo, trgovinska korespondenca, stenografija, strojepljse itd. Interesenti naj se čimprej javijo v trgovini tvrdke Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica št. 7. telefon 100. 1495

Pri motenju prebave, pri želodčnih bolečinah, gorečih, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, slabih živcih, pomanjkanju spanja, oslabelosti, nevolji do dela Vam preskrbi prirodna grenčica »Franz-Josef« odprti in olajša obtok krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholisti, ki so trpeli na želodčnem kataru, s staro preizkušeno vodo »Franz-Josef« v kratkem dobili zopet slast do jedi. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specijetiških trgovinah.

Premog, drva, koks, kovinski premog in oglje — »ILIRIJA«
Vilharjeva cesta 24 Gl. kol., Kralja Petra trg 8, Miklošičeva cesta 4 — Telefon št. 2820

Brezplačni večerni učni tečaj za šivanje in strojno vezenje bo priredila tvrdka šivalnih strojev v obrtni šoli v Ljubljani od 27. t. m. do 15. septembra t. l., in sicer dnevno od 7. do 10. zvečer. 1514

O sreči lahko govori vsaka gospodinja, ki se ji proži prilika, da pere perilo z Radionom. Perilo pustite čez noč v vodi, dajte dan ga pa o priliki kuhanja kosila kuhajte polgodno uro in izplaknite, da bo belo kot sneg.

Autotaksi in izvoški tel. št. 3366

Klub ljubiteljev brakov bo priredil 1. septembra v gostilni pri »Levici« Gospodstvena cesta, družabni večer. Obenem se bo razglasil izid današnje smotre psov na Bledu. Prijatelji kinologije in lovci vljudo naj vabljeno!

Kupi srečke Zupanove Jame! Pomagal boš društvu do boljše naprave v jami. 1504

Tkanina »ETERNUM«, glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7. 185

Djački kalendar 1928-29. Izašlo. Dobiva se po 10 Din v svim boljim knjižaram i papirnicama. 186

Obledela obleke harva v različnih barvah in pilslra tovarna Jos. Reich.

Friedlerjevo patentirano sredstvo za pospeševanje rasti las

GAMMA

je obenem najboljšo sredstvo proti izpadanju las, prhljaju in krhkosti las. Daje življensko sposobnost onemoglim korenam las in odgaja mahovino las v močne lase. Uporaba je enostavna ter se že po prvih poskusih pokazuje, kako je potrebna. Zdravniške preizkušnje in priporočila ¼ litra Gamma stane 65 Din, ¼ litra 85 Din. Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji. Če tam ne dobite, obrnite se na edino generalno zastopstvo za SHS: Drogerijo Nada, Kolar, Gabrič, Subotica, telef. 637, ali na drogerijo Gregorič, Ljubljana, Presernova ulica 5.

Vsakdo naj hiti in si ogleda najlepši »Ufa« film

Tlačani

Silka carske Rusije ob času F. DOSTOJEVSKEGA. Doba tiranstva plemičev in trpinčenje kmetov.

V glavnih vlogah »Ufin« zvezdniki **Mona Maris in Henrich George**

Divno! Ganišljivo! Nedosegljivo!
Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in četrt na 10
Najnižje cene. KINO IDEAL

Iz Ljubljane

Poroka v naših umetniških krogih. Dne 18. t. m. se je poročil akad. slikar in kipar g. Tone Kralj z gđ. Marjo Jerajevo, L. r. o. profesorja na konservatoriju g. Karla Jeraja. Gdč. Jerajeva je letos z odlično absolvirala keramično šolo na ljubljanski T. sr. 8. Njeni izdelki so na umetnostni razstavi in na ljubljanskem velesejmu vzbudili mnogo občudovanja in splošno sodbu, da smo v gđ. Jerajevi dobili prvo keramičarko, ki jo odlikuje velik talent in tehnično znanje. Kakor želimo, bo ustanovil mladi umetniški par svoj lastni keramični atelje in je pričakovati, da se bo s tem visoko dvigala naša keramična produkcija. Potrebujemo tudi v tej umetnostni stroki moderne in narodne umetnike. Zato: mnogo sreče in uspeha!

Radio-Ljubljana danes ne oddaja. Naslednja poskusna oddaja bo jutri od 19. do 20. ure. Na sporedu so izvajanja orkestra železničarske godbe »Sloga«, violinist Karel Rupej in tenorist Leopold Kovac.

Važno za naše dame. Ga. Marja Šarčeva bo uvedla v novo urejenih prostorih svojega modnega ateljeja na Miklošičevi cesti tudi atelje za praktičen pouk v damskem in otroškem krojaštvu za gospe in gospodične na podlagi izvrševanja lastne garderobe po najnovejših sistemih. Ta uvedba v najbolj renoveriranem modnem ateljeju bo našim mladim praktičnim damam nedvomno zelo dobro došla.

Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Sp. Šiški vabi vse zabave in plesa željne, na velika komarjevo ljudsko veselico, ki se bo vršila danes 26. t. m. na letnem telovadišču, Vstopnina 2 Din. Otroci v spremstvu staršev vstopnine prosti. 1503

Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in vpokojencev v Ljubljani se preseli s 1. septembra 1928 iz Gregoričeve (prej Hilišerjeve) ulice št. 7 v nove lokale Aleksandrova cesta 5-I, levo. 1510

Mušič, trgovina glasbil, se je preselila iz Selenburgove ulice b v paviljon za dramskim gledališčem. 1511

Razstava otrok ob priliki velike pokrajinske razstave v Ljubljani je odgodena na prihodnje pomlad, ker je večina otrok še odsotnih.

Zatvoritev poti. Prehod skozi Lat-termannov drevored, ki vodi od spodnjega dela bivšega otroškega igrišča mimo velesejmskih paviljonov proti pivovarni Union, bo v času od 29. avgusta do vštete 14. septembra zaprt. Občinstvo naj blagovolj to vzeti na znanje. Zatvoritev prehoda je neobhodno potrebna, ker se sicer tamkaj stoječi paviljoni in sejmšče samo ne bi moglo neovirano pripraviti za otvoritev letošnje jesenske prireditve našega velesejma ki se vrši od 1. do 10. septembra t. l.

Odkopani grobovi: Pri izkopavanju globokega zbiralnega kanala na Kette Mur-novi cesti, ki bo zbiral nesnago vsega severovzhodnega dela mesta, so našli delavci večeraj dopoldne v globini dobrih 5 m na štiri lesene zaboje, oddaljene v zemlji dober meter drug od drugega. Krampom so so takoj javili delovodju. Ta je obvestil o krovu in na veliko presenečenje so se pokazale delavcem živeške kosti. Delavci so našli na štiri sivo izdelane rakve, kar so takoj javili delovodju. Ta je obvesnil o dogodku mestni gradbeni urad. Novica o najdbi človeških okostnjakov se je hitro

zmesa in so začeli hudo takoj ngibati, kakor grobišče bi to bilo. Sirtiti so se začele fantastične vesti, ki pa so brez prave podlage. Verjetna bi bila le ena, in sicer ta, da so najdeni okostnjaki trupla Justifikrancev iz dobe francoske okupacije. Justifikacije so se izvrševale v oni dobi tudi na sedanjem Priškovicu, dočim je bila tam, kjer vodi danes Kette-Murnova cesta, velika jama, kjer so baje pokopavali obešenca. Izkopane kosti so mestni delavci, ko so jih zložili v večjo novo krsto, prepeljali na pokopališče k Sv. Križu.

— **Drobna policijska kronika.** Od petka na soboto so bili prijavljeni policijski ti-le dogodki: 1 tatvina ure, 1 telesna poškodba, 1 popadljiv pes, 1 prestopok trpinčenja živali, 1 prestopok nedostojnega vedenja, 1 nezgodna vojaškega avtomobila, 1 prestopok obrtnega reda, 5 prestopkov avtomobilskih predpisov in 18 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvršene 4, in sicer je morala v zapor potepinka Marjetka, dalje dva Franceta zaradi tatvine obleke, ter neki Jože zaradi tatvine medenine.

— **Neverjetno trpinčenje živali.** Pred večerjem okrog 9. zjutraj so imeli pasanti na Dunajski cesti priliko opazovati, kako malo sočutja imajo nekateri do živali. Ob omenjenem času je gnil konjski gonjač Jakob V. po Dunajski cesti v smeri proti Jezici 7 konj v dveh skupinah, to pa tako, da so bili zadnji konji privezani na repe prednjih. Pri tem so se živali seveda silno mučile, kar je dalo mimoidočim povod k javnemu zgražanju, ki se je takoj nato spreminilo v strašno ogorčenje. Pasanti so posvili slednjič stražnika, ki je šel napraviti red ter si zapisal ime lastnika konj, nekega konjskega mesarja iz Celja.

— **Onemogel pred kolodvorom.** Včeraj okrog 5. zjutraj je prišel pred glavni kolodvor neznan možik, ki se je nenadoma pričel strahovito zvijati. Na pomoč mu je prišlo čisto par postreškov ter nekaj ljudi, ki so čakali na vlake. Neznane je očividno dobil močan epileptičen napad ter je kmalu omedlel. Ljudje so ga zanesli v kolodvorsko čakalnico, nakar so obvestili rešilno postajo. Še vedno nezvestnega možkega, v katerem so identificirali brezposelnega potnika Josipa B. iz Primorja, je rešilni avto odpeljal v bolnico.

— **Solna kislina na cesti.** Ko je peljal pred večerjem okrog 18. hlapec Viktor Lahajnar po Dunajski cesti na vozu veliko steklenico solne kisline, mu je tik poleg železnice prazna steklenica nenadoma počila in po tleh se je razlilo čez 30 kg omenjene kisline. V trenutku je nastalo na cesti silovito kipenje, dim in smrad, tako da se je videlo kakor bi nastal ogenj. V trenutku je zastal na cesti vsak promet in nekdo je v mnenju, da pred večja nevarnost, čulo obvestiti rešilno postajo. Na označeno mesto je res prišel gasilec Kmeč, vendar je kipenje med tem že ponehalo in gasilceva pomoč ni prišla več v poštev. Škoda zaradi razlite solne kisline trpi Tovarna za ločene drage kovine v Šiški, čije last je bila kislina. Precej strahu je preстал hlapec Lahajnar, ki bi ga kislina, da ni pravočasno odskočil, strahovito ožgala.

— **Neprevaden vojaški šofer.** Na Celovški cesti v bližini mitnice so je pripeljal pred večerjem okrog 13.30 hujša nezgoda. Ob imenovanem času je peljal gostilničar Rok Lasan čez Celovško cesto na dvoploščnem vozu več solov. Istočasno pa je privozil po cesti vojaški avto, ki ga je šofiral redov Giorgije Samartič. Namesto da bi šofer čakal, da dobi več prostora na desni strani, je zavozil pred konje po levi strani ceste. V tem trenutku je šele uvidel, da ima premalo prostora, zaradi česar je naglo zavrl, a sunek je avto vrgetl v občestni jarek. Pri tem je zadet v električni drog, ki se je močno nagnil in so se potrgale električne žice. Avto se je znatno poškodoval in se je razbila spredaj zaščitna šipa. Dvojce šipe je priletel v roko narednika Vojvodica, ki je sedel na avtu, ter mu jo močno rani. Nastalo je hudo krvavenje in so morali Vojvodicu na stražni roko obvestiti. Škoda, ki jo je napravil avto, je znatna ter jo trpi elektrarna Česen na Brodu ter tovarna pohištva Matije Perka, ki zaradi potrganih žic in ustavitve električnega toka nekaj časa ni mogla obratovati.

— **Zopet tatvina na stavbi.** Največ tatvin se izvrši poslednji čas na raznih novih stavbah. Včeraj popoldne je prijavil instalater Martin Gradišar, da mu je tekmo kratke odsotnosti ukradel neznan tat iz žepa tekovnika, ki ga je obesil za hip nekam na zid v novi palači Delavske zbornice, 250 Din vredno uro. Ovdritelj je spričo pogostih tatvin, ki se dogajajo na omenjeni stavbi, podal obenem mnenje, da je iskati tatu med tamkaj nastavljenimi delavci.

— **Aretirana postrežnica, 23 letna postrežnica Ivana N.** je bila uslužbena kot takpa po nekaj ur na dan tudi v Marčonovi hiši na Rimske cesti, kjer pa so jo te dni razkrinkali kot nepošteno osebo. Ivana je preračala zahajala v podstrešje, odkoder je odnašala vsakovrstno blago ter si tekmo časa prilastila tudi večjo množino perila v skupni vrednosti nad 1000 Din. Policija je napravila na njenem stanovanju preiskavo, kjer je našla ukradene predmete. Ivanko je stražnik odvedel v zapor.

— **Po svetu sta hotela tapetnik Viktor in čevljarček Jože.** Spoznala sta se tako-le mimogrede in se razgovorila, čez par dni pa se je Viktor že oglašil pri Jožetu in mu dejal, da gre v svet, če gre z njim tudi on. Bila sta že na kolodvoru, da se odpeljeta, penadoma pa se je od nekod pojavil uniformiran mož ter pozval oba s seboj. Viktorja so obdržali v zaporu in obrazložili Jožetu, da se je družil s pokvarjenjem, ki je pred nekaj dnevi vplnil v stanovanje Alojzija Martinčiča v Kladezni ulici ter ukradel za okrog 1500 Din različne oblike ter nekaj dragocenosti. Po svetu sedaj, seveda, ne bo mogel, pač pa bo v zaporu premišljal, da je pošteno delo več vredno kakor vsaka mi-havena avantura.

Radio razstava v Ljubljani

V tretjo bo snopli Radio-klub v Ljubljani pred široko javnost s svojo radio-razstavo, ki bo od 1. do 10. IX. t. l. ob priliki jesenskega velesoja v Ljubljani. Iz dosedanjih prijav je soditi, bo razstava nudila zanimive tehniške novosti. Starosta naših amaterjev g. Ewald Jakopič bo razstavil po obliki najmanjši, dvocevni prejemni aparat v Sloveniji poleg tega pa še razne moderne aparate, merilne instrumente in valomer. G. Rudi Omota bo razstavil detektor, ki bo montiran v dežniku. Radio-klub sam pa svojo amatersko oddalno postajo za kratke valove, ki so jo sestavili agilni amaterji. Seveda pa ne bodo manjkali tudi naši stari priznani strokovnjaki amaterji, ki bodo razstavili razne prejemne aparate, detektorje, sestavne dele, zvočnike itd. Za aparate, ki bodo tekmovali, so razpisane nagrade in diplome. Zato pozivamo amaterje, da prijavijo svoje radio-aparate do 27. t. m. Radio-klubu v Ljubljani. Ker se bo ocena aparatov vršila pred razstavo, morajo biti aparati najkasneje do 27. t. m. v klubovem lokalu na velesoju. Aparatu je treba priložiti izjavo, da ga je amater sam sestavil, in kratko stikalno shemo.

Iz Maribora

— **Gostje iz Gradca v Mariboru.** Nocoj sta dospeli v Maribor dve delavski družbi iz Gradca, in sicer »Bäckereidetafel« in ženski pevski zbor »Freiheit«. S pevcil je prispelo precej graškega delavstva z graškim županom g. Muchitschem na čelu. Župan Muchitsch je že star znanec Maribora, ker je tu preživel svojo mladost ter se je udeleževal v delavskih organizacijah. Gradčani vračajo svoj obisk mariborskemu pevskemu zboru pekovi, ki je lansko leto gostoval v Gradcu z velikim uspehom. Graška pevska zbor bosta priredila ob sodelovanju pevskih zborov »Svobode« in »Enakosti« in železničarskega pevskega zbora »Krilato kolo« ob 8. zvečer v veliki dvorani »Uniona« koncert, ki mu želimo najboljši uspeh.

— **Uvedba avtobusnih mesečnih izkaznic.** Mestno avtobusno podjetje bo pričelo izdajati v ponedeljek mesečne izkaznice z veljavnostjo za območje celokupnega mestnega omrežja. Cena teh izkaznic za neomejeno število voženj po vseh mestnih progah znaša na mesec 200 Din. Izkaznica je veljavna le za osebo, na katere ime je izdana, in mora biti zaradi tega opremljena s fotografijo lastnika. Izdajalo se pa tudi tako zvane smerne izkaznice za večkratno vožnjo na posameznih progah, vendar pa ne za manj kakor za 26 voženj v mesecu. Te izkaznice so brez fotografije. Popusti pri takih vožnjah se stopnjujejo od 17 do 53 odstotkov.

— **Proslava proboja solunske fronte.** Udrženje rezervnih oficir in ratnika, pododbor Maribor, bo priredil 15. septembra proslavo desetletnice proboja solunske fronte, in sicer dopoldne s službo božjo na Trgu svobode, zvečer pa zabavno prireditev v večjem obsegu. Mariborska narodna društva naprosamo tem potom, naj po možnosti upoštevajo željo udruženja, da na ta dan ne prirejajo svojih prireditev.

— **Šahovska tekma med Slovenijo in avstrijsko Štajersko.** Javili smo že, da se bo vršila na praznik in v nedeljo 8. in 9. septembra v Mariboru velika šahovska tekma Slovenije proti avstrijski Štajerski, in sicer na 10 deskah. Mnogoštevilne, ki se za to zanimajo, lahko že danes obvestimo, da je objubil udeležbo tudi naš molster dr. Milan Vidmar, Avstriji pa bodo postavili v tekmo najbrže svojega amaterskega šampijona prof. Beckerja iz Dunaja. To bo prvi primer, da pride dr. Vidmar kot šahist oficijelno v naše mesto, kar bo še povečalo zanimanje za to šahovsko tekmo.

— **Mariborski kinematografi se bodo po precel dolgi stavki zopet otvorili 1. septembra.** Grajski kino in kino Union bosta imela redne predstave kakor nekdanj. Kino Apolo bo pa predvajal filme le od časa do časa.

— **Velika invalidska tombola.** Kraljevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru bo priredil v nedeljo 7. oktobra ob 14. uri v Mariboru na Trgu svobode veliko javno tombolo v korist in podporo najrevnejšim vojnim žrtvam. Cenjenemu občinstvu Maribora in okolice sporočamo že danes, da bo ta tombola imela zelo lepe in številne dobitke, med tem pet glavnih. Prva tombola: kompletna opremljena spalnica iz trdega lesa; druga: možko kolo; tretja: kuhinjska oprema; četrta: voz premo-ga; peta: gramofon s šestimi ploščami. Občinstvo se naproša, da to akcijo po možnosti podpre. Cena srečke je 3 Din.

— **Nesreča v Hutterjevi tovarni je 20-letna delavka Marija Meznerjeva neprevdno prišla za žarnico, kar je povzročilo, da jo je električni tok vrzel na tla.** Rešilni oddelk je nezvestni nudil pomoč in jo je odpravil domov. — 23letni dijak Josip Klanček pa se je pri kopanju poškodoval na glavi tako, da mu je moral pomagati rešilni oddelk. Rana k sreči ni nevarna.

Iz Celja

— **Nova učna moč na šoli Glasbene Matice v Celju.** Na šoli Glasbene Matice v Celju bo letos nastavljen še vrljolinist g. Dušan Sancin, ki je bil dosedaj nameščen na državnem konservatoriju v Trstu.

— **Vpisovanje gojencev v šolo Glasbene Matice v Celju bo v soboto 1. septembra od 8. do 12. ure v ravnateljski pisarni, Skomškov trg 10.** Prejšnji gojenci naj prinesejo s seboj zadnje šolsko naznanilo, novinci pa krstni list. Vpis je potreben tudi za stare gojence, ki nameravajo v letošnjem letu nadaljevati šolanje na tem zavodu.

— **Umrlj 10. v Celju:** v javni bolnici 23. t. m. 15 letna Ljudmila Grobenčnikova iz Petrovčev 21 letna Berta Jerebova iz Slov. Bistrice. N. v m. p. l.

— **Revna služkinja okradena.** Alojziji Vipotnikovi, služkinji v restavraciji Narodni dom je odnesel neznan tat iz strešne sobe, v kateri so spale tri služkinje, novo pleteno košaro, več oblek in perila v vrednosti 650 Din ter hranilno knjižico Celjske poso-

blince z vlogo 100 Din. Tat je moral poznati domače razmere, ker se je poslužil za svojo dejanje dnevnega časa. Čudno je tudi to, da je pobral le predmete, ki so last Vipotnikove, vse drugo pa je pustil v miru. Moral je vsekakor vedeti za hranilno knjižico, ki je pa ne bo mogel realizirati.

Iz Kranja

— **Karambol dveh avtomobilov.** V petek popoldne se je odpeljala družba kranjskih lovcev v svoje lovske revirje z avtomobilom, ki ga je vodil veletrogovec gospod Franc Gorjanc. Na občinski poti za Rupo, preko katere je sedaj radi popravljani kokrskega mosta deloma usmerjen vozni promet proti Jezerskem, je na ovinku srečal nasproti vozeči avto nekega Banacana. Banasni avto je zavozil ob strani v avto kranjske lovske družbe ter povzročil silen sunek. K areči so ostale osebe brez večjih poškodb, znatno pa je poškodovan avto g. Gorjanc.

— **Rekorden poset turistov na Stolu se obeta letošnjo sezono.** V mesecu juliju in avgustu je posetilo Prešernovo kočo na vrhu Stola 1500 turistov, največ Avstrijcev. Poset Valvazorjeve koče (1183 m) znaša že 1650 ter bo že sedaj dosegel njeno lansko celoletno številko. Spodnjo kočo poseja zlasti letoviščarji z Bleda.

Iz Kostanjevce

— **Nesreča treh Zagrebčanov.** V nedeljo 19. t. m. so ponesrečili trije Zagrebčani, ki so se vozili z motornim kolesom in prikolico od Novega mesta sem. Ker so prišli zelo pozno in ker na ovinku pri Gačevi hiši na vogalu pred mostom že dolgo ni nobene razsvetljave, so zadeli ob prekrizanju cest na mostni zid in križ ob njem ter se zapeljali proti Krki, kjer so k sreči na bregu obstali. En gospod je bil zelo poškodovan, druga dva manje, prikolica pa je bila zmečkana kakor čokoladni stanjoli. Ker je na tem kraju res zelo oster ovinek in se zaradi vogelne hiše z nobene strani ne vidi druga stran ovinka, je nujno potrebno, da Avtomobilna inženirska na obeh straneh, saj je tudi podnevi velika nevarnost karambolov, posebno ker vozači po navadi drve skozi mesto in na ovinku nič manj, kakor po ravni cesti. Potrebno je tudi, da se iz javnih ozirov vsaj na tem mestu postavi luč, ko prihaja promet z dveh mostov.

— **Postni avtobus je vsak dan tako prenapolnjen,** da mora večkrat kdo ostati brez vožnje lista in ne more naprej. A to ne samo v Kostanjevici, nego na vsel progi od Brežice dalje. Zato je železni, da dobi pošto, ako računna na redni osebni promet, večje in praktičnejše vozove. Kakor izveemo, se postnemu eararu skor Brežice—Novo mesto najbolj rentira v vsel Sloveniji.

— **Avto-družba »Tapred« iz Zagreba je imela v sredo prvo poskusno vožnjo iz Zagreba v Novo mesto.** V komitiji so bila zastopana sreska poglavarstva Brežice, Krško, Novo mesto in Samobor. Redna vožnja se je pričela s soboto 25. t. m. V Kostanjevici bo avtobus redno po 5 minut postal pred gostilno Bučar, kjer se bodo dobile vse informacije glede vožnje in cen.

— **Letoviščarji so se že pričeli razhajati,** vendar so imenitni še ostali. Kopel je zaradi zadnjega deževja za nekaj časa prekinjena, upamo pa, da bo drugi teden zopet odprt. Vožnje s čolni pa so na narasli Krki postale zanimiveje kakor doslej. Tudi ribji lov bo radi večje vođe očivil. Manjka edino glavnega lovca, ki nas je pred dobrim tednom zapustil. Gosp. Kori bil le še lahko malo počakal. Pa ni maral. Na svidenje prihodite leto!

— **Dež in letina.** V noči od torka na sredo in v sredo čez dan smo dobili precej dežja, da je vsem zadosteno: poljedelcem, vinogradnikom in ribičem. Samo za naše hribovce je prišel prepozno in bodo zopet kupovali koruzo, kakor zadnja leta. Milinarji pa je dež posebno po godu, ker so dobili precej dotoka v svoje struge in tako več sile za najmanj dva kama. Vinogradi so se dobro namočili in bo grozdje še imelo priliko, da se bo opelo in potem lepo dozorelo. Portugalka je že barvana in tudi žametna črnina pričena temneti. Tu in tam pa se dobi še kak spanjol za zobanje. Sadja je letos jako malo, posebno peškatega.

— **Pri gradbi ceste na Oštre je zopet nastala zapreka in se bo z gradbo težko še letos pričelo.** Bomo takoj v septembru in če odlašamo še mesec dni, bo gradbena sezona pri kraju. Drugo leto pa utegnejo krediti zapasti. Zato se ni dovolj črnila v skrbi za to stvar, kakor je svoječasno zapisal tat. dopisnik »Slovenec«. Doktor ne bo dovolj krampi in lopate, moramo prigrizati in tarnalet, ker vemo, koliko časa se je vlečelo obljube, dočim se z delom odlašajo že četrt stoletja.

Dopisi

LJUTOMER. Sokolsko društvo v Ljutomeru se iskreno zahvaljuje vsem, ki so s svojim delom, sodelovanjem ali posetom pripomogli k lepemu uspehu proslave petindvajsetletnice. Razen vsem sokolskim delavcem bodi še posebej prisrčna zahvala naši muropolski konjenici, ki je sodelovala pri obhodu pod vodstvom brata Drvenika. Zdravo! — Odbor. 1513

ZIBERŠE PRI LOGATCU. Tu bo priredil današnje nedeljo ob 3 popoldne v hiši g. A. Rupnika, p. d. I. Pavca Higijski zavod iz Ljubljane zanimivo in poučno predavanje: »Kako ostanemo zdravi«. Predavanje bodo lepo pojasnjevale skiptične slike. Pristop je svoboden vsakomur!

RAJHENBURG. Strahovit nasprotnik »Jutra« je naš gospod župnik Tratnik še od tistih dob, ko se »Slovenec« še ni tako neusmiljeno branil s svojo gonjo proti naprednim listom in ko občinski odbor z zgodovinsko »obsojbo« »Jutra« še ni pobiral lahorik pred evropsko javnostjo. Zdaj, ko se je izkazalo za blagoslovljeno vse, kar klerikalci preklinjajo, zdaj ko sta se »Jutra« in »Domovina« začela v našem okolišju širiti med vse prebivalstvo, le pa pri našem gospodu župniku seveda pravi ogenj v strehi. Ne opušča nobene prilike, pa naj že bo pri cerkvi ali v gostilni, da ne bi stresal svoje jeze nad tistim strašnim, bogokletnim »Jutrom«, ki se drzne primerno poveljevati z. Tratnikovega zaščitnika dr. Toneta Korošca. Ne da! Bog da bi kdo v Tratnikovi navzočnosti čital »Jutra«. Živ se bo cvrl v beklenskem žveplu in smoli! Toda — to je tisto, da tudi vsa Tratnikova sveta jeza nič več ne pomaga. Niso kmečki in delavski ljudje tako »zarukani«, kakor si to domišljajo nekateri učeni gospodje, ki pobožnim ovčkam tisto branilo, kar sami na skrivaj najraje prebirajo. Zatorej narhneto besedo, gospod Tratnik: »Jutra« bo obstojalo in se širilo, ko vi že davno ne boste več oblastni poslanec. V ostalem pa nikomur nismo »fovsni« tiste nagrade, ki jo je preteklo nedeljo predlagalo »Jutra« za umilne naprednih listov: brezplačna

vožnja v francoski Lurd, skozi 1000 dni in ob smrti uri popolni odpustek, pa za dosti fiziolo in kranjskih klobas za srečno raz-žo. Le tako dalje!

DOBROVA PRI LJUBLJANI. V zadnji številki smo pod naslovom »Prepri na koro« poročali o razmerah na Dobrovi. Med tem smo omenjali tudi g. Šolskega upravitelja, da je hotel pregovoriti nekega mladeniča za podpis izjave, ki naj bi jo šolski upravitelj sam sestavil. K temu smo naprošeni za naslednje pojasnilo: Dotični mladenič je prišel na dom k šolskemu upravitelju z željo, da bi g. nadučitelj posredoval in odstranil posledice za dogodke na koro. V ta namen je mladenič lastnoročno spisal in podpisal izjavo, nanašajočo se na omenjeni slučaj v cerkvi. Drugi dan je pa ta fant prišel v šolo povedat, da sta bili pri njem na domu dve gospodični in zato bi rad imel dotično izjavo nazaj. Ker jo je imel g. šolski upravitelj še v posesti, jo je mladeniču brez nadaljnega tudi takoj vrnil.

Šolstvo

— **Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, Tržaški trg 41,** bo vpisoval gojence 1. septembra od 8. — 12. ure dopoldne.

— **Čevljariki prikojevalni tečaj v Ljubljani.** Po želji načelstva Zadruga čevljarjev v Ljubljani bo priredi urad za pospeševanje obrti v Ljubljani tečaj za čevljarjsko prikojevanje pod vodstvom g. Josipa Steinmanna. Interesenti-mojstri in pomočniki naj najkasneje do 15. septembra prijavijo svojo udeležbo v pisarni urada, Krekov trg št. 101, pismeno ali osebno, kjer prejmejo tudi vse zaželenje informacije.

— **Tečaj za obrtno knjigovodstvo v Ljubljani.** Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani ponovno opozarja obrtnike na obrtno-knjigovodski tečaj, ki se bo pričel koncem tega meseca v prostorih tehniške srednje šole v Ljubljani in se bo vršil ob večernih urah. Tečaj bo vodil g. prof. Peter Modic. Interesenti-obrtniki naj takoj prijavijo svojo udeležbo v pisarni urada, Krekov trg št. 101.

— **Vpisovanje na dr. Krekovi meščanskogospodinski šoli v Zg. Šiški pri Ljubljani** bo 13., 14. in 15. septembra. Redni pouk se bo pričel 17. septembra. V zavod pa se sprejemajo že sedaj na stanovanje in hrano tudi dijakinje. Mesečina po dogovoru.

— **Glasbena Matica v Ptuj.** Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra od 9. do 12. in od 4. do 6. Razen gosli in glasovirja se bodo v tem šolskem letu poučevala vsa godala kakor tudi pihala. 5. septembrom se bodo sprejemali tudi člani za matični pevski zbor, ki se ustanovi s tem šolskim letom.

— **Vpisovanje v enoletno gospodinjstvo šolo na Jesenicah (Gorenjsko)** bo v soboto 1. septembra t. l. v upraviteljski pisarni osnovne šole. Redni pouk se bo pričel v torek 4. septembra t. l.

— **Na novo ustanovljeni meščanski šoli v St. Vidu nad Ljubljano** se bo vršilo vpisovanje v I. razred že 30. avgusta od 8. do 11. v ravnateljski pisarni. Šolska maša bo dne 3. septembra, po službi božji pa se bo vršila v šolski telednarični slovesna otvoritev nove šole z govorom šolskega ravnatelja o pomenu in cilju meščanske šole z govorom šolskega ravnatelja o pmenu in cilju meščanske šole. Vabljeni so tudi starši, učiteljstvo, občinski in krajevni šolski zastopniki. V torek, dne 4. septembra, se prične redni šolski pouk.

— **Vpisovanje na mešč. šoli v Brežicah** bo v petek, dne 31. t. m. in v soboto dne 1. septembra od 8. do 12. V ponedeljek, 3. septembra bo otvoritvena služba božja, v torek pa se prične z rednim poukom.

— **Državna trgovska akademija v Ljubljani.** Ponavljalni in dopolnilni izpiti bodo dne 30. in 31. t. m. Vpisovanje v vse štiri letnike bo 1., 3. in 4. septembra od 9. do 12. in 3. do 5. Učenci-(ke), ki žele vstopiti v I. letnik morajo predložiti izpričevalo o prejšnjem šolanju in krstni list; s katerim dokažejo, da dovrše letos 14. do 17.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani. 25. avgusta 1928.

Višina barometra 908.8 m

Kraj	Cas	Barom	Temper	Rel. v. l.	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačn. 0-10	Padavine
opazovanja							V. a v mm do 1. ure
Ljubljana		703.3	15	96	mirno	0	
Maribor		702.4	15	96	mirno	0	
Zagreb	8.	702.8	19	76	mirno	0	megla
Beograd		761.4	22	53	SE 2	3	
Skopje		766.2	22	64	mirno	0	
Dubrovnik		762.4	23	58	SE 2	0	
Split		760.4	26	48	E 2	0	
Sarajevo	7.						

Solnce vzhaja ob 5.12, zahaja ob 18.51, luna vzhaja ob 15.40, zahaja ob 23.36. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 27.0 C, najnižja 12.0 C.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Po lokalnih nevihtah — brez ohlajenja — zopet zbledenje.

Tržaška vremenska napoved za nedeljo: Lahki vzhodni vetrovi. Nebo večinoma jasno. Temperatura od 19 do 28 stopinj. Morje mirno.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš ljubljani soprog in predragi papa, gospod

Alojz Höfler

diskarniški ravnatelj

danes v soboto zvečer ob pol 8. uri nenadoma preminul

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek 27. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Wolfovi ulici št. 1 k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi Marijinega Oznanenja.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, 25. avgusta 1928.

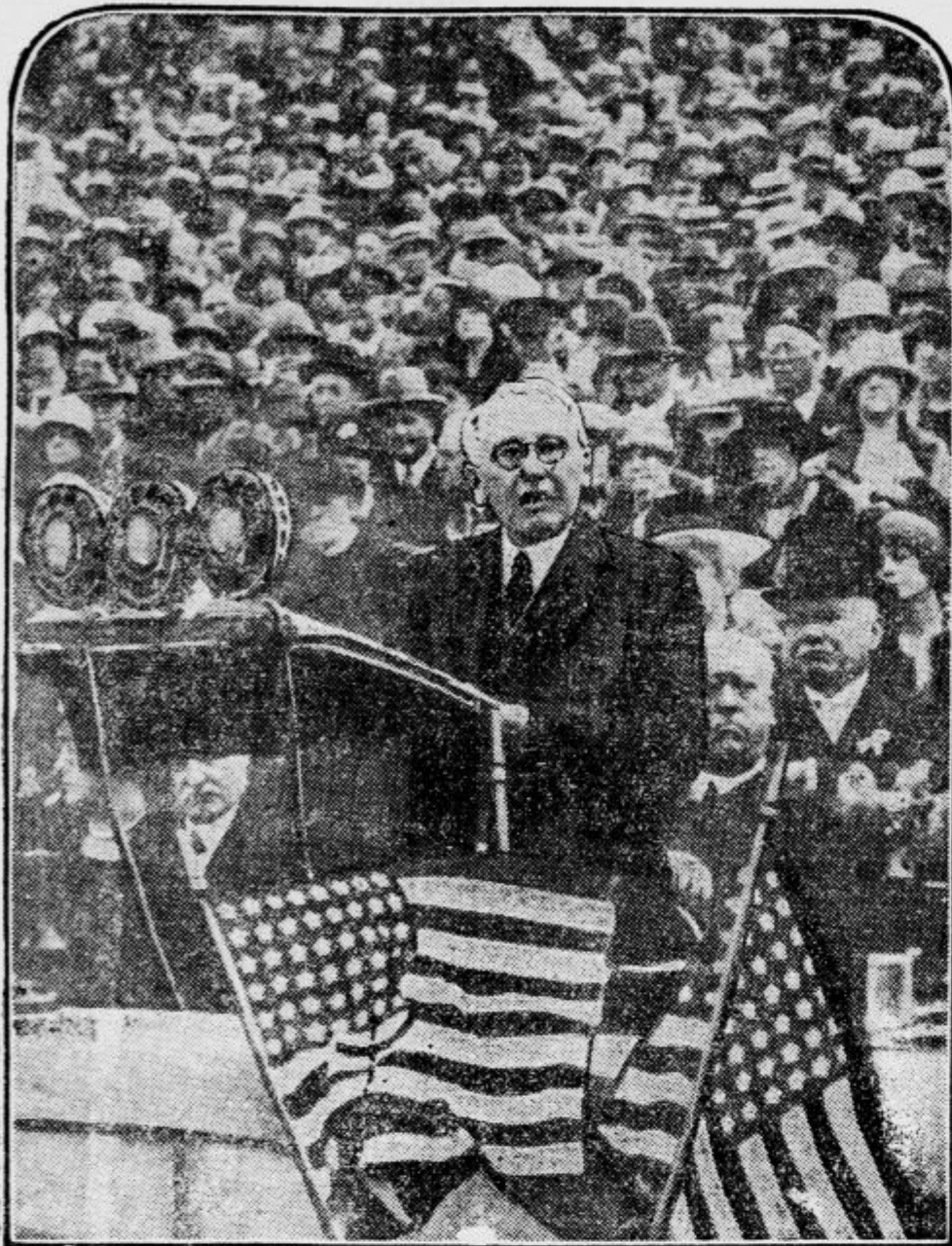
Irene, sopraga; Alojz, zobozdravnik; Josip, trgovec; Edvard, stud.

tehn.: Teodor, stud. real. in ostalo sorodstvo.

Iz življenja in sveta

Nalivno pero iz masivnega zlata

Dar francoskega pristaniškega mesta Le Havrea Američanu Kellogu, da z njim podpiše protivojni pakt in ga ohrani v spomin na ta znameniti dogodek.

Kellogov odhod iz New-Yorka

Tleoglavna množica posluša Kellogov poslovni govor pred odhodom na podpis protivojnega pakta v Parizu.

Kakor smo že poročali, se je pred nekaj dnevi vkrcal v Newyorku na francoski transoceanski parnik »Il de France« ameriški državni tajnik Kellog, ki potuje v Evropo, da podpiše v Parizu, na Quai d'Orsayu protivojni pakt. Podpis listine bo zelo svečan. Udeležilo se ga bo 15 držav, med njimi vse evropske velesile razen Rusije. Prva bo podpisala listino Nemčija, ker se bo pakt podpisoval po abecednem redu držav in je Nemčija kot Allemanne prva.

Kelloga, ki se je te dni izkrcal na francoski obali, so sprejeli v Le Havreu, kjer se je ustavil prekomornik, z velikim spoštovanjem. Pozdravil ga je havreški župan Leon Meyer, bivši francoski minister za trgov. mornarico. Izročil mu je kot dar havreškega prebivalstva nalivno pero iz masivnega zlata.

Pero je skrbno izdelano. Okrašeno je z bršljanom in lovrom in nosi napis: »Dar mesta Le Havrea velikemu delavcu za mir, ekselenci Kellogu v avgustu 1928.« Pero krasi grb Le Havrea in polje ameriške državne zastave s 13 zvezdami. V gumb nalivnega peresa je vrezan Kellogov monogram.

Etui, v katerem leži pero, nosi napis: Si vis pacem, para pacem — za razliko od dosedanjega: Si vis pacem, para bellum.

Župan Leon Meyer je izrazil željo, naj bi Kellog z nalivnim peresom podpisal protivojni pakt in naj bi se tega peresa pri podpisovanju listine poslužili tudi vsi ostali zastopniki velesil. Tako bo dobilo pero zgodovinski pomen. Pero ponese Kellog iz Pariza s seboj v Ameriko, kjer ga bo najprej shranil sam, po njegovi smrti pa pride v muzej.

val, da mora biti obešena njegova podobica v vsaki sobi stanovanja, v katerem bosta živela njegova žena in nje drugi mož. Že po treh dneh je ta slika pometala skozi okno in dediščina je šla po vodi. Mister March v Jorku je zapisal, da ostavlja svoje imetje z ženo vred svojemu ljubemu bratu Bobu. Ko je ljubi Bob dospel, da bi si vzel živo dediščino, mu je bila ta že ušla z drugim možkim.

Eno izmed najbolj navadnih oporok je sestavil tisti ameriški odvetnik, ki je določil, da pripada vse njegovo imetje, kakšnih 600.000 dolarjev, njegovemu družabniku. A denar je bil nekam skril in skrivališče bi izdala gramofonska plošča. Družabnik je začel navijati pokojnikov gramofon in poslušati, kaj pravijo plošče. Teh plošč pa ni bilo nič manj nego 4000 in tako se je zgodilo, kar se je moralo zgoditi: dedič je postal od naporega poslušanja po treh tednih živčno bolan, četrty teden se ga je polotila melanholijska po šestem tednu je znozel, v osmem tednu je umrl. Njegova družina je pa našla v skritem kotu majhno gramofonsko ploščo, ki jo je bil dal napraviti testamentar in ki je neprestano ponavljala stavek: »Denar je v tajnem predalu za sliko v salonu.«

Madridska lepota

senorita Carmen Martinez, ki je bila izvoljena za kraljico krasote v Madridu na tradicionalni prireditvi »La verbena de la Paloma«. Slika pravi, da kratki lasje niso absoluten pogoj ženske lepote

Hopl

v Montrougeu na Francoskem se je te dni vršila tekma policijskih psov v skakanju v višino. Zmagal je policijski pes Wolf, ki so ga odlikovali s svetinjjo.

Kralj Skanderbeg III.

Včeraj so imeli v Tirani kraljevsko slavo, kakršnega je dežela doslej videla morda samo ob kronanju princa Wieda pred svetovno vojno. Ahmed beg Zogu si je posadil na glavo kraljevsko krono. Vladarske insignije, žezlo, iabelko in krono, so pripeljali iz Italije, kjer so jih napravili italijanski mojstri in jih je plačala fašistična vlada. V Albanijo jih je prinesla posebna italijanska misija.

V jeseni se pripravila Ahmed Zogu ali kakor se sedaj imenuje, kralj Skanderbeg III. na potovanje po Evropi. Obiskal bo razne dvore in se bo predstavil na njih kot novi kralj Albanije. Pravijo, da bo ena izmed njegovih prvih poti voznja v Kairo, kjer bo prosil za roko egiptovske princeze. Italijanski emisarji so baje v tem oziru storili že vse potrebne korake pri kralju Fuadu, tako da je pri volitev Skanderbega III. v zvezo z egiptovsko princezo že zasigurana.

Radio za v žep

Na nekem predavanju nemške radio tehniške zveze je poročal dr. Esau, profesor fizike univerze, o presenetljivih uspehih, ki jih je dosegel s prav kratkimi radio valovi. Uspešno mu je skonstruirati oddajni aparat za valove treh metrov, ki deluje s takimi elektronskimi napravami, ki so uporabljajo v navadnih prejemnih aparatih. S tem aparatom je brez antene telefoniral na daljavo 25 km in to z neznatno majhno energijo.

Z nekoliko večjo energijo mu je uspelo premostiti 400 km, pri čemer se je govor slišal še vedno čisto raz-

ločno. Dr. Esau je konstruiral tudi prejemni aparat za tako kratke valove. Ta aparat je prava mojstrovina preciznega dela in ni večji od običajnih skrinjic za cigare. Taki aparati imajo po njegovem mnenju še veliko bodočnost in bodo posebno dobro služili

gorskim rešilnim ekspedicijam, ker so tako majhni, da se lahko nosijo v žepu.

Mimo tega je profesor tudi ugotovil, da se dajo prav kratki valovi uporabljati v zdravilne namene, posebno pri zdravljenju tuberkuloze.

Kellogov protivojni pakt in oboroževanje

K podpisu Kellogovega protivojnega pakta v Parizu je bila povabljen tudi sovjetska Rusija, ki pa ne bo udeležila ceremonij na Quai d'Orsayu. Rusija rajši pove po pravici, da ima prav malo vere v »večni mir«. Na sliki vidimo čete ruskih amazonsk, članke rdeče armade. Vse korakajo strumno v smislu vojaških predpisov in so oborožene s maskami proti plinom, ki postajajo čedalje bolj važnejše obrambno sredstvo. Posnetek slike je bil napravljen v Moskvi.

Kava, tobak in alkohol, trije sovražniki človeštva

Poglavje iz knjige moderne higijene. — Devet zapovedi za kadilce. — Kava je najmilejša, tobak najstrupenejši.

Oznanjevalci moderne higijene napovedujejo boj v glavnem trem sovražnikom človeštva: kavi, tobaku in alkoholu. Ustanavljajo se organizacije in snujejo gibanja, ki proučujejo delovanje teh strupov na organizem in dokazujejo s statističnimi tabelami, številskimi primeri, kakšne so posledice uporabljanja teh dražil in mamil.

Od vseh treh navedenih sovražnikov, nam je najmilejša nasprotnica kava.

Zaradi tega se ne vodi proti kavi skoro noben boj. Kava je tudi tako splošno razširjena, da ne bi borba niti dosti zalegla. Najupornejše se je drže ženske in higieniki imajo prav, ko trdijo, da je iz njih najtežje izkoreniniti takšne navade.

Drugi strup, ki pride na vrsto za kavo, je

alkohol.

Socijologi smatrajo alkohol za veliko zlo, ki degenerira človeka, ga vodi v kriminal, ga izroča v objem prostitucije in ga okužuje s spolnimi boleznimi. Vsaj za Evropo je dokazano, da so zločinstva najštevilnejša v tistih deželah, kjer se popije največ vina in žganja.

Tudi boj proti alkoholu je dokaj iluzoren, posebno tam, kjer ni prohibicije. In razen Amerike ima prohibicijo v Evropi samo Finska. Na Norveškem so v veljavi neke omejitve glede količine pijače, povsod drugod vlada absolutna prostost. Mislimo pa, da je država edini činitelj, ki lahko zada smrtni udarec alkoholizmu.

Tretji strup, ki ga prištevamo med najnavadnejše sovražnike človeštva, je

tobak.

Navidez nedolžno, v bistvu pa silno kvarno zelišče! Pomislimo samo na boleznine, ki jih povzroča nikotin, ki nastaja z izogrevanjem tobaka! Dokazano je, da izvirajo kronične težave prebavljanja običajno od prekomernega pušenja. Kadilci so navadno tudi suhi.

Zmerno kajenje ne škodi zdravju, posebno tam, kjer je kajenje že tako rekoč rodbinsko podedovano. Ampak kje si še videl kadilca, ki bi se držal zmernosti? Ameriški specialist za urologijo dr. James Waring je temeljito proučeval škodljivost tobaka za človeški organizem in je sestavil devet pravil, ki bi jih moral upoštevati vsak

kadilec. Zapovedi se glase: Ne puši, če nisi vsaj 21 let star! Daj se vsako leto preiskati zdravniku! Pokadi dnevno največ 10 cigaret! Puši le suh tobak! Ne inhaliraj dima in ne puhaj ga skozi nos! Ne kadi v zaprtem prostoru, ampak le na prostem! Zatakni cigareto vedno v ustnik! Kadi samo po jedi! Vzdrži se kajenja vsaj po en mesec v letu!

Vsi kadilci naj bi upoštevali ta pravila, če hočejo biti vsaj kolikor toliko zdravi.

Lord Haldane,

ki je nedavno umrl na svojem posestvu v Angleskem. Bil je vpliven mož, politik in parlamentarec, v zasebnem življenju pa se je bavil s filozofijo.

Pravo in dolarsko princezovstvo

Iz Stockholma poročajo, da se je nečak švedskega kralja grof Folke Bernadotte zaročil z bogato Američanko Mancilovo, edino hčerko nekega newyorškega trgovca. Seznanil se je z njo v Nizzi. Mancilova šteje 22 let. Po roka bo v jeseni.

Trockij v prognanstvu

Nedavno so se raznesle vesti, da je Lev Trockij, Ljeningova desna roka, katerega je sovjetska vlada radi opozicijonalnosti pregnala v Sibirijo, pobegnil iz eksila in da se nahaja v Nemčiji blizu Berlina. Neki reporter je celo trdil, da je videl Trockija in da ga je spoznal, ko je stopal v avtomobil. Po drugi verziji je Trockija odvrnila iz Rusije sovjetska vlada sama, ker se je bala, da bi ji razburjal duhove v domovini. Preden se je to zgodilo, je baje moral Trockij obljubiti, da ne bo rovaril proti sovetom v inozemstvu. — Obe vesti bosta menda razi, kajti kakor kaže zgornja slika, je Trockij lepo doma, t. j. v prognanstvu, kamor je prejel pošiljke svoje sovražnike in kamor je moral sedaj — na povelje svojih sovražnikov — odrinuti sam.

Oporoke ekscentričnih ljudi in čudakov

Občani, ki ostavljajo imetje živalim, ali pa hočejo potegniti s testamentom dediče za nos. — Obtožba grehov na pokopališču. — Konji, psi, mačke in kanarčki kot ljubljenci pokojnikov. — Tašče in prileznice. — Gramofon, ki izdaja skriti zaklad

Mnogo je ljudi, ki jim je malo mar, kaj se bo zgodilo po njihovi smrti ali ki se zanašajo na zakonite določbe in zato ne odločijo testamentarično, kako naj se razdeli njihovo eventualno imetje. Še več nego si mislimo pa je takšnih, ki hočejo, da se izvrši v tem pogledu vse po njihovi, včasih zelo nenavadni volji.

Znani so slučaj, da so škodoželjni čudaki zapustili svojim koprnečim dedičem majhne vsote denarija z določbo, naj si kupijo vrv, s katero naj se obesijo. Neki možakar je zapustil svojemu nečaku 50 pisemskih znamk, da bi mu napisal v grob vsa tista pisma, ki mu jih je v življenju pozabil napisati. Mož, ki mu žena ni znala kuhati, ji je zapustil kuharsko knjigo. Drugi mož je določil svoji zlobni boljši polovici majhno vsakotredensko rento in sicer bi jo ji morali izplačati v pone-deljek, da se ne bi mogla ob nedeljah zabavati na nje račun.

V Londonu je umrl lansko leto bogataš, ki je odredil, naj prejme njegova žena ves njegov denar, toda pod pogojem, da bi živela v skupnem gospodinjstvu z njegovo bivšo ljubico. Računal je pravilno: žena je to tako sovražila, da se je rajši odpovedala dediščini. V Liverpoolu je umrl trgovec King, ki je ostavil svoji ženi na sličen način ves svoj denar, toda pod pogojem, da bi živela skupaj s svojo materjo, češ da ima ta še bolj strupen jezik. Ampak v tem slučaju sta se obe ženski zaradi dediščine spravili. Dostikrat se primeri, da zahteva umrla zakonska polovica od živeče polovice, da se mora na dan pogreba na pokopališču javno obtožiti vseh grehov, ki jih je druga za življenje storila nad prvo.

Neki originalni postavljajo za svoje dediče — živali, večinoma tako, da vložijo določen kapital v banko, s čigar obrestmi naj potem preostali skr-

Dva plavača na 100 m

Japonec Takashi in gdnca. Salgado, ki sta zmagala pri tekmah za Grand Prix mesta Pariz v plavanju na razdaljo 100 metrov.

Koder hodil Šaljapin, nastajajo škandali

Demonstracije v kopalšču Ostende. - Šaljapin v spremstvu belgijske prince. - Bivši minister, ki je preslišal državno himno

Veliki ruski basist Fedor Šaljapin potuje mnogo po svetu in poje zdaj tukaj, zdaj tam v operi ali na koncertu. Ustali se ne more nikjer, ker je v njem preveč umetniške krvi.

Lani je nastopal na Dunaju v Državnih operi. Pel je Mefisto v »Faustu« in je izzval velik škandal. Med prestavo je namreč sviral orkester v zelo hitrem tempu. Pevcu to ni bilo pogodu. Stopil je pred rampo, kjer je začel dirigirati z roko, kar je seveda silno razburilo dirigenta Šalka, ki je stal pri kapelniškem pulitu. Ampak revež dirigent se je moral vdati, zakaj Šaljapin je svetovno ime in mož takega kova si sme dovoliti marsikatero ekstravaganco tudi, če ji je dirigent nasproten.

Podoben incident se je pripetil nedavno v Londonu, kjer je Šaljapin pel isto ulogo kakor na Dunaju. Basist je šel v petju čisto svoja pota in je strašno osramotelil sopeve na odru. Posledica tega je bila, da niso vedeli Mefistovi partnerji ne kod ne kam. Peli so slabo, igrali pa še slabše. Tudi orkester je postal nesiguren in je moral izpuščati cele partije. Po predstavi je nastalo grozno razburjenje. In angleški listi so pisali, da bi moral Šaljapin zaradi tega dogodka za vselej izgniti iz londonskega odra. Iz Londona se je Šaljapin odpeljal v Pariz, kjer se mu je pripetilo nekaj podobnega. Tudi v Pa-

rizu je bilo ogorčenje publike velikansko — ampak pomagalo ni nič. Šaljapin je imel aplavz na odprti sceni.

Te dni se je v zvezi s Šaljapinom pripetil neki drugi škandal. Šaljapin je na letovišču v Ostendu, kjer so ga prosili, naj bi pel na koncertu. Rad je privolil v to, a le pod pogojem, da prevzame protektorat nad prireditelji belgijske kraljevske hiše. Zahtevi se ugodili. Na dan koncerta zvečer je prišel Šaljapin v koncertno dvorano v spremstvu belgijske prince. Štefanije. Vse se je dvignilo s sedežev in iz orkestra je zadonela belgijska himna. Občinstvo jo je poslušalo stoje — razen enega, ki ni bil nihče drugi nego bivši belgijski minister Huysmans. Medtem, ko je občinstvo potrdilo stalo in poslušalo himno, je Huysmans mirno sedel in čital dalje časopis, ki ga je bil razvrnil pred seboj. Izbruhnila so demonstracije, katere je započela mladina. Huysmansu so očitali, da je demonstrativno obsedel, on pa se je opravičil, da je bil zatopljen v čitanje in da ni videl, kdo je prišel v dvorano. Čuli so se celo glasni kliči: »Ubiti ga!« Prenapeti nacionalisti so pljuvali vanj. Vmes je morala poseči policija in šele, ko se je vihar ogorčenja polegel, se je začel koncert, na katerem je do konca vladalo napeto razpoloženje.

„Nevarna“ leta za moške

Z zmernim življenjem in s krepko voljo si ohraniš večno mladost

Da pridejo ženske med 42. in 52. letom v neko stanje, ki ga ljudsko reklo označuje kot »nevarna leta«, znanost pa kot »klimakterij«, je splošno znano. Prenehanje spolnih funkcij in vseh njihovih pojavov je karakteristika tega dobe, pri večini žensk se kažejo tudi razne živčne, moralne in telesne anomalnosti, ki so včasih prav neprijetne za žensko samo in njeno okolico. Naj navedemo za primer statistiko nemškega profesorja Hockeja, ki je dosegel, da dajo ženske v klimakteričnih letih kriminalnim oblastim trikrat več posla nego mlade ženske. Posebno pogosto jih morajo tedaj obsoditi radi žalostiv in kaljenja družinskega miru. Torej zares nevarna leta!

Manj znano pa je, da obstoji tudi v življenju moških neka doba, ki bi jo lahko primerjali s klimakterijem žensk. Celo znanost si ni tu čisto edina. Že omenjeni profesor Hocke zastopa n. pr. stališče, da o kakšnih nevarnih letih za moškega ni govora, ker so njih pojavi pre malo splošni in še manj značilni. Za dokaz navaja spet kriminalne statistike, ki so mu povedale, da imajo starajoči se moški veliko manj opravka z oblastmi nego oni med 20. in 28. letom, ki si jemljejo na primer kaljenje družinskega miru naravnost za princip. Nemški učenjak je spregledal, da dokazuje te statistike baš nasprotno, nego kar je on hotel; dokazujejo namreč to, da tvori pri moškem prehod iz zrele dobe v starost vendarle neko izjemno stanje, čeprav ne »nevarno« v istem smislu kakor pri ženskah. Če ne bi bilo teh nenevarnih »nevarnih« moških let, tedaj bi se morali tudi takšni moški vesti kakor moški med 20. in 30. letom.

Res pa je, in to priznavajo tudi pri- stajši »moškega klimakterija«, da so meje med zrelostjo in starostjo pri moškem manj ostro začrtane nego pri ženski. Dočim traja prehodna doba pri zadnjih povprečno pol leta, je ta doba pri prvih povprečno podvojena in početrjena. Vse se godi bolj počasi in je zato manj vidno. Najbolj vidna je še izguba spolnih sposobnosti, toda natančnemu opazovalcu ne bi ušlo, da tožijo moški v tem času prav kakor ženske čestokrat o močnem utrujenju srca, nespečnosti, izgubi spomina, živčnih motnjah in podobnih nerednostih. Premišljujemo mnogo o svoji »boleznosti«, se boje, da ne bi ostali večno bolni, so slabe volje, se ne zanimajo za zunanje stvari, si očitajo vse mogoče in ne morejo — se vedejo kratkoročno kakor

hipohondri. To vse spada v okvir klimakteričnih pojavov, samo da so pri moškem bolj pasivnega značaja, pri ženski pa aktivnega. In zelo zanimivo je dejstvo, da so jim drugače zdravi in močni moški, takšni, ki je življenje od njih mnogo zahtevalo in ki so tudi oni zahtevali mnogo od življenja, bolj podvrženi nego tisti, ki so bili prej slabotni in bolehn. Vendar pa je tu znanost šele v začetku raziskavanj in ne more še povedati, zakaj je tako.

Marsikoga bo zanimalo zvedeti, kako naj se moške ravna v tem času, tisti moške, ki bi jih zadela leta spremembe prehoda ali ki bi jih radi »preložili na poznejši čas«. Toda zdravniki ne poznajo danes še nobenega sigurnega in splošno uporabljivega sredstva. Morda bo pomlajevalna umetnost kdaj tako dostopna vsem slojem, da si ne bo treba delati skrbi radi starosti — dotlej velja eno samo sredstvo: Zmerno življenje in krepka volja, da bi ostal mlad.

Angleško-francoska demarša v Sofiji

Anglež in Francoz intervenerata, Italija pa stoji zadržaj ...

Ne mučte naše dece z ribjim oljem, da te ji mesto tega okusni prašek „JEMALT“, ki se tudi poleti jemlje s slastjo.

Lindberghov park v Ameriki

V Ameriki se je osnoval odbor z znanim bogatašem Johnom Rockefellerjem na čelu, ki hoče urediti Lindberghov park, ki naj bi ostal večni spomenik mladega in pogumnega Američana, ki je preletel Ocean. Park se bo uredil na mestu, s katerega je Lindbergh startal, t. j. na Roosevelt-Fieldu. Park bo zasajen z drevesi in razdeljen na gredice s travo. V sredi bo stal Lindberghov spomenik iz bronze, vrh katerega bo natančen posnetek letala »Spirit ob St. Louis«, ki je neslo Lindbergha čez valove smrti. V istem parku se postavita tudi dva kamna v spomin Chamberlinu in Byrd, ki sta preletela Ocean kmalu za Lindberghom.

Da bi se iznebil plačevanja alimentov ...

Pred časom se je zaročil sin nemškega posestnika Kullmanna z nekim dekletom v Berlinu. Ljubezem med njima je bila tako sladka, da ni ostala brez posledic. Zaročenka je postala mati in je porodila doto.

Ko se je to zgodilo, pa se je začel otrokov oče skrivati pred nezakonsko materjo. Upiral se je zlasti, da bi pri-

speval k vzdrževanju otroka in ker mu mlada mati ni dala miru zaradi poroke, je izmisli originalno, toda malo učinkovito rešitev. Ponaredil je mrtvaški list in ga je velel poslati mladi materi, da bi se je s tem za vedno odkrižal. Nezakonska mati je komaj verjela svojim očem. Mrtvaški list je naznanjal, da je otrokov oče utonil pri neki partiji z jadrenico po Vzhodnem morju. Podpisil in pečati so bili tako dobro ponarejeni, da ni bilo mogoče dvomiti nad verodostojnostjo listine.

Bilo je mnogo solza — dokler se ni mlada mati prepričala, da je vse skupaj prevara. Nekega dne, ko je nesla malega črvička na sonce, je namreč prikorakal po poti oče, živ, zdrav in čvrst. Nezakonska mati se ga ni ustrašila, marveč je poklicala policaja, ki je fanta legitimiral. Izkazalo se je, da je bila zadeva z mrtvaškim listom uprizorjena. Fant je prišel pred sodnika in te dni je bil obsojen na tri mesece ječe pod pogojem, da bo plačeval vse zaostale alimente, vrh tega pa še vzel nezakonsko mater za ženo.

V Mrazovi restavraciji na Rimski cesti svira vsako soboto in nedeljo »Orient orkester« na krasnem senčnatem vrtu. Izborna abonma hrana dnevno 16 Din. Priporočam se za mnogobrojni obisk. 8849

Pravi vzroki nesreč na naših železnicah

Docela napačen način gospodarstva. - Nesmiseln in birokratičen centralizem. - Premaloštevilno in preslabo plačano osebje

Listi poročajo zadnje dni o celi seriji večjih železniških nesreč na območju beograjske in subotičke železniške direkcije. Obenem so se zadnje čase pričele znova širiti vesti, da je stanje lokomotiv in vagonov tako slabo, da navedajo gospodarske kroge resne skrbi, kako bo z letošnjo izvozno sezono. Baje si je morala zagrebška direkcija izposoditi lokomotive iz Ljubljane, ker v Beogradu nimajo nikake rezerve. Naj bo že kakor hoče, značilno je, da se taki pesimistični glasovi sploh pojavijo. Že omenjene nesreče, ki so zahtevale tudi znatne človeške žrtve, niso nastale slučajno, temveč jih moramo smatrati kot

posledice nesrečnega sistema,

ki vlada v upravi naših državnih železnic. Nočemo rekrimirati dalje, saj so dosedanja dogodki sami na sebi zelo resen opomin vodilnim železniškim krogom, da se dosedanja praksa ne more smatrati kot prava. To nam dokazujejo baš zadnje tri neizgode, ki so medsebojno popolnoma različne, saj gre pri prvi za iztirjenje, pri drugi za eksplozijo lokomotivske kotelne dimne cevi, pri tretji pa za trčenje brzega vlaka v drugi na vlak na neki postaji pri Vinokovih. Kakor je torej neizgoda način povsem različen, ostaja vendar kot nekak zaključek, da je prvi posledica slabe proge ali preostrih koles, pri drugem lahko govorimo, da je bila dimna cev že predolga v kotlu in bi torej morala biti že izmenjena, v tretjem slučaju pa gre za dejstvo, da se dosedaj na naši glavni progi ni poskrbelo za modernjšo zaporne naprave, da je torej od preostrih uslužbencev samih odvisno, ako hoče spustiti vlak skozi postajo neovirano, ali na ga zapelje na stranski tir. Naglasili smo, da morajo biti pri naših železnicah nezdružljive razmere. To pa sklepamo tudi iz dejstva, da se je lanske leto dolgo časa govorilo in mnogo pisalo o potrebni reorganizaciji in o takozvani komercializaciji jugoslovenskih železnic. Merodajni krogi so sami izprevideli, da

z dosedanjim upravno prakso ne gre naprej.

In vendar je poteklo že zopet mnogo Save v Dunav, toda o komercializaciji državnih železnic ni ne duha ne sluha, temveč je ostalo vse pri starem. Železnice so še vedno upravljane popolnoma centralistično iz ministrstva za promet in njemu podrejene generalne direkcije v Beogradu, ki si je tudi po no-

vi uredbi o ustroju državnih železnic pridržala vso kompetenco v rokah. Ona nastavlja vse uradništvo, vodi tudi najpodrobnejše agende, oblastne direkcije pa so prav za prav le nekatere ekspoziture generalne direkcije, mesto da bi se jim v stvarih, ki se dajo popolnoma strokovno in smotno rešiti, pustilo polno moč, gen. direkcija pa bi si pridržala pravico kontrole. Mnogo je takih zadev, ki bi se dale kljub skupnemu proračunu prav lepo in uspešno reševati in upravljati po posameznih oblastnih ravnavateljih, katerim so razmere na lastnem območju bolj znane, kakor pa centrali v Beogradu.

Tudi sedanja birokratična centralizacija je mnogo kriva, da se ne more ob pravem trenutku ničesar ukreniti, ker mora vsako najmanjšo stvar potrditi in odobriti generalna direkcija. Značilno je n. pr., da so podrejene posamezne delavnice, kjer se popravljajo lokomotive in vagoni, direktno generalni direkciji v Beogradu in niti v najmanjši meri oblastni direkciji, v katere območje se nahajajo. In vendar je več kot jasno, da bo vsaka direkcija najbolje vedela, kje je treba zagrabiti, da se vedno ohrani kapaciteta prevoznih sredstev na pravi višini. Tako pa lahko ostane direkcija pred izvozno sezono brez lokomotiv in vovov, ako je pripadajoča delavnica po zaslugi centralistično urejene delavniške službe zaposlena z deli za kako oddaljenejšo direkcijo. Saj generalna direkcija pri najboljši volji in pri še tolikem številu uradnikov ni v stanju, da bi poznala položaj po progah in onih finih detaljih, da bi lahko iniciativno vodila celokupno službo. To se da mogoče voditi pri omrežju, ki obsega eden do tri tisoč kilometrov dolžine, nikakor pa ne pri jugoslovenskem omrežju, ki ima skoraj 10.000 km in ki je nastalo iz tako različno upravljanih delov. Velika koklja za upravo železnic je dalje zloglasni

zakon o državnem računovodstvu,

ki ga nekateri zagrizeni birokratje interpretirajo še bolj rigorozno, kakor je že sam na sebi. Nočemo iznašati kaj novega zoper ta zakon, saj je bilo že dosedaj toliko pritožb, da so se uverili celo merodajni faktorji, ki so povečini iz srbijanskih krogov, da tako ne more več dalje. Ob priliki komercializacijske debate se je od vseh strani povdajalo, da bodo železnice izločene iz splošnega državnega gospodarstva in seveda tudi iz območja zakona o državnem

računovodstvu, kar je bilo popolnoma upravičeno. Železnice naj bi si ustvarile svoje posebne predpise za nabavo materiala in vozil, za plačevanje osebja, obnavljanje prog itd. Toda komercializacija je danes iz neznanega vzroka popolnoma pozabljena, zakon o državnem računovodstvu pa je ostal tudi še nadalje v veljavi v neizmerno škodo železnic, ki si ne morejo nabaviti potrebščin v taki količini in kakovosti, kakor bi to bilo potrebno. S tem pa priclenja propadati vse. Lokomotive, vagoni, proge, poslopja na postajah, mostovi, predori, vse se mora redno vzdrževati iz tekočih sredstev. Ako so ta premajhna ni mogoče kljubovati naravnemu propadanju in celokupni ustroj pride dejanski v stanje, ki je končno tako, da se popravi več ne izplača, temveč le nova nabava, ker je cenejša. Ako pa bi se pravočasno pričelo z ohranitvenimi deli, bi se porabilo manj denarja za vzdrževanje kakor za nove nabave in vendar bi še vsako leto država lahko dokupila primerno število potrebnih novejših, boljših tirnic, kretnic, mostovnih konstrukcij, lokomotiv itd. Mnogokrat v proračunu ni predvidenih nekoliko stotisoč dinarjev za kakšno popravilo, dogodi pa se baš na oni slabi prog, da se pripeti kakšna večja nesreča in država ima nato mnogo večjo škodo na materialu in odškodninah, ni pa izključeno, da izžubi tudi nekaj potnikov in uslužbencev svoje življenje ob taki priliki.

Vsekakor se mora čim prej uresničiti načrt, da se železnice kot največje državno gospodarsko podjetje izločijo iz območja zakona o računovodstvu.

Imamo pa pri železnicah še en faktor, ki je dober barometer stanja posameznih prog in celokupnega omrežja. To je osebje samo, ki popolnoma drugače vrši svojo službo v urejenih razmerah, kakor v kaotičnih. Ali imajo naše železnice dovolj osebja in

kako je osebje plačano?

To je vprašanje, ki bi se moralo enkrat načeti pri korenu. Imamo sicer zakon o prometnem osebju, ki pa ne zadovoljuje niti uprave niti osebja, kar je jasno razvidno iz mnogih izjav, ki so jih dali odlični predstavniki železniške uprave ob mnogih prilikah. Značilno je, da je skoraj vsak novi železniški minister napovedal reformo tega zakona, sestajale so se različne ankete, toda dosedaj je bil efekt vseh teh prizadevanj ničev. Vse je ostalo pri starem, pa mirna Bosnal V dobro osebja se ni prav nič izpremenilo, pač pa se je vedno znova govorilo o nadaljnjih redukcijah in o prevelikem številu osebja, četudi je znano, da imajo naše železnice povprečno najmanj osebja na en obratni kilometer.

In vendar se mora tudi v tem pogledu končno nekaj storiti. Stara resnica je, da uspevajo železnice z zadovoljnim osebjem vse drugače kljub tesnim odmeram državnega proračuna za ostale potrebščine, ker se osebje samo potrudilo, da vzdržuje vse naprave po svoji najboljši vesti v redu in uporabnosti. Zato je na vsak način potrebno, da se personalna politika naših železnic izpremeni.

Našteli smo le nekaj glavnih vprašanj, okoli katerih se vrte konsolidacija državnih železnic. Zakaj se ne vzamejo inozemski primeri za vzgled? Saj jih je vse polno! Naloga odgovornih faktorjev je, da pravočasno poskrbe za sredstva, da se povzdigne zmoglost naših prog in da se ohrani tudi potovalna in splošna varnost v meri, ki je potrebna. Resnica je, da so se neizgode vedno dogajale in se tudi še bodo, vendar pa je dolžnost železniške uprave, da z vsemi silami skrbi za znižanje in zmanjšanje možnosti za neizgode. Včasih so prav majhni vzroki povod za velike nesreče.

Zato mislimo, da govorimo popolnoma v smislu vseh onih, ki jim je na srcu izboljšanje naših prometnih razmer, ako ponovno povdarimo zahtevo po preureditvi organizacije naših železnic, po odpravi veljavnosti zakona o državnem računovodstvu in po koreniti spremembi zakona o državnem prometnem osebju. To bo le korist skupne naše domovine. Sedanja praksa pa neizogibno vodi le v še večje zmede in pogubo še onega dobrega, kar imamo.

Ibis:

Kako se je Peter Gregec uprl Bogu

Bila je solnčna poletna nedelja, ko je sininja zavabila silineje od lepakov in dolgih rdečih zastav, ki so vihrale z Delavskega doma in z drugih socialističnih poslopij. Delavci so se trumoma zbirali v vrste. Nekateri so se stali v drevedu in čakali začetak. Vajenci so nemarno nosili plošče z napisi in si basali žepa s sadjem. Godcem so bili čalji instrumenti. Kolesarji z rdeče ovitimi kolesi so se razvrstili čisto spredaj, kjer je bil zastavonoša z rdečim društvenim praporom. Moške so kazali resne obraze, žene praznično zvedavost. Ob straneh so stali nezainteresirani in čakali, da se povorka zvrsti in krene. S kolesi in rdečimi zastavami, z napisi in z vso množico. Ljudem se je hotelo gibanja; nestrpno so prestopali z nogami, vrteli palice v rokah in besedovali ti javnani. Dolge zastave pa so plapolale vse silneje v vetru in med strehami in drevjem se je videlo sinje nebo z belimi krpami.

Prvič v življenju je čakal Peter Gregec, da pojde s povorko. Stal je ob

strani majhen, grbav, z drobnimi, krmežljivimi očmi, ki so zrle kakor kure. Tiščal je okorne roke v žep in venomer motril prapor. Z obraza mu je zrla šibka neodločnost, pomešana z navno nevrednostjo.

— V vrsto, Gregec, v vrsto! — ga je pozval tovariš, starejši usnjarski delavec.

Gregec ga je pogledal, a nič ni rekel. Se je stal in gledal prapor — živ, svetel in smajen. Čistejši od neskončnih kož, ki so se mu vsak dan od jutra do večera vrstile pod roko. Vsak dan skozi osem ur petdeset kož, sto kož, pet sto kož. Telečjih, kravih, svinjskih. Vsak dan kožo in umazana, mastna voda. A prapor je plapolal v čistem zraku kot obet neznanega, boljše življenja. Tako rdeč večerne zarje v njegovem rojstnem kraju — nad gorami, nad belimi pečinami.

— Kaj ko bi šel z zastavonošo? — je pobaral Gregec tovariša in zamižal z desnim očesom.

— Zakaj, Gregec, pred vsemi? Tu med nami ti je mesto! — mu je odvrnil širokopleči usnjarski.

— Tako-le, zastavo bi poprljel, če bi bilo treba! — se je opogumil Gregec.

— Ha, ha... premajhen si. Nu, če boš dolgo pri nas... nemara, ne re-

čem. Čez nekaj let. Če boš trdno rdeč, veš.

Tovariš se je namuznil. Sosed se je nasmešnil in vprašal:

— Je novinec, ta fant, — naš krščanec, kaj?

— Pri črnih je bil. Opoldan se je križal. Ha, ha, štiri ure obračasa umazane kože, pot ti curja, moker si ko pes. Še človek nisi — pa križ, pa Bog! Pravili smo mu: »Pamet, Peter, pamet. Majhen si, slab, nič nimaš od življenja, — kdo ti bo pomagal, če si sam ne boš?« Fant nas samo gleda in obrača kožo — ne bev ne mev. Pa smo mu jo počasi vendarle izbili iz glave, — vso tisto farovski čarovnijo smo mu izcoprali.

Gregec ga je gledal, se za spoznanje nasmešnil in si popravil rdeč nagel, ki si ga je bil davi zataknil v gumbnico.

Veselo se je zasmel neznan tovariš in ga potrepljal po ramenu: Kar z nami, mali. Kaj bi se človek cemeril in molil. Ni li lepa naša rdeča zastava? Z njo bomo nekoč vsi gospodje, veš?... Pa dekleta imaš lahko pri nas, dekleta!

Oba delavca sta se zasmejala in še drugi so se obrnili.

Gregec je zardel in povesil pogled. Misli je pač na nje, na dekleta. Po-

gled, — zvečer, zjutraj, opoldan, da ni videl umazanij čez pred seboj. Na dekleta v lepih, snažnih oblekah: rdeča, zdrava, dišča. Prestopil je bil k socialistom, ker je videl pri njih največ prostosti. Zaželel si je razuzdane svobode. Tež tleč želel je žrtvovati vse drugo. Spomin na rajno mater, na tiho gorsko vas, na zvone, na cerkvene procesije, — in vso tisto čudno uteho, ki mu je preje toli sladko lila v dušo.

In vendar — kje so dekleta? Vsaka ga gleda s prezirljivim pogledom. Kje je široko, sproščeno življenje, kje neomejena, nebrzdana svoboda?

Nu, fanté, ali kaj čitaš? — je vprašal starejši delavec.

»Socialističen katekizem so mi dali, — je odvrnil Gregec plaho.

— Dobra knjiga. Izvrstna knjiga, he! To ti bodo splahnele v glavi zadnje duhovniške norije. Zdal veš, da ga ni tistega, s katerim so te strašili?

— Koga da ni, sodrug? — je vprašal in ga potledal krmežljivo.

— Pa Boga ni. Mi rdeči ne verujemo vanj.

Gregec se je zdrznil. V glavi mu je zašumelo. Včas... le zdaj pa zdaj... v prav redkih trenutkih mu je prišla misel, da je morda svet drugačen; da je res to, o čemur ve, da ni res, da

utegne biti vse strahovito zapleteno in zmudeno. A ni mogel dolgo razmišljati. Ne jasno so mu plavale v spominu raztrgane besede matere... duhovnov... tovarišev pri onih-le in teh-le tukaj, besede, ki jih ni nikoli doumel, tako čudne in protislovne so bile. Iz knjig si ni ničesar zapomnil.

— Da ga ni? — je vprašal boječe, ko da bi počel strašno skrunstvo.

— Ha, ha, ali še ne veš? — se je zasmajel tovariš usnjarski. — Pa smo ti tolikokrat rekli. Od sile si zaostal. Kakor bebec počasi misliš. Te bomo črnim vrtili, če boš tak.

— Nikar, — je rekel starejši dobrohotno. — Danes je tvoj dan, mali! Odslavi ga. Rebel bodi, vrzi ga med staro šaro. Le pogum, mali puntar, nikar se ga ne boj. Skupaj korakajva za rdečo zastavo, boš videl: še bo paradiž na zemlji. Pa tak z dekleti, kakor ga imajo Turki.

V tem hipu je zasvrla godba. Ljudje so se razvrstili: kolesarji spredaj, potem moške, pa godci in spet moške in žene. Pisana množica izmučenih, resnih obrazov, ljudje čudne hoje, različnega držanja, debelih rok in tankih nog, slabih oči, redkih las. Procesija novih vernikov brez Boga. Z rdečim praporom. Zganile so se vrste, prapor je vzplapo-

Kraljestvo mode

Kopalna sezo na na morju

Dočim se v gorskih krajih po zadnjem deževju že čuti polagoma nastopajoči dih jeseni, so kopaljšča na morju še vedno polna.

Baš sedaj, ko je velika vročina že minula, je napočil ugoden čas za izbrano imovito družbo, ki si privoščijo počitek in zabavo rajši v milih jesenskih dneh, kakor v soparnem poletju. In tako ne prestane živahnost v kopaljščih niti tedaj, ko se pri nas zaviljamo že v plašče in se stiskamo v sobe s zaprtimi okni.

Jesenska sezona je na morju tem prijetnejša, ker niso kopaljšča natrpana kakor v poletnih mesecih in tudi sonce ne pripeka s neumljenimi žarki. Priložnosti za kopanje je dovolj in tudi zabave ne manjka.

Naša slika prikazuje prizor z morske obale v poletnem času. Kostum, kakor ga

nosil figura z mrežo za ribe, je namenjen 11- do 13letnim dekletom in sestoji iz kratkih hlačk ter iz še krajšega krilca. Osnovna barva te obleke je črna, zaradi večje efektnosti pa je kostum obrobjen s plavimi, rdečimi ali zelenimi trakci. Tudi čevlji se v barvi vjemajo s kostumom.

Deček z ladjico je oblečen v kostum, ki se prilaga 5- do 7letnim dečkom. Ta oblečka sestoji iz svetlobarvne bluze in iz hlačk z naramnicami. Otroci ne tekajo v tej obleki samo po peščini, ampak jo nosijo sploh v kopaljšču.

V desnem kotu vidimo zvončast klobuk iz velurja in satina, kakršnega uporabljamo za potovanje in za bivanje v letovišču. Tako vidimo, da ima tudi pozno poletje svoje radosti na peščini še potem, ko so meščani srednjih slojev povečini že ostavili morje.

Trench-coat

Trench-coat spada med najbolj obsovržene kose garderobe, ki se ga pa nihče ne brani, kadar nastopi deževno vreme. Navzlic temu, da je damskemu svetu zelo zopern, se je v mode presenetljivo hitro uveljavil in celo priljubljen. Izprva je bila

gospoda, da bo ostal v veljavi samo za gospode, slednjič pa se ga je oprijel tudi damski svet.

Kar so mu v začetku očitali kot pomanjkljivost, se je pozneje izkazalo za njegovo največjo prednost. Konservativnost in njegova tipika sta storili, da je ostal skozi vsa leta v obliki netpremenjen, kar v današnjih gospodarskih razmerah mnogo pomeni. Trench-coat, ki ga vidimo na naši sliki, ima podlago iz kameline dlake, ki se lahko pripne ali pa odloži, kakor pač zahtevajo vremenske razmere. Tako je bil in ostane Trench-coat plašč za vsako vreme.

Bluza k jesenskem strapac-nemu kostumu

Pri nabavi jesenskega kostuma ne smemo nikdar pozabiti, da mora biti take kakovosti, da ga ne bom nosili samo v mestu na promenadi, ampak tudi na kratkih izletih

in med nedeljskim odhodom. Letos so zelo v rabi košuljaste bluze z deškim ovrtnikom in barvasto samozaveznicjo. Na levi vidimo košuljo te vrste, ki se zapenja v sredini in h kateri se nosi metuljčasta ovrtnica. Bluza na desni ima obliko telovnika ter se prekrižava, zapenja pa na dva gumba in ima dolge rokave. K tej bluzi, ki je zelo izrezana in spredaj odprta, se nosi umetniška ovrtnica.

L. Mikuš

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic

lal, zagrmeli so vzkliki:

- Za združitev proletarijata!
- Za mednarodni sporazum!
- Za svetovni mir!
- Za svobodo mišljenja!

Med puntarji zoper ljubega, starega kmečkega Boga je bodro korakal usnar Gregec: majhen, grbav in krmežljiv. Z rdečim nagelnom v gumbnici je umiral korake za starim, izkušnim bojovníkom... In čutil je čudno slast, ki je ni poznal: zdelo se mu je, da je zdaj velik, močan, vzvišen nad svojo domačo vasjo, nad rajno materjo, nad vsemi, ki še niso v teh vrstah, — med rebeli, ki so zvrgli Boga.

Gregec ga je prvič zapustil. Brez bojev, brez slovesa. Zato, da bi bil velik, močan, svoboden. Če bo šlo, — razuzdan. Taka mu je bila skrita misel. In žgalo ga je v notranjosti. Le z rdečo zastavo naprej... v neskončnost...

Zvečer se je Peter Gregec vlegel kakor po navadi, le malo razigran je bil: od vina, od žensk, od tlečih misli. To-liko razigran, da ni več mislil, koga je bil danes zapustil in kdo ga čaka v samotni podstrešni luknji, nekje za njegovo bomo škripajočo posteljo.

Bog, dober stavec, natančno takšen, kot je naslikan v vaški cerkvi njegove domače fars, je že sedel pred njim. Za hrbtno so se videli beli gorski vršaci in ob straneh so žareli oblaki.

Docela nejasno je bilo Petru Gregcu, kaj se je zgodilo z njim. Ali je umrl? Kako je prišel v ta čudni kraj? Kdo je ta Bogu podobni stavec? Ali je ali ga ni? Mar ga ni prav danes zvrzel? Mar niso vsi trdili, da je to res, tisto materino pa ni res?

Kolobarji so se mu delali pred očmi, zrak je trepetal kakor spomladi nad njivami; s težavo je zrl v starčovo obličje.

— Peter Gregec, — je dejal stavec, — ali sem ali nisem?

Gregec se je spomnil rdeče zastave in starega upornika, ki je bil danes korakal z njim. Nekaj mu je velelo: Reci, da ga ni!

Gregec se je ozrl in ni videl nikogar za seboj. Stavec ga je zrl s promicavim, dobrodušnim pogledom.

— Mene se spomni! — mu je zašepetal drug glas. Pogledal je po strani in je opazil skozi rahlo meglo suh, bled ženski obraz z ostrim nosom in resnobno zaprtimi ustnicami.

— Matil! — je zaječal v temo.

Tedaj ga je stavec premeril še bolj dobrotljivo.

— Peter Gregec, — ga je spet nagovoril, — vem, zakaj si se pobunil zoper mene in me zvrzel z neba. Toda vedi: dekleta vzlic temu ne bodo marala za te. Nisi ti za dekleta. Tebe nisem za to ustvaril.

V Petru Gregcu je vzkleno. Ves se

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. M. G. v S. S tem vprašanjem smo se bavili zapored v treh nedeljskih številkah, tako da ne moremo enega ter istega vedno ponavljati. Na vsa vaša vprašanja vam more po točni osebni preiskavi odgovoriti leđino preiskujoči kirurg. — G. A. C. v G. Na višino odnosno dolžino telesa ne moremo samovoljno in po naših željah vplivati. Kar vam, če ste dorasli, razni krivi preroki bodisi s svojimi zdravili ali svojimi aparati obetajo, je navadna sleparija. V življenju bo treba nedostato telesno velikost nadomestiti s primerno samozvestjo, katere vam očitno ne manjka. — G. F. M. v L. V vaši starosti v navadnem pomenu besede ne trpe še ljudje na nervoznosti. Medikamenti so odveč; ali ne bi hoteli nekoliko poskusiti s samozatajevanjem in z obvladanjem samega sebe? Saj ni danes več moderno, biti nervozen! Kaj bodo malovredni živci ob času, ko vlada oboževanje muskulature in polti! — G. T. D. v R. Jesih iz lesa uporabljamo za izpiranje tako kot surovino kot očiščenega. Učinkujejo sesto-vine v njem so jesih in katran. Očiščeni jesih nima tako usilivega duha, zato pa je tudi slabši v svojih učinkih, kot surov. Brez zdravniškega nasveta ga na noben način ne uporabljajte. — G. F. S. v T. Uporabljajte za vaše ozebljne ohlapne gorke rokavice, a ne iz usnja. Vsak večer si okopajte roke v topli vodi, v katero vlijete žlico octovo-kisle gline. Kopeji naj traja 5 do 10 minut. Po kopeli si otrite roke in jih premasirajte s 5% jodionovim mazilom. Zjutraj po umivanju jih naterite z lanolinovo kremo. Med dnevom si pogosto dobro drgnite in otrajte roke, da pospešite cirkulacijo (krvni obtok) v njih. Z vsem tem treba začeti najbolje takoj v jeseni, vsekakor pa davno pred zimskim mrazom. Seveda v eni zimi ne ozdravite, ali nadloga se bo ublaževala od zime do zime. — G. G. V. v Z. Potenje na tem mestu je brezpomembno samo na sebi in izhaja lahko iz dalj časa trajajoče lege v isti poziciji. — G. P. T. v M. Vzroki za to so lahko prav različni; vsekakor ni v redu prebava. Najprvo se obrnite na kakega internista; kdo bo takoj mislil na operacijo, še preden je vprašal zdravnika za svet. — G. A. K. v C. Popolnoma izključeno. Nobeno zdravilo ni zmoglo zasnovati novih stanic, če so prejšnje po boleznih zamrle. Tudi vsa naša zdravila ne morejo zaceliti rane, če se ta naravnim potom ne zaceli. — G. dr. J. V. v S. Seveda ultravijolična budalost. — G. B. S. v B. V poteku škariatinke se pojavi sicer pogosto vnetje srednje-ke ušesa, ki pa v obče nudi dobro prognozo. Seveda se tudi zgodi, da otroci oglušijo. — G. M. A. v Z. Take snovi sicer lahko ve-ljajo kot same na sebi sicer za nestrupene, učinkujejo pa pod vplivom žlečnega soka — ki je v njem se nahajajoče, normalno niti ne 1% raztopine solne kisline. — ven-darje strupeno. (ali celo vzeto istočasno s kako kislino). Tako velja n. pr. barijev karbonat kot nestrupen (že ker je skoro netopljiv v vodi); isto je z rumenim ferocijankalijem. Toda karbonat se pod vplivom solne kisline pretvaja v barijev klorid, ki je hud strup; iz ferocijankalija pa izstopa pod vplivom kislin ob primerni toploti, pruska kislina. — G. A. M. v S.

„Izbrala sem“

pravi razumna Mica. „Med vsemi snubci fistega, ki mi je prinesel RADION. On misli na to, da sebi in meni olajša življenje, kot to dela RADION pri perilu. Z RADIONOM ni več mučnega pranja in mencanja, ker pere sam.“

Varuje perilo!

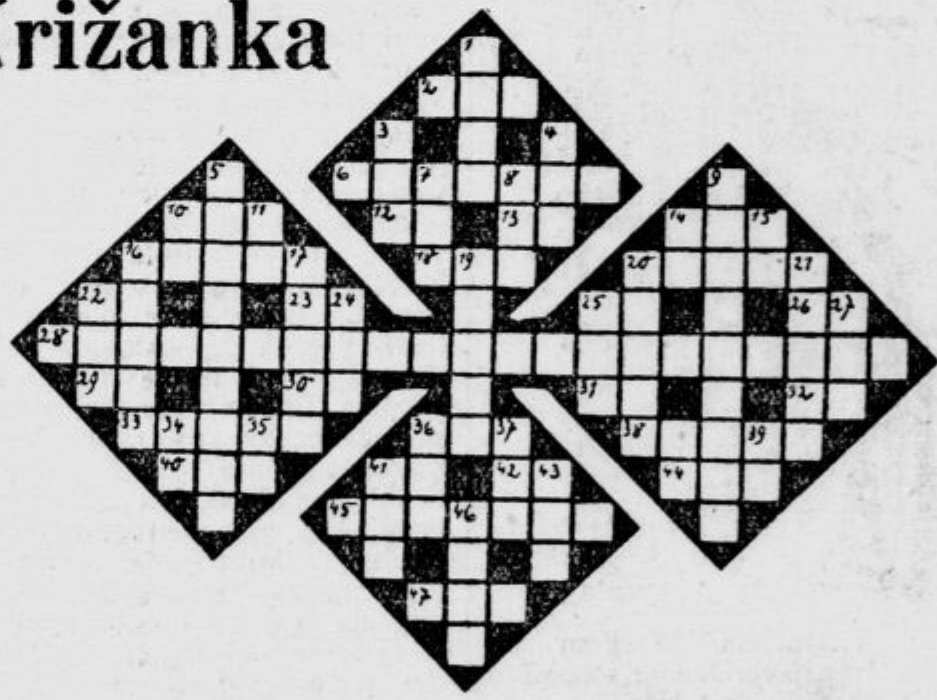
Kakor so ošpice za otroke nenevarne, izkazujejo za odrasle vedno visoko umrljivost, tako da jih je smatrati za jako resno obolenje.

nedoločni zaimek (sbh.). 24. mrčes 25. klica, 27. vprašalni zaimek (sbh.), 34. kazalni zaimek, 35. oe. 36. žensko ime, 37. vprašalnica, 39. veznik, latinsko, 41. del dneva, 43. števec, 46. zabava.

Rešitev križanke »Hruška«

Vodoravno: 2. ptica, 6. majhno mesto, Kropa, 12. en, 13. Kid, 14. Rok, 15. orali, 16. etan, 18. kita, 20. bi, 21. Erano, 23. Apo-lo, 25. atek, 27. zmaga, 28. Rim, 29. noma-di, 30. akademija, 32. ar, 33. Ana, 34. on, 35. jih, 37. tvor, 38. Aca, 39. so, 40. dali, 42. sraka. — Navpično: 1. oj, 2. para, 3. lok, 4. molek, 5. Epir, 6. leto, 7. ona, 8. ni-kogar, 9. idila, 10. kritika, 11. Ra, 15. obara, 16. etamin, 17. nami, 19. to, 22. ako, morda, 24. pa, 26. Emants, 27. zdajci, 29. ne, 31. Davos, 32. ah, 36. ia, 39. Ala, 41. ak.

Križanka

Pomen besed

Vodoravno: 3. ptica, 6. majhno mesto, 10. del obraza, 12. latinski veznik, 13. osebn. zaimek, 14. del dneva, 16. del, 18. čut, 20. utežna enota, 22. kratka uia listinah, 23. dobro (ziško), 25. uradna kratka, 26. mrčes, 28. današnji datum, 29. vas pri Ljubliani, 30. ei, 31. datumska kratka, 32. eo, 33. strup, 36. naplačilo, 38. letni čas, 40. del voza, 41. člen, 42. načinovni prislov.

44. konica, 45. kraj na Hrvaškem, 47. veznik.

Navpično: 1. prometno sredstvo, 3. junak iz Greyvega romana »Železna cesta«, 4. srbsko ime, 5. sporniki, 7. števil, 9. faz (lat.), 9. mesto na Španskem, 10. nikal-nica, 11. povratni zaimek, 14. prireditelica, 15. predlog, 16. moško ime, 17. jesenski posel, 19. pristanišče v Jugoslaviji, 20. su-veren, 21. francosko ime (fonetično), 22.

Ljuba Prenner:

Slovo

Nekdanji tovariši so me povabili na svojo abiturijentsko slavnost. Ker ne plešem, šla sem na galerijo, odkoder je bilo lahko opazovati vse in vsakogar, in sem se udobno pušča vtopila v spomine.

Kako štorasti in neokretni so bili še pred nekaj leti ti fantički, ki danes tu doli plešejo kadrižlo, spretno in ponosno kot mladi bogovi (niti eden še ni stopil partnerici na lakaste čevljičke)!

Jasno jih vidim, kako mahajo v pre-kratkih hlačah in pretesnih jopičih s predolgimi rokavi in ogorčeni zabav-ljajo na te »proklete frklje«, ki imajo »povsod protekcijo« in svečano zatr-jujejo, da ne dobi pri matematični na-logi niti ena »švindleceta«.

In danes se sučejo v čednih smokin-gih — dva celo v cutaway-ju — okoli ravno tistih »frkljev«, jim prinašajo cvet-ja in sladkarij, jim delajo poklone, jih ljubeznivo ogledujejo in mislim, ako bi katera hotela »švindlecetlov«, dobila bi jih na stotine.

Kako lepo je gledati te sveže, mlade-niške obraze, iz katerih žari ogenj na-vdušenja za vso lepoto, ki je v njih in okoli njih.

Tempora mutantur et nos... A vendar — tiha žalost se mi je pri-kradla v srce obenem z mislijo, da je

gimnazije konec.

O, saj še pridejo vesela leta, zlati časi akademiške svobode ali pa skoro neomejene prostosti izbranega si po-klica — in hvala Bogu, da so jezovi, postavljeni gimnazijski razposajenosti, za nami. Še boli bo vzkipele radost in objestnost v veselih urah, ko se zave-damo, da smo mladi in jaki, da nam sije solnce svobode, da je ves svet naš in mi njegovi in da smo borci za svetle cilje.

Ko sem gledala vašo skrbno počesa-na temena, mi: moji tovariši, in videla žarenje vaših lic, ljubke slovenske štu-denke, mi je topla simpatija do vas vseh zahla dušo in vzkipele mi je iz srca kakor topla val:

»O leta gimnazijska, tolikokrat pre-kleta in ozmerjana, kdo bi se pač brez ganjenosti ločil od vas. Polna poezije in trpke bridkosti obenem, ste — leta našega cveta. Doba razkuštranih las in revolucionarnih idej, svetožalja in zla-tih gradov, doba instrukcij in »Savskih« cigaret, doba prvih »krekov«, prvih verzov in prve — ljubezni.

Cvetje odpada — doba zorenja na-stopa.

Leta gimnazijska pa, dasi pozabljeni in daleč za nami, bodo tiho vstajala iz skrinje spominov, ko se snidemo nek-danji tovariši zunaj v življenju, in lahno trkala na srce vprašujoč: Ali še veš, tedaj...

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Zaganje odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUSTAR,

lesna industrija in trgovina, oarna žaga LJUBLJANA, Dolenska cesta 12. — 8699

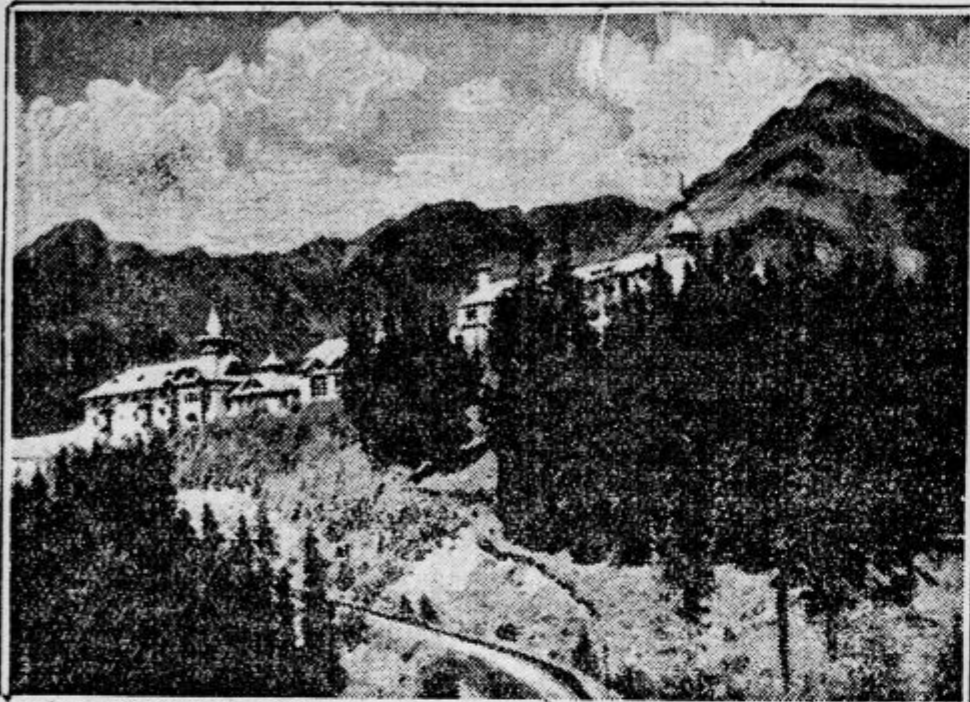
Iz popotne cule

Špilje. Ko sem zadnjič vozil tu, je bilo vse slovensko, danes je zopet Spielfeld in živ krst neče razumeti naše besede. Mura zavija molče v Prlekijo in ji ni mar niti za tisto ogromno kamenito stransko, ki vihti doli pod postajo ogromen meč proti Avstriji. Čemu in zakaj ga vihti, vrag zna, in je naposled tudi čisto vseeno. Mura teče kakor nekoč, samo časi se izpreminjajo.

V kupé stopi ženska s železničarskim odznakom na rokavu, s smetiščico in omelom v rokah. Vljudno vpraša, ali sme pomesti? To se lahko vzame tako ali tako: proči ali šikana v zelo iz-

kakor prežagane. Zemlja valovi dalje in dalje, do same Prage.

Na ogromnem Wilsonovem kolodvoru mrgoli kakor ob preseljevanju narodov. Zares, cel Babilon. Vsi jeziki sveta se mešajo pod tem zakajenim steklenim obokom. Dnevi kongresov, narodnih in mednarodnih. Legijonarji, gasilci, gluhomenci in bogznaj kdo še. V veliki dvorani Obecnega doma, kjer je spomladi »Glasbena Matica« razspala našo pesem, so se zbrali zdaj gluhomenci iz vseh krajev sveta. Od vseh narodov so prišli in vendar so govorili v enem samem jeziku, ki so ga vsi razumeli. Bilo je toliko besed, pa ven-

Tatranska Lomnica v snegu

brani obliki. Jaz sem tej ženski že v samem pogledu bral besede, ki jih je zadržala na koncu jezika: ali one pomesti — to nesnago iz Jugoslavije? No da, res je bilo precej nastlano z italijanskimi časopisi, očitno pri nas na Rakeku, ali vsaj v Ljubljani nihče ne misli na take »lupalije«. Naposled pa smo tudi »izvozna« država...

Rottenmann-Selztal. Koliko naših ljudi ima na te kraje nepozabne spomine! Več prijetnih nego zlih. Grad Strechau gleda s svoje strme špilje z razsvetljenimi okni v dolino. Po dolini sami mrgoli nebroj luči. Takrat je bilo vse v temi, pa vendar... Tucat let bo že tega. »Najlepša je mladost...«

dar nobenega glasu. V skoro natlačeno polni dvorani je vladala tišina kakor med povzdigovanjem. Zares interesanten kongres.

In kaj mi je še posebej ostalo v spominu na to zlato, stostolpo Prago? Šumeče Vaclavsko namestje, ali veličastni Hradčani, spomenik Husa ali Palackega, narodno divadlo, kjer sem si s težavo priboril vstopnico k »Prodani nevesti«, ali staroslavna restavracija pri »Flekus«, kamor mora na pivo vsakdo, ki hoče reči, da je sploh bil v Pragi? — Povsod, povsod je bilo tako lepo in domače, kakor more biti samo v tem milem Libušinem mestu. In ko smo se nekega večera primotali z do-

Tatra. — Štrbske Pleso

Dolg predor. Jadramo pod Turami. Votlo klopoče kolesje. Sele po dolgem času se razgubi smrad dima in saj. Drvimo preko ravnine, čez Dunav, Linz. Proti polnoči se bližamo češki meji. Človek komaj zapre kovčeg in vtakne potni list nazaj v žep, je že zopet revizija. Kdaj bo konec teh nadlog? Včasih si se vozil čez mejo, pa te še pes ni povohal.

Iz teme se lušči blagoslovljena češka zemlja. Lahno vzvalovana tla, kamor seže pogled. Vsako drevo v šumi, vsaka bilka na polju priča o vzornem gospodarstvu. Vse kakor iz škatlice! V starem husitskem Taboru se ogleduje solnce v ogromnem ribniku, ki sega od kolodvora do mesta. Pokrajina žari v jasnem poletnem dnevu. Nizke, čedne hiše se ščijo iz gredajo brez nastreškov

brodušnim senatorjem Novakom po ne vem kakšnem zverženem stopnišču k »Zlati studnički« pod Hradčani, je bil to edinstven pogled na morje luči to in onkraj motne Vltave, nad katero se je v tišem dostojanstvu vozil ščip.

No, vse to je videl in občudoval že marsikdo naših ljudi, malokdo pa je bil še morda v Gornjem Krču, tam precej daleč na praški periferiji, kjer dovršujejo zdaj izjemno socijalno ustanovo praške mestne občine. Je to kompleks velikih paviljonov z najudobnejšim komfortom, kjer bodo našli zavetišče mestni ubožci. Mnogi bodo tu preskrbljeni do smrti. Vse od ogromne kuhinje z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki do idealnih komalinic in snežnobelih stranišč je tako

vablivo, da bi si človek po pravici želel postati praški mestni revež. Stotine rok hité s poslednjimi deli, da bo ta kolosalna ustanova, proračunana na 80 milijonov Kč, izročena ob deseti obletnici osvobodjenja svojemu plemenitemu namenu. Kako in s čim pa se bomo postavili pri nas?

Na Husov praznik sem se odpeljal preko Pardubic v Brno na razstavo sodobne češkoslovaške kulture. O tej razstavi, ki je živa bilanca zrelega narodnega dela in upravičen ponos slehernega čes. državljana, se je pri nas že precej obširno pisalo. Ogledalo si jo je že tudi precej naših ljudi, ki jim gotovo ni bilo žal ne pota ne stroškov. Da bi si jo ogledali še tisti, ki tako nesrečno kujejo usodo naše države, morda bi se jim vendar kaj odprli možgani, pa bi jih bilo vsaj enkrat in vsaj malo sram...

Preko Bratislave je šla moja pot v Tatre. Kmalu onkraj Trnave pod Malimi Karpati smo se približali Vahu, največji slovaški reki, ki spremlja potem železnico do samega podnožja Visokih Tater. Številne razvaline silnih gradov (Trenčin, Strečno i. dr.) pričajo, da je bila ta dolina že od nekdaj važna prometna žila. Sedaj teče tu dvotirna proga, ki se pri Žilini združuje s tešinsko železnico in vodi dalje mimo velikih industrijskih centrov (Vrutky, Ružomberok, Poprad) ter mnogih zdravilišč (Piešťany, Trenčinske toplice, Lubočna, Smokovec) v Košice in v Podkarpatsko Rusijo. Čim višje prihajamo, tem več židov polni vagoni. Popoldne sem izstopil v Štrbi, odkoder sem se z gorsko železnico povzpela na Štrbsko pleso (1351 m), izhodišče na mnogotere zahodnotatarske vršace.

Ker nameravam opisati Tatre v posebnem članku, zato omenjam tu le nekaj splošnih utisov. Visoke Tatre so impozantno gorstvo na češkoslovaško-poljski meji, z ostrimi grebini in vrhovi (najvišji je Gerlachovski štít 2663 m) ter množestvilnimi jezerci v posameznih dolinah, ki dajejo tej divji skalnati pokrajini še poseben čar. Skalovje je temno, kakor ožgano, prepreženo s finim mahovjem in zelo razkosano. Pota so večinoma vzorno markirana, vendar je treba ponekod vodnika. Visokih planinskih zavetišč je le malo, prehrana v njih pa v naši valuti silno draga. Skromno kosilo v taki koči stane preko 100 Din. Še večja draginja pa vlada v podtatarskih letoviščih (Štrbske pleso, Smokovec, Lomnica), ki so zvezana med sabo z električno gozdno železnico in nudijo bogatemu svetu ves komfort. Z našo planinsko legitimacijo sem imel samo to ugodnost, da sem smel prenočevati v turistovskih kočah, toda brez popusta, čeprav so mi v Ljubljani zagotavljali, da bom deležen istih ugodnosti kakor čl. turisti. Seveda sem moral tako gledati, da sem jo kmalu odkuril v dolino in na vlak.

Dunaj. Že na vožnji od Bratislave proti nekdanjemu cesarskemu mestu sem videl, da grem v velik »ramavš«. Vse avstrijske postaje v zastavah, cele procesije s pisanimi kokardami in trakovi na prsih so vstopale. Ta »kokardomanija« je ostala Avstrijcem še iz suhih vojni let. Zdaj so se vozili na veliko pevsko slavo in če niso prepevali, so se zalagali z vsakovrstnimi okrepčili, kakor da so bili že teden dni tešči. Vse na čast Schubertu, ki skoro ni imel, kamor bi glavo položil... In šele na Dunaju! Schubertova čokolada, Schubertovi robci, Schubertovi kozarci in morda še zobobrebci... V banki sem dobil celo Schubertove šilinge! Vse ta napihnjeni pomp, iz katerega so kovali zdaj »hvaležni« potomci božanskega pevca svoj lakomni kapital, mi je bil tako odvraten, da mi je za Dunaj hekuha, ako ga še kdaj vidim, ali nikoli več.

Ko je zjutraj vlak drdral proti Mariboru, je bil v vagonu dosti avstrijskih smeti, ki so se mirno vozile proti beli Ljubljani in se jih je morda kdo usmilil šele onkraj Rakeka. Zakaj pri nas imamo važnejšega posla, nego da bi se brigali za smeti... Vilko Mazi.

Kopel italijanstva

Rimski fašisti so začeli zadnje čase propagirati misel, ki naj bi pribavila italijanski državi nove državljane, katerih ima Italija očitno premalo, čeprav jih ne more nasiti z lastnim kruhom. Fašistična centrala je sklenila odrediti potomce italijanskih mater vplivom tuje. Tu gre za tiste fašiste, ki žive v inozemstvu. Sklenila je, da bodo otroci v inozemstvu živčih fašistov vsako leto lahko prišli »domov«, kjer se bodo kaptali v italijanski vodi in si bodo utrjevali italijansko čustvovanje. Na ta način bodo potomci italijanskih mater ostali to, kar so, namreč Italijani in postali prepričani fašisti. Že letos je fašistično vodstvo spravilo v Italijo na počitnice 7200 takih otrok, od katerih je prišlo 4200 iz Francije.

Propaganda pa gre v tem oziru še dalje. Fašisti izdelujejo načrt, po katerem naj bi prišle vse italijanske žene, ki žive v inozemstvu in se nahajajo v drugem stanju, pred porodom v Italijo ter bi rodile deco na italijanskih tleh. Ta predlog je naperjen posebno proti Franciji, ki je sprejela določilo, da je naturaliziran vsak otrok inozemca, ki se rodi na francoskih tleh. V Italijo bodo prihajale roditi predvsem delavske žene, kajti od njih si obetajo fašisti najtesnejšega privrženstva in tudi najbogatejše žetve.

Kulturni pregled

„Srpski Književni Glasnik“

Osmi številka »S. K. Glasnika« z dne 16. avgusta je priobčila na uvodnem mestu nedovršeno in doslej še neobjavljeno povest Borisa Stankovića, »Pečal«. Dasi spis še ni bil pripravljen za tisk in ni dovršen, vendar očituje vse odlike Stankovićevega pisa. Intimno psihologijo mladega dekleta je podal pisec s sugestivno močnimi potezami.

Tudi črtica sovjetsko - ruskega pripovednika A. M. Sobola »Poslednje putovanje barona Tjubel - Fjutenau« je čitatelju po svoji izvirnosti in umetniškem orisu značajev prijetno presenečenje. Prevod pesnika Gustava Krkleca je prvovrsten.

Pesniški prispevki so iz vrst najmlajših: Frano Alfirevič, Nikola Šop, Husnija Cengić.

Izmed esejev in razprav gre prvo mesto zanimivi studiji Miloša Savkovića »Udeo prirodnih nauka v srpskohrvatskom realizmu«. Pisec premotriva, kako so spisi materialistov XIX. stoletja, predvsem Darwina in Haeckla vplivali na srbsko in hrvaško pripovedništvo. Zanimivo je, da je vladalo v Beogradu znatno večje in širše zanimanje za prirodnoznanstveni svetovni nazor, ki tolikanj karakterizira XIX. stoletje, nego v Zagrebu. V Beogradu so ga jeli že zgodaj vulgarizirati, medtem ko se je v Zagrebu gojil bolj v krogu čiste znanosti. Pisec v tem članku še ne razmotriva natančneje romanov in povesti, ki so nastale pod vplivom te miselne struje; sodimo, da je to le uvod v izširnejšo studijo.

Prav tako je za literarno izobraženega človeka zanimiv esej Slobodana Popovića »O psihologiji književnog ocenjivanja«.

Nadalje kritizira Pera J. Popović naše bankovce — zanimivo je, da tak članek izide v literarnem listu. O značaju, vzrastu in nazadovanju znane ameriške organizacije Kulux-klan poroča Ilija M. Petrović.

Književnem pregledu daje »Glasnik« urednik Milan V. Bogdanović daljšo oceno o dveh nadrealističnih srbskih spisih (Marko Risti in Aleksander Vučo). V umetniškem, muzikalnem, vojaškem in političnem pregledu se registrirajo razni novi pojavi, številko pa zaključujejo beležke.

Ljubljanska drama in opera v sezoni 1928.

Iz gledališke pisarne smo prejeli repertoarni načrt za novo operno in dramsko sezono. Dopolni naveda:

Dramska sezona se odpre s Shakespearovo tragedijo »Romeo in Julija«. Sledila bo Cankarjeva farsa »Pohujšanje v dolini šentforjanskij« v novi opremi, režiji in scenaciji. Tekom sezone bo drama slavila jubilej Tolstega, Ibsna in Gorkega. Vprizore se njih dela: Živi mrtvec, Strahovi in Na dnu. Iz češkega repertoarja se bo igrala Čapkova »Svar Makropulos«, iz bolgarskega pa »Mojsi«, drama pisatelja Stojanova. Skupen večer bosta imela Tolstoj in Tagore. Program: On je vsega kriv; Pošta. Ostali repertoar se bo črpal iz naslednjih del: Shakespeare: Ukročena trmoglavka; Goethe: Faust; Büchner: Dantonova smrt; Rolland: Igra ljubezni in smrti; Galsworthy: Beg; Klabund: Krog s kreda; Shaw: Sveta Ivana; Balzac: Mercadet; Zola: Ubičaj. Mnogo bo tudi veselih iger in zabavnih komedij. Za mladino se pripravlja več predstav.

Opera prinese izvirno delo Marija Kogoja »Črne Maske«, Rista Savina »Lepo Vido«, Slavka Osterca »Iz komične operet«. Izvajala se bo tudi oratorijska opera Stravinskega »Oedipus«, Smetanova »Dalibor«, Weinbergerjev »Svanda Dudak«, Křenekov »Jonny svira«, Mozartov »Beg iz Seville«. Obeta se končno Wagnerjeva »Walkira«. Ponašljale se bodo opere: Prokofjeva: »Zaljubljeni tri oranžer«, Mozartova »Čarovna piščal« in »Cosi fan tutte«, Straussova »Saloma« in Flotova »Marta«. Opereta se bo držala smernic večjih odrov.

O krizi knjige

Ponovno smo že imeli priliko na tem mestu naglasiti vso važnost problema naše knjige. Ko pa je bila pred nedavnim objavljena poluslužbena statistika naše knjige v letu 1927, da je izšlo preko 200 knjig (brez časopisov), z izdajami v Italiji preko 250 knjig, je morda to koga potolažilo v napačnem mnenju. Površen pregled podrobne statistike javlja, da je število leposlovnih izdaj padlo v primeri s tem, koliko več književnih družb imamo danes in da so baš te družbe one, ki nosijo nesorazmerno veliko pezo vseh knjižnih izdaj. Drugo, kar potare, je da se je povišalo število knjig, izdanih v samozaložbi in da so te knjige samo leposlovne. To v splošnem o statistiki. Nekoliko težko bi bilo, toda za problem izredno potrebno, da bi nam nudila statistika število onih rokopisov, ki so jih naše založbe z ozirom na krizo bile primorane zavrniti, oziroma onih del, ki bi jih avtorji želeli prodati, a z ozirom na razmere tega ni storili niso poskusili. Tako bi nam bilo mogoče ugotoviti točno in utemeljeno, kakšen razmah je z ozirom na tožbe avtorjev zavzevalo razsulo našega knjižnega trga. In to posebno z ozirom na primerjalno statistiko predvojnih in prvih povojnih let, da se dokaže padec v Bleiweisovo dobo, kar zatirajo redki, a hudomušni slovenski bibliofili.

Srbskohrvatska publicistika stalno razpravlja o teh in podobnih problemih, kar smo že velikokrat imeli priliko registrirati. Naravno, da so razmere nekoliko drugačne, predvsem kar se tiče problema nepismenosti širokih plasti. Predlogov dežuje z vseh strani, da se kar zdi, da ne bodo nikoli realizirani. Najzanimivejši je morda oni o nekakem »centralnem založništvu« (centralno nakladno podjetje), ki naj bi skoro v formi trsta privabljalo kredit, pomnožilo izdajanja pod strogo cenzuro strokovnih intelektualcev in z disciplinirano propagando zagotovilo uspeh. Razveseljivo je, da se baš knjigarji in založniki javljajo z zavestjo potrebne remedure. Aktivni je v tem oziru »Klub knjižara« v Zagrebu (celo 5 slovenskih knjigarjev oziroma založništvev je med njegovimi člani), ki izdaja list »Knjižarstvo«. Tega lista je od oktobra 1925. do junija 1928. izšlo sicer samo 19 števk, vodi v predalih nekakšno »bibliografijo« celo slovenskih knjig in je imel z vzdihljajem konstatirati, da raznošile slovenske pošte letno preko 13.000.000 periodičnih listov, t. j. izštev na osebo brez dnevnikov, kar naj zadostuje mesto ironične opazke. Eden hvaj. knjigarjev se je ogla-

sil v zadnji številki letošnjega »Vijenca« kjer ugotavlja, da je knjiga med masami izgubila vrednost duševne potrebe, v kolikor so razmere zastupili mladi povojni avtorji s svojimi produkti iz samozaložbe in prodajanjem od osebe po načinu krošnjarjev, kar jim dozdnevno uničuje riziko, a obenem škoduje edino pravo razprodajo v legalnih knjigarnah. Isto je s prodajo knjig po trafikah in raznih kramarijah, dasi bi se zdelo, da to pospešuje prodajo knjige. Skratka: knjiga je danes »massenartikel«, blago kot vsako drugo blago, celo nevezana na stalno ceno. Drugo: »šund«-literatura se je bohotno razvila in zastavlja še zadnje najsutilnejše odnose zdravega razuma. I dve dejstvi sta važni, ker se tudi pri nas širi prodaja knjig »samozaložbe«, izven upravičenega lokalnega knjižarne in je neka famozna zagrebška založna tvrdka pričela širiti tudi v naših krajih »šund« - literaturo v obliki romanov, kakršnih — seveda — še niste brali. Da, zagrebška tvrdka in v slovenskem jeziku!

Škodljiv je molk slovenskih založništvev in knjigaren k vsem tem problemom. Ali se more zadovoljiti slovenski kulturni pionir, da reši problem za sebe z razširjenjem prodaje artiklov trgovine s papirjem in pisarniški potrebščinami? Potrebna je tudi statistika prodaje slovenskih knjig, da vemo ceniti pogum in hvalevredno poštrevnost onih, ki kljub vsemu še izdajajo. Ali pa so naša založništva popolnoma nedolžna in bi nam potreben odgovor za to dala statistika prodanih nemških knjig? Da, tudi to je važen problem svoje vrste: problem snovi v sodobnem slovenskem lepoklovju. Ta problem bo treba analizirati!

Trilogija G. D'Annunzija. Iz Gardona poročajo, da piše D'Annunzio novo trilogijo, ki bo obsegala romane: Violanta, Kdo ste? in Končana.

Radio

Izveček iz večernih programov

BERLIN (454 m 1 kw), FRANKFURT (425 m 1 kw), LANGENBERG (408 m 45 kw), STUTTGART (379 m 1 kw), PRAGA (349 m 5 kw), LONDON (DAVENTRY 1604 m 45 kw), ZAGREB (310 m 0,7 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), DUNAJ (517 m 7 kw), DAVENTRY (492 m 12 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw).

Nedelja, 26. avgusta.

BERLIN 20.30: Orkestralni koncert. (Uverture in intermezzi iz modernih operet.) — FRANKFURT 20.30: Pevski koncert. (Sopran in tenor.) Prensos iz Berlina. — LANGENBERG 20.05: »Orlov«. Koncert lahke glasbe. — STUTTGART 19: Prensos programa iz Solnograda. (Glej Dunaj!) — ZAGREB 11.30: Popoldanski koncert. — BRNO 18: Koncert arij in pesmi. — 19: Prensos programa iz Solnograda. Na to prenos koncerta iz Bratislave. — BUDIMPEŠTA 10: Cerkvena glasba. — 12.30: Komorna glasba. — 16.15: Koncert otroških pesmi. — 17.15: Popoldanski koncert vojaškega orkestra. — 19.30: Dramski večer. Nato ciganska godba. — LONDON 20.20: Koncert na orglah. — 21.05: Koncert vojaškega orkestra. — 22: Koncert. — 1: Wagner: Iz opere »Lohengrin«. — 2: Dvojak: Uspavanka. — 3: Tri pesmi. — PRAGA 18: Mendelssohnove pevsko skladbe. — 19: Prensos programa iz Solnograda. Koncert iz Bratislave. — RIM 21: Simfonični koncert. — DUNAJ 11: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 16.15: Popoldanski koncert orkestra. — 19: Prensos iz Solnograda: Mozartova »Čarobna piščal«. Koncert lahke godbe. — VARŠAVA 21: Koncert poljske narodne glasbe. — STOCKHOLM 19.45: Koncert italijanske glasbe. (Sopran in orkester.) Lahka večerna godba.

Za domžalsko postajo

nudi najcenejše in najboljše DETEKTORJE, KRISTALE, SLUŠALA ter vse radio-potrebščine

RADIOVAL

LJUBLJANA. Kongresni trg 3.

Ponedeljek, 27. avgusta.

(BERLIN 21: Zabaven večer. (Orkester in recitacije.) — FRANKFURT 19.30: Prensos iz frankfurtske opere: Puccinijeva »Tosca«. — LANGENBERG 18: Večerni koncert pevskega zbora in godbe na piščali. — 20.15: Orkester, kvartet in recitacije. — STUTTGART 20: Rokodelske pesmi. (Orkester in solisti.) — ZAGREB 16: Odlomki iz novejših dunajskih operet. — 20.35: Koncertni večer. (Dve violini in klavir.) — BRNO 19.10: Kabaretni večer. — 21: Prensos koncerta iz Prage. Prensos z brnske razstave. — BUDIMPEŠTA 12: Koncert komorne glasbe. — 17.45: Madžarske narodne pesmi s cigansko godbo. — 20.15: Koncert orkestra in solistov. — LONDON 19.15: Beethovenove sonate za čelo. — 19.30: Mešan večer. (Recitacije, instrumentalna glasba.) — 21.50: Večerni koncert orkestra. — PRAGA 17: Popoldanski koncert. — 19.10: Prensos programa iz Brna. — 21: Večerni koncert. — DUNAJ 11: Popoldanski koncert kvarteta. — 16.15: Popoldanski koncert orkestra. — 20: Koncert Händlovih komornih skladb. — 20.45: Koncert zbora mandolin. — VARŠAVA 18: Prensos koncerta iz Poznanja. — 20.15: Večerni koncert orkestra in solistov. — STOCKHOLM 19.45: Koncert na dveh klavirjih. — 20.15: Koncert komorne glasbe.

Telefunken
radio
je
najboljši.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Pogled na Bratislavo

Gospodarstvo

Katastrofalne posledice pomanjkanja vagonov na slovenskem lesnem trgu

Glede na brezprimerno pomanjkanje vagonov, ki postaja vsak dan hujše, je na slovenskem lesnem trgu prenehalo vsako redno trgovsko poslovanje. Jadikovanje in intervaniranje na direktni železniški pravni ni ne pomaga. Kupčija poslovanje je postalo povsem iluzorno, kajti sklepanje kupčij, zlasti s pogodbeno obveznostjo časa dobave, je danes podobno hazardni igri. Sredi najugodnejše izvozne konjunkturo za les se inozemski kupci obračajo drugam za blago, ki so ga že pri nas kupili, pa zopet stornirali, kar kupljenega blaga ne morejo dobiti.

Procenti takojže 3 do 4 tedne zmanjšan na vagonu, ki so jih naročili. Naročila za špekulativne vozove (za blago v dolgih dimenzijah) se sploh odklanjajo, ker imamo v Sloveniji le 6 takih vagonov (1) v krogu lesnih trgovcev je razburjenje od dne do dne večje. Temu se ni treba čuditi, kajti pomanjkanje vagonov pomeni v tem času katastrofo, in to ne samo zato, ker je onemogočeno sklepanje ugodnih kupčij in ker se sklenjene kupčije dnevno stornirajo, temveč tudi zaradi tega, ker so trgovci v veliki nevarnosti, da zapadejo v visoke konvencionalne globe, ker ne morejo dobljati blaga v pogodbeno določenem času. Prav zadnje dni so inozemski kupci stornirali velike kupčije, ker zaradi pomanjkanja vagonov ne morejo dobiti tega blaga. Položaj na našem lesnem trgu je še bolj žalosten, in bi se dalo sklepati prav dobre kupčije. V Ljubljano prihajajo inozemski trgovci, ki bi bili voljni skleniti velike dolgoročne kupčije (tako n. pr. na prago). Od katerih bi imela koristi vsa Slovenija. Po krivdi in nezmožnosti Beograda pa je sklepanje takih kupčij trenutno nemogoče, kar povzroča milijonske škodo. Pomanjkanje vagonov pa ni toliko posledica velikega prometa, temveč v veliki meri posledica zastaja v prometu zaradi pomanjkanja lokomotiv v okolici zagrebške direkcije. Lokomotive so zadržane v Beogradu, kajti beograjska železniška direkcija ima, kakor je bilo na nedavni konferenci šefov prometnih oddelkov in vozovnega vodstva ugotovljeno, 62 lokomotiv preko svojega rednega števila. Tako je izbrava vagonov sredi izvozne sezije, ko bi se moral promet vršiti čim točneje, postala še slabša. Poleg tega pa se v vzhodnem delu naše države enostavno zadržujejo vagoni, ki prihajajo iz zapada.

Tako hira naše lesno gospodarstvo, v času, ko bi se lahko najugodnejše razvijalo. Vsa

si lahko predstavlja, kakšno škodo trpi zaradi tega vsa Slovenija. V slovenskih gospodarskih krogih se vedno bolj utrjuje prepričanje, da skušajo na ta način beograjski odločilni krogi iz političnih osirav na gospodarskem polju izvajati pritisk na pretane.

Za razmah naše gospodarske delavnosti pa ne obstajajo samo ovire glede prometa na železnicah. Slične težave obstajajo v naših izvoznih lukah. Toda Beograd ne stori nič, da bi se težave odpravile, da bi se kapaciteta luk povečala in da bi se naprave modernizirale, ker hoče v svoji veletrbski politiki forsirati samo Kotor, kamor forsira tudi gradbo jadranske železnice.

Ker zaradi tega nemogočih prometnih ovir trpi vsa Slovenija, bi bilo želeli, da Zbornica za TOI skliče s sodelovanjem vseh prizadetih gospodarskih organizacij, izvoznikov in producentov posebno anketo, ki bi glasno in jasno povedala in dokumentirala življenjske potrebe Slovenije.

Situacija na slovenskem lesnem trgu je zaradi opisanih razmer povsem nejasna. Prav za prav je Slovenija precej razpadnata, toda prodano blago ni odpremljeno in se kupčije dnevno stornirajo. Tako producent ne ve, ali je blago prodal ali pa bo moral kakati novega kupca za posneži dohodi rok. Če ne bi bilo pomanjkanja vagonov, bi bila konjunktura izredno ugodna, kajti tudi cene so zaradi deloma boljše obdelave blaga v zadnjem času ugodnejše.

Nettunske konvencije so ratificirane in vendar ni opaziti, vsaj na zunan, nikakega zboljšanja ali prijaznejšega postopanja od strani italijanskih oblastev. Kakor znano, Italijani niso posebno dobri plačniki v trgovskih poslih. Tudi naši dobavitelji imajo v Italiji precejšnje število visokih terjatev. Ker ti dobavitelji pisanimi potmi nikakor ne morejo priti do denarja, je naravno, da hočejo te zadeve urediti osebno v Italiji pri svojih odjemalcih. Na žalost jim je pa to skoraj nemogoče, ker imajo italijanski konzulati v Jugoslaviji delajo velike neprilike, bodisi da sploh ne dajo vizuma za potovanje v Italijo, ali pa stvar zavlačujejo, tako da naši trgovci mnogokrat trpe veliko škodo in se je že pogosto pripetilo, da je medtem postal dotični italijanski kupec insolventen. Zato se naši trgovci obračajo na naše kakor tudi italijanske merodajne faktorje, da bi bolj upoštevali potrebo tesnejšega sodelovanja na gospodarskem polju.

terih gojenje njih posebej ne skrbi, puškal in nemi. Ostale panoge mu pa nudijo pogled v podelanje kmetijskih pridelkov v industrijske izdelke.

— Almanah denarnih savodov in eksporta Jugoslavije in držav bližnjega vzhoda. Glavno uredništvo Almanaha SHS v Zagrebu VI. pripravila nov obširen almanah denarnih zavodov in izvoza Jugoslavije in držav bližnjega vzhoda (Rumunije, Bolgarije, Grčije, Albanije, Turške, Sirije, Palestine in Egipta). Almanah bo velike važnosti za vzpostavitev novih in za poglabitev že obstoječih gospodarskih odnosov med nami in inozemstvom. Zato poziva glavno uredništvo Almanaha (Zagreb VI.) vse naše gospodarske kroge, da mu pošljejo podrobne podatke o svojem stanju in o vrstah blaga, ki jih uvažajo ali izvažajo. Želeli bi bilo, da se te ugodne prilike poslužijo naši izvozniki v čim večjem številu.

— Čebelarstva razstava. Čebelarstvo bo na letošnji kmetijski razstavi, ki bo od 1. do 10. septembra vse boljše zastopano kakor pretekla leta. Tu ne bo razstavljen samo najboljši pristan med in vosek Slovenije, temveč bo razviden tudi ves napredek, ki so ga dosegli čebelarji zadnja desetletja. Razstavljeni bodo med drugim vse vrste panjev in orodja z vsemi resničnimi in samo dozdnevni zboljšavami, ki so bile nekada in so sedaj v rabi. Razstava bo kazala fantazijo starih čebelarjev, čebelne bolezni, čebelne sovražnike in kako se čebele nad njimi maščujejo, medeče rastline, čebelarstvo literaturo, statistiko in še več drugih posebnosti. Razstava bo zanimiva za vse sloje prebivalstva, zlasti pa za čebelarje, ki stremijo po napredku.

— Čekoslovaška namerava ukiniti vnos carine na turščico za Hrino. Zaradi slabe letine krme v Čekoslovaški bo od strani gospodarskih ministrov predložen vladi predlog, da se ukine carina na turščico za živinsko krmo. Prvotni predlog, da se vprej izvoz živinske krme (sladkorne melase, moke za krmo in oljnatih pogod) bo zaradi odpora prizadetih industrij opuščen.

— Ford bo gradil tovarne v Angliji. Ameriški tvorilav avtomobilov Henry Ford je pri svojem nedavnem obisku v Londonu navezal pogajanja zaradi nakupa večjega kompleksa ob Temzi v bližini Londona. Kakor poročajo iz Londona, so bila te dni pogajanja končana ter bo Ford takoj prišel na tem kompleksu graditi veliko tovarno, v kateri pa se ne bodo samo sestavljali iz Amerike uvoženi deli. Tovarna bo zgrajena in urejena po vzorcu glavne tovarne v Detroitu s plavži, valjarnimi železa itd.

— Naraščajoči izvoz petroleja iz Rusije. Izvoz nafte in njenih derivatov (petroleja, bencina, mazilna olja) se je v zadnjih mesecih ponovno dvignil. V prvih 9 mesecih gospodarskega leta 1927/28. (od oktobra 1927 do junija 1928) je znašal izvoz 1.981.531 ton napram 1.418.468 tonam v istem razdobju l. 1926/27. In 987.374 tonam v letem razdobju l. 1925/26. Tekom dveh let se je torej izvoz nafte in derivatov podvojil. Največ izvažata Rusija v Italijo, v srednjeevropske države (Nemčija, Čekoslovaška, Avstrija), Anglijo ter Francijo. Letos pa se je relativno najbolj povečal izvoz v Španijo, Turčijo, Grčijo in Bolgarijo.

— Francija bo dobila kovan denar. Francosko finančno ministrstvo pripravila izdajo kovanega denarja, ki bo prišel v promet v začetku prihodnjega leta. Izdali se bodo novci po 100 frankov v zlatu in po 10 in 20 frankov v srebru. Zanimivo je, da se bo vsa srebrni denar koval iz starih kovanjskih frankov, ki jih je francoska država tekom let kupila po dnevni vrednosti srebra, tako da za kovanje novih novcev ne bo treba uvažati srebra iz inozemstva. Če bi naša država pred leti kupila bivši avstrijski kovani denar, tako, kakor je to storila Francija, bi tudi mi lahko po izvršeni stabilizaciji dinarja izdali srebrne kovane novce po 10, 20 ali

50 Din. Tako pa je bila večina starega srebrnega denarja tekom let izločena iz naših države in če bomo časoma tudi mi uvedli srebrne novce, bomo morali potrebno srebro uvoziti.

— Švedska narodna banka povišala diskont. Vpliv napetosti na ameriškem denarnem trgu se kaže tudi že v Evropi. Švedska narodna banka je včeraj povišala diskont od 4 na 4 1/2 %.

Položaj na naših borzih

Pomanjkanje medsebojnega poslovanja borz v deviznem prometu. Nakupi deviz za Slovenijo na zagrebški borzi. Čvrsta tendenca v državnih papirjih.

Ljubljana, 25. avgusta. Pretekli teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi slab. Znašal je le 14.39 milijona Din napram 17.24, 21.83, 16.09 in 20.63 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Vzrok nazadovanja deviznega prometa leži v tem, da se je v zadnjem času mnogo kupnih nalogov v devizah iz Slovenije izvršilo preko zagrebške borze, ker je tam mnogo privatnega blaga in so tečaji nekaterih deviz, zlasti Newyorka, nižji kakor v Ljubljani. Kakor je s staljša stabilnost dinarja razveseljivo, da se je privatna ponudba deviz v zvezi s nastopom jesenske izvozne sezije povečala (v četrtlet Narodni banki v Zagrebu sploh ni bilo treba intervenirati v nobeni devizi), vendar pa nam pojav nakupovanja deviz na zagrebški borzi za Slovenijo potrjuje, da je ustroj poslovanja naših borz pomikljiv, kar smo nedavno tudi ugotovili glede prometa v efektivih. Zlasti zadnje dni je bilo pomanjkanje medsebojnega poslovanja med našimi borzami zelo občutno in se je ponovno pokazala potreba neoviranega poslovanja borznih senzalov med posameznimi borzami. Tako pa se je te dni na zagrebški borzi veliko deviz prodalo za potrebe kupcev iz okolice ljubljanske borze, kar seveda ne pride do izraza na ljubljanski borzi. Tečaj deviz na ljubljanski borzi se tekom tedna niso bistveno spremenili. Devize za Dunaj, Newyork, London in Prago so za malenkost popustile.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda tekom tedna znatneje okrepila, in sicer od 421 — 421.5 koncem zadnjega tedna na 437.5 (včeraj). Čvrstejša tendenca izhaja iz zagrebškega tržišča (na beograjskem so bili tečaj nižji), kjer se je, čeprav promet ni bil znaten, pojavilo pomanjkanje blaga. Tudi investicijsko posojilo se je ponovno okrepilo ter se je trgalo po 87 do 88, včeraj pa je notiralo 88 — 89 brez zaključka. Agrarne so bile v četrtlet zaključene po 54.

Za bančne vrednote ni bilo večjega zanimanja. Prastrediona, ki je zadnji teden nekoliko popustila, se je trgovala po 995. Dalje so bili običajni zaključki v Hipotekarni po 58.5 — 59, v Jugobanki po 88.5 in v Kreditni po 86. Narodna banka se je v začetku tedna trgovala po 6700, koncem tedna pa je nekoliko popustila.

Za industrijske papirje je bilo zadnje dni nekaj več zanimanja. Slavonija, ki je zadnji teden precej popustila, se je v tekočem tednu stabilizirala ter trgovala po 8. Prav tako se je tečaj Guttmanna po zadnjem padcu stabiliziral pri 200. V zvezi s vestmi, da je švedski vžigalčni trust, ki ima večino delnic Drave, ponovno ponudil naši državi posojilo proti predaji vžigalčnega monopola, so se delnice Drave, ki so koncem zadnjega tedna notirale 390 — 400, znatno okrepile ter so se trgovale po 445 — 450. Sečera Osej se je pri čvrsti tendenci trgovala po 480 — 485. Večje pa po 105 — 110. Trhovelj-

niški borzami. Tako pa se je te dni na zagrebški borzi veliko deviz prodalo za potrebe kupcev iz okolice ljubljanske borze, kar seveda ne pride do izraza na ljubljanski borzi. Tečaj deviz na ljubljanski borzi se tekom tedna niso bistveno spremenili. Devize za Dunaj, Newyork, London in Prago so za malenkost popustile.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda tekom tedna znatneje okrepila, in sicer od 421 — 421.5 koncem zadnjega tedna na 437.5 (včeraj). Čvrstejša tendenca izhaja iz zagrebškega tržišča (na beograjskem so bili tečaj nižji), kjer se je, čeprav promet ni bil znaten, pojavilo pomanjkanje blaga. Tudi investicijsko posojilo se je ponovno okrepilo ter se je trgalo po 87 do 88, včeraj pa je notiralo 88 — 89 brez zaključka. Agrarne so bile v četrtlet zaključene po 54.

Za bančne vrednote ni bilo večjega zanimanja. Prastrediona, ki je zadnji teden nekoliko popustila, se je trgovala po 995. Dalje so bili običajni zaključki v Hipotekarni po 58.5 — 59, v Jugobanki po 88.5 in v Kreditni po 86. Narodna banka se je v začetku tedna trgovala po 6700, koncem tedna pa je nekoliko popustila.

Za industrijske papirje je bilo zadnje dni nekaj več zanimanja. Slavonija, ki je zadnji teden precej popustila, se je v tekočem tednu stabilizirala ter trgovala po 8. Prav tako se je tečaj Guttmanna po zadnjem padcu stabiliziral pri 200. V zvezi s vestmi, da je švedski vžigalčni trust, ki ima večino delnic Drave, ponovno ponudil naši državi posojilo proti predaji vžigalčnega monopola, so se delnice Drave, ki so koncem zadnjega tedna notirale 390 — 400, znatno okrepile ter so se trgovale po 445 — 450. Sečera Osej se je pri čvrsti tendenci trgovala po 480 — 485. Večje pa po 105 — 110. Trhovelj-

niški borzami. Tako pa se je te dni na zagrebški borzi veliko deviz prodalo za potrebe kupcev iz okolice ljubljanske borze, kar seveda ne pride do izraza na ljubljanski borzi. Tečaj deviz na ljubljanski borzi se tekom tedna niso bistveno spremenili. Devize za Dunaj, Newyork, London in Prago so za malenkost popustile.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda tekom tedna znatneje okrepila, in sicer od 421 — 421.5 koncem zadnjega tedna na 437.5 (včeraj). Čvrstejša tendenca izhaja iz zagrebškega tržišča (na beograjskem so bili tečaj nižji), kjer se je, čeprav promet ni bil znaten, pojavilo pomanjkanje blaga. Tudi investicijsko posojilo se je ponovno okrepilo ter se je trgalo po 87 do 88, včeraj pa je notiralo 88 — 89 brez zaključka. Agrarne so bile v četrtlet zaključene po 54.

Za bančne vrednote ni bilo večjega zanimanja. Prastrediona, ki je zadnji teden nekoliko popustila, se je trgovala po 995. Dalje so bili običajni zaključki v Hipotekarni po 58.5 — 59, v Jugobanki po 88.5 in v Kreditni po 86. Narodna banka se je v začetku tedna trgovala po 6700, koncem tedna pa je nekoliko popustila.

Za industrijske papirje je bilo zadnje dni nekaj več zanimanja. Slavonija, ki je zadnji teden precej popustila, se je v tekočem tednu stabilizirala ter trgovala po 8. Prav tako se je tečaj Guttmanna po zadnjem padcu stabiliziral pri 200. V zvezi s vestmi, da je švedski vžigalčni trust, ki ima večino delnic Drave, ponovno ponudil naši državi posojilo proti predaji vžigalčnega monopola, so se delnice Drave, ki so koncem zadnjega tedna notirale 390 — 400, znatno okrepile ter so se trgovale po 445 — 450. Sečera Osej se je pri čvrsti tendenci trgovala po 480 — 485. Večje pa po 105 — 110. Trhovelj-

Blagovna tržišča

Novosadska blagovna borza (26. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet: 60 vagonov pšenice, 3 vagona rži, 4 vagona ovasa, 29 vagonov turščice in 7 vagonov moka. Pšenica: baška, 79/80 kg 240 — 242.5; baška potijaka 240 — 245; banaška 235 do 237.5. Oves: baški, sremiski in slavonski 215 — 220. Turščica: baška in sremaska 308 — 306; banaška 300 — 305. Moka: baška 380 in 385 — 380; 380 — 385; 385 — 390; 390 — 395.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (24. t. m.) Tendence na dunajski borzi se ni bistveno spremenila. Kupci so dalje rezervirani, prav tako je tudi ponudba dalje znatna. Ponudniki so skušali dvigniti cene pšenice in rži, na kar pa konsum ni pristal. Za turščico je zanimanje nekoliko živahnije. Uradno notirajo: pšenica: domača 38 do 38.75, madžarska potijaka 41 — 42, jugoslovenska 39.25 — 39.75; rži: marchfeldska 38.50 — 38.75, madžarska 37.25 — 37.75; turščica: podonavska 37.25 — 37.75, argentinska 36.5 — 37.

Češko sukno, kamgarne kupite najceneje pri tvrdki

ALOJZ DROFENIK, CELJE

samo
Glavni trg št. 9

Ostanki za polovično ceno.

Revmatizem.

Izjava zahvalnosti.

Gosp. Dru. I. Rahlejevu.

Beograd, Sarajevska 70.

Ker tu mnogo ljudi trpi na revmatizmu, priporočila sem Vas mnogim in jim dala Vaš naslov. Isto ako sem tudi vanje naročila Vaša zdravila. Neki kmet iz Mlake je potrošil polno novcev in meni, da mu ni rešitve. Priporočila sem mu Vaš Radio-Balsamika in — hvala Bogu in vam — ozdravel je. Istotako tudi kovač Havičič ni mogel hoditi, a pred nekoliko dnev sem ga videla da lepo hodi. Kdorkoli se mi potoji, da trpi na revmatizmu, takoj mu napišem Vaš naslov. Zakaj? Ker imam sočutje s siromaki, ki trpe bolečine, a tu imamo tako dobro in koristno zdravilo.

Spoštovanjem Vam hvala črna

Velika Gorica, 14. I. 1924 Marija Butura, Zdravilo Radio-Balsamika izdeluje, prodaja in razpusti proti naplachu Laboratorij Radio-Balsamika dr. I. Rahlejeva, Beograd, Sarajevska 70. Zdravilo se dobi tudi v vseh boljših lekarnah in drogerijah. 168

Sodnik BOGOMIR KOBAL
MILA KOČEVAR-jeva
poročena
Ljubljana 25. avgusta 1928 9987-a

Za krojačel **Nova velika** Za krojačel

Kniiga krojaštva
za samouke o prikrojevanju moških oblačil.

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige 255

Važno

za žitne in lesne trgovce!

V Stari Pazovi (Sremska oblast) centru žitne trgovine, v glavni ulici.

proda se hiša s 3 velikimi skladišči

(za 50 vagonov hrane), košem za koruzo in kompletno urejeno, popolnoma novo, najmodernejšo

sušilnico

za umetno sušenje koruze (kapaciteta 3-4 vagona) z električnim pogonom.

Žitna trgovina obstoji na tem mestu 35 let, a isto tako je uveden lesni promet.

Vpraša se pri Stedionci, Stara Pazova. 9877a

Lovske puške

flobert puške, browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetnini ogeni.

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

Restavracija „Pod Skalco“

Mestni trg

nudi pristna vina iz dolenskih, štajerskih in dalmatinskih vinogradov. Sprejemajo se abonenti na dobro domačo hrano Din. 16 — dnevno.

KLAVIRJI!

Tovarna in zaloga klavirjev, prvovrstnih instrumentov različnih tvrdk, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelek za popravila. Ugaševanje in popravila za konservatorij, Glasbeno matico in druge inštitute izgovajajo moja tvrdka. Točna potreba in zmerne cene. Tudi na obroke. — Izdelovalec klavirjev R. WARBIK, Gregorčičeva ulica 5 99-a

Kadar najbolj svote svetice v loncih, so tudi najbolj potrebne hrane. Najbolj uporabljajo pripomočki „Koko“ prašek za hrano. Če ga le malo pridenete redni hrani, se boote imeli uspeh. Kuretnice se odelili in tudi bolj nose. Je tudi najugodnejše zdravilo proti raznim boleznim. Univerzalni učink je pravi blagodej na dvorišču. — Omot 10—40 ali 115 Din. 888.

Rast brade pri damah

in vse nadležne dlake na tihem ku pod razduho in na obrazu odstranite sami na najpriprostejši način s molim preizkušnim odstranjevalcem dlak. — Kompletni same Din 60 franko. ako pošlete denar naprej. Kosm laboratorij 41 W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland. Ravensbergerstr. 12 95

KNJIGOVODJO

(knjigovodkin o)

bilancista, samostalno in pridno silo, zmorno nemškega jezika

sprejme zagrebško podjetje.

Ponudbe s prepisi spričeval in referencami na oglasni oddelek „Jutra“ pod „719“. 9982

Kupujem rabljene tračnice

550 ali 7 kg, prenosljivi kolosek 760 mm, skretnice, okretalke in vagonete.

Ponudbe pod „štev. 9998“ na oglasni oddelek „Jutra“. 9998

POTNIKA,

s sedežem v Sloveniji, ki za zastopa kako firmo za moško modo, sprejememo za vso Slovenijo, da bi vzel s seboj še manjšo kolekcijo te branje. Prispevamo k dnevnim dijatom. Le prvovrstno dobro vplejene osebe z navedbo referenc naj se obrnejo na Jugomose, Zagreb, Brijuni 21, pod NR 900

Zobotehnika,

samo prvovrstno moč v delih iz zlata in kavčuga išče za takoj ljubljanski zobozdravnik.

9999 Naslov v ogl. odd. Jutra.

Naznanjam, da sem otvoril

s knjigami, papirjem, pisarniški in šolskimi potrebščinami v novi hiši **novi trgovino** **Pokojninskega zavoda, Pražakova ul. 15,** in se slavemu občinstvu najtopleje priporočam.

Z odličnim spoštovanjem

Herman Hrovat.

KUPUJEM

stalno veliko množino **kostanjevega taninskega lesa, smrekove skorje, cele in zdrobljene, smrkove hmeljeve droge,** rabljene dobro ohranjene sode od strojne in jedilnega olja po najvišjih cenah proti akreditivnemu plačilu. 100

FRANC OSET, Sv. Peter v Savinjski dolini.

Direkcija državnih železnica Sarajevo.

Direk. br. 26.064/28.

KONKURS.

Gradevinsko Odeljenje Direkcije Državnih Železnica u Sarajevu raspisuje ovaj natječaj za popunjenje upražnjenih mjesta i to:

A) Gradevinskog inženjera-referenta za nove i dopunske radove.

B) Gradevinskog inženjera-referenta za donji stroj, inženjera-geometra kao referenta za premer.

Opći uslovi za namještenje jesu:

1.) Da je natjecatelj državljanin Kraljevine S. H. S.

2.) Da je regulisao vojnu obavezu.

3.) Da je sposban za Saobraćajnu službu. To dokazati uverenjem železničkih lekara.

Posebni uslovi jesu:

za popunjenje mjesta pod

A) Da imade najmanje dvogodišnju praksu u radovima oko projektovanja kolosejka, proširenja stanica, trasiranja, budžetiranja investicionih radova i projektovanja gradnji iz armiranog betona.

B) Najmanje dvogodišnju praksu u gradnji željeznica i cesta.

C) Najmanje dvogodišnju praksu kao geometar. Svojeručno pisane molbe, propisno tiskane, sa svim potrebnim dokumentima (kao krsni list, domovnica, vojno uverenje, školska svedodžba, svedodžba ponašanja, venčani list, uverenja o ranijoj službi i ličarsko uverenje) imadu natjecatelji podneti Direkciji Državnih Železnica. Sarajevo Gradevinskom Odeljenju najkasnije do 20. septembra 1928.

Direkcija drž. željeznica Sarajevo, od 20. avgusta 1928. g.

Lutzove peči

in
peči „Monolit“
Inž. GUZELJ, Ljubljana VII.
Jernejeva cesta 5.
Ravnatelj Velikove male turbine in Centrov.
Tel. 3252 elektromotorji. 142

Strokovnjaki so si edini v tem, da so

„WEEK“

če in opremiti za vkuhanje naj-
zanesljivejših. 13.

Tovarnaška zaloga „Week“ pri tvrdi:

»FRUCTUS« Ljubljana, Krekov trg 10-1
Celje: J. JAGODIČ Maribor: K. LOTZ.

Novo kožo lica!

dobite s „Venus-om“, naj-
večjim izumom moderne
kosmetike. To medela, bi-
eloško sredstvo od dr. Dor-
rains & Cie. Pariz, odstra-
njuje v 10-15 dneh vse
nečistoče lica, kakor bore,
nabora, mrja, grube, bra-
pavost, rdečilo, bobuljice,
namrekanje kože, lišaje in
malošo. Koža lica postane
čista, a izgled lica je pomlajen za mnogo let. Nebojte
priznanje so vam na vpogled. Garancija 92 Din.
Cestilna kosmet. zavod, lica broj 37.
Zahtevajte ilustrirane prospekte nastoj!

PIRETRIN

stenice, bolhe, muhe,
ščurke, mravlje, molje
ter v opte vso golazen
v hiši, kot v poljedelstvu,
vrtinarstvu, vinogradni-
stvu, pri živini itd.
Pojasnila daje brezplačno:
Piretrin d. d. Zagreb. B-cesta 35

Francoska Mineralna Voda
VITTEL - Grande Source

protin, kamen v mehurju
Eau de Regime des ARTHRIQUES

Dobiva se:
Beograd: Dr. Apoteka M. Viktorović.
Ljubljana-Maribor: »Salus« D. D.
Zagreb: J. Bartulić, Prilaz 8.
Split: N. Ratković, drogerista.
Sarajevo: I. Vrančić, apotekar.
Skopje: V. Sokov, drogerista.
V. Bečkerek: E. Nikolić, apotekar.
Subotica: Ilesova Apoteka.
Novisad: Dušan Ilin, apotekar.
Sabac: I. Ranković, apotekar.

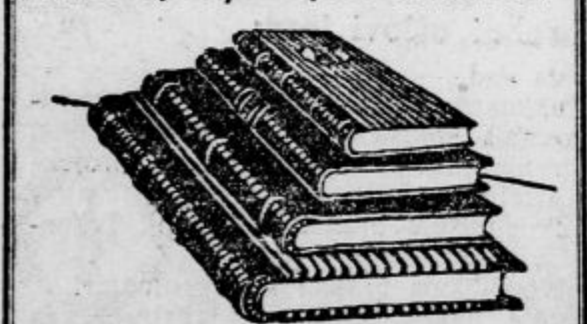

Meinel & Herold
Ljubljana, glasb. gramofoni in harmonik
R. Langer MARIBOR št. 101-A
Ljubljana od Dne 10-1. Ljubljana harmonika od Dne 10-1.
Zahtevajte naš veliki katalog, ka-
teru vam pošljemo brezplačno.

„SPECTRUM“ d. d.

Inž. Koptisa, Dubsky in Krstić, tvornica
ogledal in brušenega stekla,
Ljubljana VII, Medvedova ul. 28, tel. 343
Zagreb, Beograd, Osijek, Srednja: Zagreb
Zrcalno steklo, portarno steklo, mašins-
ko steklo 5-6 mm, ogledala, brušena
vseh velikosti in oblik, kakor tudi
brušena prozorna stekla, izbočene plošče,
vstekljanje v med. Fina, navadna
ogledala. 82

Vsakovrstne
trgovske knjige,
štrake, mape, notese, herbarije, odje-
malne knjižice, bloke, šolske zvezke itd.

nudim po skrajno ugodnih cenah!
Anton Janežič,
LJUBLJANA, Florjanska 14.
Knjigovoznica in čitalnica trgovskih
knjig.
NA DEBELO! NA DROBNO!
73

na prepleteni svet in dosegi rekordi v prodaji nad vsimi avtomobilskimi znamkami — kar so visoke kvalitete, najprej izločeni iz prvotnega
materijala — silo trpežni — imajo prekrasno linijo nenadkriljive elegancije — in pokrojo samo 8-9 kg bencina.

Avtomobilski publika mesta Detroit, vredila ameriške avtomobilne
industrije, ki priznava najboljšo pozna avtomobile, čigar sodba je merodajna, se
je to leto dočela opredeliti za nove Hudson-Essex avtomobile.

To dokazuje službena lista, izdana po gen. sekretarijatu države Wayne-
Michigan o prodaji novih voz v mesecih januar-april v Detroitu.

Na tej listi stoji Hudson-Essex avtomobil od vseh na 3. mestu a od
razrednih 6 cilindričnih avtomobilov na 1. mestu.

Vel navdušenja za nove Hudson-Essex avtomobile je prišel iz Detroit
širok Amerike in zavzel vsi svet.

Hudson-Essex avtomobil upravlja preplavlja Ameriko in ostali svet in se
predalje številke nadkrilja vsako pričakovanje in gredo v neskončnost — do-
gajo do 180.000 voz mesečno.

Samo vsled genjalnosti inženirjev Hudson-Essex tovarn, ogromne pro-
dukcije ca. milijon voz na leto ter ogromnega kapitala 20.000.000 Dol. (12 milijard
Din) je bilo mogoče producirati vozove tako visoke kvalitete in tako poceni.
Hudson-Essex tovarna je danes največja tovarna 6 cil. avtomobilov na
svetu, ki producira daleko največje število visoko razrednih luksuznih avtomob-
ilov za najcenejši denar.

Torpedo de Luxe
2-Seater—Roadster

Din 78.000—
Din 82.000—

Številna registracija novih avtomobilov pri drž. sekretarijatu države
Wayne-Michigan v Detroitu v mesecih januar-april 1928.

1928	januar	februar	marec	april
Chevrolet	812	1058	1886	1989
Hudson-Essex	623	830	1094	1177
Oakland-Pontiac	345	869	1080	706
Buick	222	246	386	341
Chrysler	150	236	428	405
Willis Knight-Whipart	148	181	210	243
Studebaker-Erskine	129	121	279	310
Ford	136	182	1168	786
Dodge	89	160	147	804
Hupmobile	69	144	228	261
Cadillac-La Salle	58	85	134	150
Packard	47	86	118	118
Olmobile	44	112	206	348
Nash	41	68	108	121

Sedan Salon
Sedan Coach

Din 88.000—
Din 79.000—

O. ŽUŽEK, LJUBLJANA, Tavčarjeva 11

NESTLE - JEVA
OTROŠKA MOKA

DELA DECO KREPKO IN MOČNO

Pozor avtomobilisti in avtotaksi!

2 elegantna nova avtomobila STUDEBAKER 6 cilindrska ter
1 eleganten nov 6 sedežen ADLER avto
oddam po zelo ugodni ceni ter pod jako ugodnimi dolgotraj-
nimi plačilnimi pogoji.

O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11

Zahvala.

Podpisana Ivan in Alojzija Senar se gospodu
dr. Glzelju v Trbovljah najglobljeje zahvaljujeva za
uspešno zdravljenje, ker nama je z nevarno operacijo
obranil pri življenju najinega edinega sina Milana
Bog plači!
Ivan in Alojzija Senar.

FRANCOSKA LINIJA

Cie. Gle. Transatlantique

Za severno Ameriko in Kana-
do največji in najlepši brzo-
parniki Havre-New-York sa-
mo 5% dol čez morje.

V Južno Ameriko Argentini-
le Chile Uruguay vsak to-
ten iz Havre. Bordeaux in
Marsille.

CIE. CHARGEURS-REUNIS
SUD ATLANTIQUE TRANS-
PORTS MARITIMES.

Levrstna hrana, izborna po-
strežba, vino brezplačno.

Vsa polasnila daje brezplačno
zastopnik

Ivan Kraker, Ljubljana

Kolodvorska ulica 35.

Čudovito nizke cene

Izbira velika. — DVOKOLESA nova od
Din 1000.— naprej. ŠIVALNI STROJI od
Din 1400.— naprej. OTROŠKI VOZICKI
od Din 240.— MOTORJI prav po cenah.
Pred nakupom si ogledajte zalogo. — Prodaja
na obroke. — Ceniki franco — pri
»TRIBUNA«, F. B. L., Ljubljana, Karlo-
vska cesta št. 4 1265

Ant. Rud. Legat-ov
enoletni trgovski tečaj.

(Koncesioniran od ministrstva za trgovino in industrijo v
Beogradu).

NOVO!

NOVO!

Učni predmeti:

Enostavno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo; trgovsko
računstvo; trgovska korespondenca in kontorna dela; trgo-
vinstvo in menišstvo; blagovnanstvo; trgovski zemljepis; lepo-
pisje; slovenska stenografija; nemška stenografija; strojo-
pisje; slovensščina; srbohrvaščina, nemščina; italijanščina (ne-
obvezen predmet).

Začetek, dne 3. septembra 1928

Prospekti in vpisovanja pri tvrdki Ant. Rud. Legat & Co.
Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

K natančnemu uvaževanju

Opozorila se posebno na to, da je trgovski tečaj Ant. Rud.
Legat prvi in edini v Sloveniji, kateri je državno konce-
sioniran. Imenovan tečaj se torej ne sme zamenjati z
drugimi oglaš pod »posamezni pouk« kateri vzbujajo
mnenje, kot da so oblastveno dovoljeni. Spričevala enolet-
nega trgovskega tečaja Ant. Rud. Legat bodo od zastopnika
ministrstva podpisana in imajo torej državno vrednost.

Zastopniki

za Maribor, Ljubljano, Celje in druge kraje Slo-
venije se sprejmejo za prodajo specialnih slik
in slikarskih predmetov proti takoj izplačljivi
proviziji. Ponudbe na podružnico »Jutra« Maribor
pod »Mila kavcija za vzorec«.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasbene Matice

Ljubljana, Mestni trg št. 3
poleg magistrata.

Svariti pred nakupom glasbil navidezne be-
zarske kakovosti.
Kupujte le pri prvovredni zanesljivi domači
tvrdki.

9906-a

V globoki žalosti naznanjam pretužno vest, da je moj zvesti,
nenadomestljivi sodelavec, gospod

Hans Bračić

prokurist tvrdke Franc Zangger

po 40letnem, neumornem delovanju, nenadoma zadet od srčne kapi
preminul dne 24. avgusta t. l.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši dne 26. t. m. ob 4. uri
popoldne, iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Celju.

Ohranil bom pokojniku trajen, iskren in hvaležen spomin,
Celje, 25. avgusta 1928.

Robert Dušan Zangger,
lastnik tvrdke Franc Zangger.

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

»Gospod!« je kriknil ter v drugo zaklel. »To je preveč!« Molče sem mu zrl v oči. Položaj je bil tak, da nisem vedel, kod ne kam.

»Kako je to, da vas najdem tu?« je nadaljeval. Srditi zvok njegovega glasu je opozoril tudi tiste, ki se dotlej niso zanimali zame. Ves bled je bil od togote. In kako ne bi bil? Ostavil me je bil jetnika, pa me je našel gosta za svojo mizo!

»Tega niti sam ne vem,« sem odvrnil. »Toda...«

»Jaz pa vem,« se je oglašil nekdo izza markizevega hrbita. »Gospod de Saux je tu na moje povabilo.«

Bil je Froment, ki je pravkar prišel. Saint-Alais se je obrnil, kakor da so mu porinili bodalo med pleča.

»Če je tako, tedajsem jaz tisti, ki tu ni mesta zame!« je vkliknil.

»Kakor vam drago,« je mirno rekel Froment.

»Vse to mi ni prav nič drago,« je glasno odvrnil markiz in ga zaničljivo pogledal. »Prav nič drago mi ni!«

Ko sem poslušal ta glas in stal v sijaju luči, čuteč, kako se vsi pogledi upirajo vame, me je obšlo spet tisto čustvo kakor takrat v saintalajškem salonu, v minuti jalove prisega. Toda Fromentov glas me je kmalu vzdramil iz zamišljenosti.

»Izvrstno,« je dejal resnobno. »A vendar se mi zdi, da pozabljate...«

»Vi pozabljate, ne jaz!« je vroče kriknil markiz. »Ali ne razumete ali pa ne veste, da ta plemič...«

103

»Ničesar ne pozabljam!« je odvrnil Froment in obraz se mu je zmrčil. »Ničesar — mimo tega, da naši gostje čakajo. Najmanj pa pozabljam usluge, ki ste mi jih vi, gospod, doslej storili. Toda, gospod markiz,« je nadaljeval z dostojanstvenim glasom, »nocoj povelpujem jaz in na meni je, da odrejam, kar se mi vidi potrebno. Prosim vas tedaj, da se pokorite moji volji. Vem in vsi ti plemiči vedo, da ste mi bili v vsaki stiski na pomoč; nadejam se pa tudi, da mi ne boste delalipotrebni ovir. Dajva, dajva, gospod; ta plemič se gotovo ne bo branil sedeti za našo mizo — in vsi, kar nas je, hočemo biti gostje vaše gospe matere. Storiteli to veselje.«

Saint-Alaisev obraz je bil mrk kakor noč, toda Froment je bil moč in pol in v njegovem glasu je zvenela neupogljiva volja. Z ošabno malomarnostjo se je gospod markiz vdal — nemara da prvičkrat v svojem življenju — in jaz sem ga spremljal do zgornjega konca mize. Ko sem ostal sam, sem sedel na prvo prazno mesto, ne meneč se za ogorčene poglede svoje okolice. Reči moram, da sem bil tudi jaz ogorčen, a ne morda nad markizem niti ne vobče nad kom izmed prisotnih, ampak nad to čudno gostijo samo — nad to gostijo in lučmi in smehom in sijajem sveč ob uri, ko so ležala po nimeških ulicah okrvavljena trupla in je še zrak nad mestom tpepetal v pričakovanju bližajočih se strahot.

TRIINDVAJSETO POGLAVJE.

Kriza.

Kmalu po štirih zjutraj, ko se je megla razgubila in so se nasmejana polja, mesto in višine okoli njega spet pokazale v svetlobi mladega dne ter se je ob Rhôni oglašilo prvo klenkanje zvonov, se je Froment skoro z veseljem obrazom obrnil k svojim pristašem.

»Dajmo, gospoda, zganimo se!« je rekel s prostodušnim glasom in dvignjeno glavo. »Ljudje naj ne mislijo, da se skrivamo in se ne

upamo na dan, ali pa da smo potisnili druge naprej, sami pa ostajamo v varnem ozadju kakor strahopetna gobezdala iz narodne skupščine, ki so hoteli dobiti kralja v svoje pesti in so postavili ženske v prvo vrsto, da bi jih branile nevarnosti! Pokoncu, gospoda! Oni so ga vlekl iz Versailles v Pariz. Mi ga bomo spremljali na povratku! In danes storimo v ta namen prvi korak!«

Navdušenje je izmed vseh čustev najbolj nalezljivo. Odobravajoče mrmranje je pozdravilo te besede in vse oči, ki so tik poprej še kalno gledale, so se iznova zasvetile.

»Doli izdajalci!« je kriknil nekdo.

»Doli trobojnica!« je zavpil drugi.

Froment je mahnil z roko, naj mirujejo.

»Ne, gospoda,« je rekel živahno. »Narobe, tudi mi bomo imeli svojo trobojnico: Živel kralj! Živela vera! Živel zakon!«

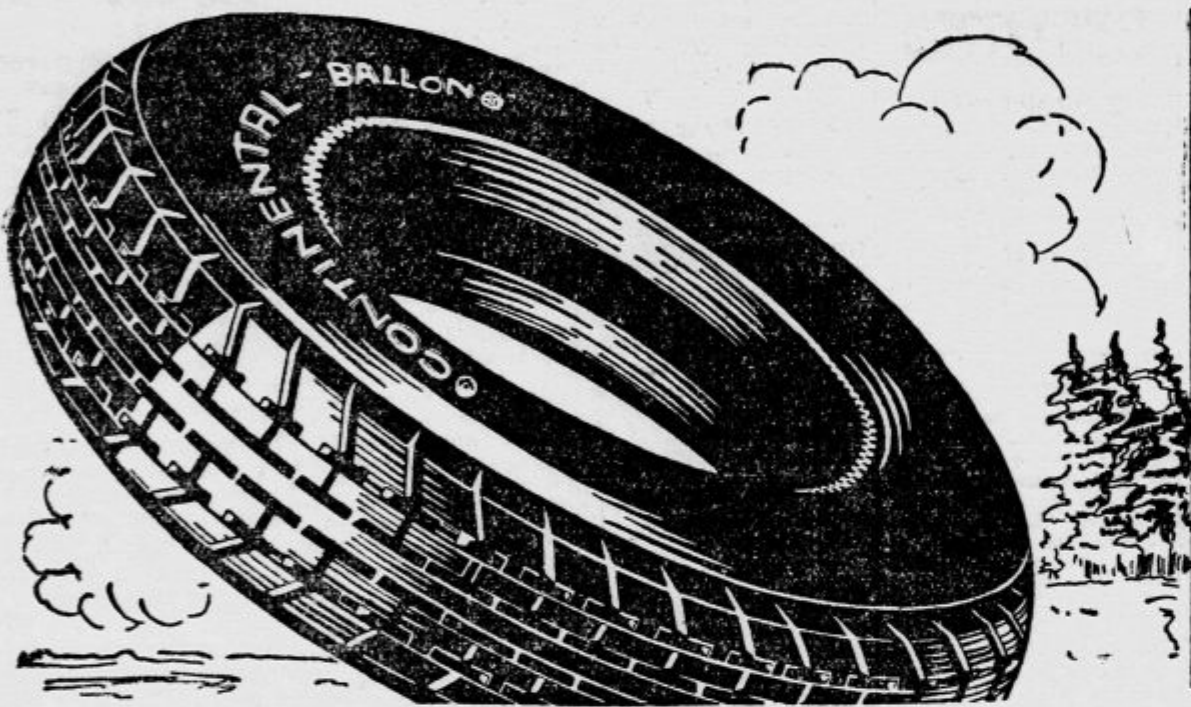
Misel je bila uspešna. »Živelo vse troje!« je v zboru zaklicalo sto glasov. Klic se je razširil na bližnje strehe in okna, razlil se po sosednjih ulicah in le nerad zamrl v daljavi.

Z veliko, viteško gesto je vzel Froment klobuk z glava.

»Hvala, gospoda,« je izpregovoril. »V ime kralja, v ime njegovega veličanstva se vam zahvaljujem. V mesto Nimes in v vas, gospoda, so danes uprte oči vse Francije. Za svobodo! Za svobodo življenja: ali naj damo podlim pisunom, da jo zadavijo? Za svobodo molitve: zoper tiste, ki ograbljajo Boga in oskrumajo njegova svetišča! Za svobodo gibanja: da vsaj francoski kralj ne bo več jetnik! Ali naj vam rečem še kaj?«

»Ne, ne! Ni treba!« so zahrumeli gostje, mahaje z meči in klobuki.

Tedaj ne dodam ničesar več,« je nadaljeval. »Dovolj bodi besedi! Toda pokazati hočem, da vsaj tukaj v Nimesu spoštujemo Boga in kralja ter puščamo njunim zvestim svobodo! Za menoj, gospoda! Pojdimo v mesto, da pregledamo kraljevske straže in vidimo, ali se kdo upa zavpiti: „Doli kralj!“«

Continental 1928

utelesuje v zgraditvi staničja, v strukturi tekovne ploskve in podelavi materiala rezultat naših zadnjih na cestih, dirkališču in v laboratoriju nabranih izkušenj.

Jamstvo za popolno zadovoljnost Vam nudi

Continental

Viktor Bohinec, Ljubljana, Dunajska c. 11

»VIERASS« rezila za britje, izdelek iz najh nejšega švedskega leska tvornice J. VOOS D. SOHN, SOLINGEN

Zahtevaj povsod samo »VIERASS« rezila, da se briješ s trajnim zadovoljstvom. — Kvalitativno na višku. — Cena samo Din 4— po komadu. — Naročila za Slovenijo izvršuje:

Glavno zastopstvo in skladišče: UNIVERSAL, Ljubljana, Krekov trg 10

Hotel se da v najem.

Hotel in restavracija z velikim vrtom in točilnico, celoletno v obratu, vis-a-vis kolodvora, 15 prvovrstno opremljenih sob. v malem mestu z 8000 prebivalci, zelo frekventirano trgovsko mesto, nedaleč od avstr. in ogrske meje, kamor prihaja mnogo inozemcev, zelo dobre železniške zveze, budimpeštansko — tržaška avtomobilska cesta, se odda le resnim strokovnjakom hotelirjem, ki imajo lasten kapital in dobre reference. Ponudbe pod »HOTEL P—1118« na INTERREKLAM D. D. Zagreb Marovska ul. 28.

HARLEY DAVIDSON MOTOR CO.

Že nad trideset let v brezkonkurenčni kakovosti kar Vam zamore potrditi vsak posestnik motocikla te znamke.

Velika nova motorka vseh modelov dostopna!

Med temi »HARLEY DAVIDSON« nova tipa 350 ccm O. H. V. z dvojnimi izpuhoma SUPERSUPPORT.

Generalno zastopstvo:

TEHNIŠKA KOMERCIJALNA DRUŽBA Z O. Z.

Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 6, tel. 21.8.

Podzastopniki:

IVAN LEON, Zagreb N. DOLEZAL, Beograd ANTON PINTAR, Novi Sad,

Nikoljeva 9. Ča a Milana 10/IV. Putuški put 4.

F. DEUTSCH, Split

Mestni internat za srednješolce Dijaški dom v Ptuj

sprejema v popolno oskrbo in vzgojo dijakke, ki obiskujejo realno gimnazijo ali meščansko šolo. V zavodu so go eni pod strogim nadzorstvom profesorjev in prelektorov in se v prostem času lahko izobražujejo v jeziki in v glasbi.

Go encem e na razpolago veliko igrišče, gledališki oder, knjižnica, bilard, radio in zavodov orkester.

Celoletna hranarina je 7000 Din in se plačuje v mesečnih obrokih. Po sklepu kuratorija se manj premožnim in priimnim gojenem zniža na letni 6000 Din v izrednih slučajih, posebno gojenem višjih razredov, udi še nižje.

Prospekte pošila in daje tudi vsa pojasnla Vodstvo dijaškega doma v Ptuj.

Začetek šolskega leta je 1. septembra.

Po naročilu kuratorija:

Prof. H. Vodnik, vodja zavoda

9862a

Priroda Vas pozivlje,

da provedete svoj dopust v gozdu ali na polju, na gorah ali ob morju, da se oduševljate z ondodnim bivanjem čim bolj okrepite.

V svojem navdušenju pa medtem ne pozabite na najvažnejše, da pripravite in zagotovite b'agodejno delovanje bivanja v prirodi s krepko hrano, ki jaci telo, a da ga ne utruja z nepotrebnim balastom in ki ne veže telo na stalne dnevne obroke.

Pojdite zjutraj za zajtrk še iz svoje termesteklenice, in nato ako na potovanju ali na izletih, skodelico

OVOMALTINE

ki ima zelo prijeten okus, se lahko prebavi in predstavlja koncentrirano hrano, iz najboljših naravnih jedi. Ovomaltine se naglo prevarja v zdravo kri, ki ustvarja telesno energijo, okrepujočo telesno in duševno delavnost.

Dobi se povod:

izrežite in pošljite nam:

P. n.

Dr. A. WANDER d. d. Zagreb

Prosim Vas, pošljite mi franco brezplačen vzorec »OVOMALTINE«.

Ime in predime _____

Stanovanje: _____

Kraj: _____

Prava pot

za zopetno pridobitev
zdravih živcev!

Bolezni, onemogli živci zagore življenja, povzročajo mnogo trpljenja kot boleče in trgačo bolečine, omotico, bojazen, šumenje v ušesih, motenje prebave, nespanje, nedelavnost in druge neprijetne pojave.

Od vsega tega trpljenja

Vas reši edino je pristni Kola Lecithin, hranivo, ki vsebuje največ vitaminov, za vse človeštvo vir dobrote, ki na čudovit način pospešuje telesne funkcije, okrepi hrbitni mozeg in močgane, ojači mišice in ude, daje moč in nov pogum do življenja. Pristni Kola Lecithin dela čisto čudeže, prevede prave redline smovi do skrajnih kotičkov. Kjer se dela kri, poživlja, dramli, in ohranjuje mlado in sveže.

Prepričajte

se sami,

da Vam ne objavljam nič neistnega, kajti v prihodnjih dveh tednih pošljem vsakomur, ki mi piše,

popolnoma zastoj

u franco malo škafličico Kola Lecithin in knjigo zdravniška, ki ima dolgoletne izkušnje, ki je sam trpel na slabem živčevju. Pišite mi takoj, da Vam brezplačno pošljem objubljeni.

9995

ERNST PASTERNAK, BERLIN, S. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 319.

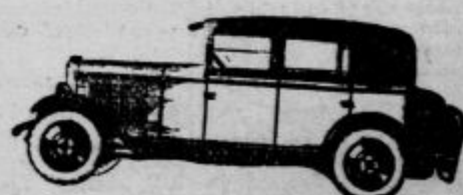
Peugeot

Novi 6 cilindrski 2 literski

je vzbudil občudovanje vseh strokovnjakov na vseh svetovnih razstavah, ter je najpopolnejši in najmodernejši izdelek te najstarejše avtomobilske tovarne. Nadlje novi modeli 12 HP in 30 HP 4 cilindrske odprti, zaprti potniški državne takse pristiti. Nadalje 1200 kg in 4100 kg tovorni ter avtobusi. Vsi rezervni deli v zalogi.

Plačilne olajšave! Oglejte si najnove še modele na Ljubljanski jesenski razstavi.

Glavno zastopstvo: O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11.

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujem tem potom podpor-nemu društvu „Ljudska samopomoč“ v Mariboru za takoj v pripadajoči meri izplačano znatno podporo po smrti mojega sina Evgena Cudermana najiskre-neje in priporočam to človekoljubno društvo vsa-komur v takojšnji pristop.

Ljubljana, dne 19. avgusta 1928.

Ivana Cuderman.

Kreditna zadruga reg. pom. blag. v Mariboru

(palača pok. zavoda)

izplača po osmih mesecih vsakemu članu za slučaj poroke
ženitovansko doto v znesku

9935-a

Din 20.000—

Prispevki so neznatni. Zadruga omogoča vsakomur ustvariti
si lasten dom. — Zahtevajte prospekte!

Svarilo.

Pokrajinska zadruga krovcev za Slovenijo po-novno svari vse šušmarje ki se neupravičeno pečajo s krovstvom,
ker bode odslej postopala proti njim kar najstrožje.

Svar pa tudi hišne posestnike in delodajalce, ker jim taki
nestrokovnjaki napravljajo na strehah mnogo škode na materialu
kot na delu samem, tako, da stanejo taki ljudje mnogo več kot
pravi izučeni krovci, ki se ravna po preizkušenem strokov. znanju

Vsa tozadevna pojasnila in navodila daje zadrugo tajništvo
brezplačno.

Ljubljana, Karlovska cesta št. 7 9919

Lisičje, polhove kože

in vse druge od divjadi
kupuje in kanealivo dobro
plača D. Zdravil. Ljubljana,
Florijanska ulica št. 8.

SELITVE

v mesta in na deželo
strokovno in najcenejšje
potem
**Slovenia
Transport**
Ljubljana,
Miklošičeva cesta 80
telefon št. 8718 80

Slike za legitimacije

izvrtne najhitreje fotografiral
Hugon Hlbeš, Ljubljana,
Valvasorjev trg.

Vreče

novi in rabljene vrste
vrsti ter
juto za embalažo
ima vedno v zalogi
Mirko Mlakar
Ljubljana, Stomatikova 1

Vajenca

iz napredne rodbine, ki
je dovršil 3 razrede
srednje ali meščanske
šole ter bi imel vso
oskrbo doma
sprejme manufakturna trgo-
vina v Ljubljani.
Naslov pove oglašni
oddelek „Jutra“.

Klavirje in harmonije na obroke

in posodo, svetovno najbolj-
še Steinway, Höpfer, Bösendorfer,
Forster, Föster, Stingl, ar-
tural etc. dobite le v ve-
liki zalogi in izbiri stro-
kovnjaka in bivanja zbir-
atelj „Glasbene Matice“
ALFONZ BREZNIK
Ljubljana, Mesni trg št. 3
poleg magistrata, 102

MR. BAHOVEC

PLANINKA
CA7

PLANINKA
zdravilni čaj
premašča, čisti in
osvežuje kri, izboljša
slabo prebavo, sla-
dotno delovanje čre-
ves, napitovanje,
obolenja mokracne
kislina, jetra, žolca
in žolčni kamna
Vzpodbuja apetit in
izborno učinkuje pri
arteriosklerozah.
„Planinka“ čaj je
priljubljen v plombriranih
paketi po Din 20 s
napisom proizvajalca
Lekarna Bahovec
Ljubljana, Kong. trg
(Dobri so v vseh le-
karnah.)

Ležalne stole

à Din 150. —
po povzetju 160 Din

Zimnice

(matrace), posteljne mreže,
telesne postelje, klozljive,
otomane, divane in tapete,
ulške izdelke tudi najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik

Krekov trg št. 7
poleg Mesnega doma 80

Triumf znanosti

Je na novi znanstveni podlagi sestavljeno

Benzit-Nadmilo

z dvojnimi učinkoma

ki spaja pralno moč prvovrstnega jedrnatega mila s čistilno močjo izvrstnega
razkrajalnega sredstva Benzita. Benzit-Nadmilo ne vsebuje klora, vodnega stekla ali
drugih kisikovih belil. Benzit-Nadmilo razkroji nesnago kemičnim potom, odstranjuje
madeže iz tkanin, desinficira, varuje perilo ter daje istemu čudovito prijeten, osvežujoč
vonj! Benzit-Nadmilo je štedljivo v uporabi, ker se istega porabi 30 do 50 % manj,
kakor drugega dobrega mila!